

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V. Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker. Nádor-utca 84. szám.
Szerkesztőségi telefon: 36—88.

Főszerkesztő: **VÉZI JOZSEF**
Feladószerkesztő: **KABOS EDE**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Egész évre 14 kor., 1/4 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A bíró.

(v.) Most meg már a bíróság elő akarják vinni a parlamenti pártjaink közt támadt vitás ügyet. Ugy látszik, a főrendektől vagy a királytól vagy mindkettőjüktől várt segítség gondolatát maguk e gondolat szerzői és terjesztői is élejtették a dolgok alaposabb megfontolása után. A haragos indulat sugallhatta nekik ezt az eszmét s az indulatról megint kiderült, hogy a legrosszabb tanácsadó. Mert amilyen tetszetős volt első színre az a gondolat, épp annyira veszedelmesnek kellett mutatkoznia, mihelyt véges-végiggondolták. Veszedelmesnek az ellenzék szempontjából is. De gyilkosnak kivált a népképviselői eszme szempontjából. Mert az oligarchia és az abszolutizmus sziklázatonjai közt hanyódik az a parlamenti hajó, amelynek bármilyen dolga, akár a formák tekintetében, akár érdemben, a főrendeknek vagy a koronának felülvizsgálata és bírói döntése alá kerül. Az a parlament, amely ilyen felülvizsgálatot vagy döntést elűr, öngyilkosságot követ el. Alik pedig e felülvizsgálatot vagy döntést provokálják, eljárulnak és lemeszárolnak magát a népképviselői intézményét. A törvényhozás más tényezőihez való fölébhezés tehát elmarad. Halva született magzat volt ez az ötlet. El is temették csöndben, mint egy halvaszületett magzatot.

De termékeny méhéből a megtorlás vágyának megszületett im — mindjárt ama temetés után — egy pihegő, tehát eleven szörnnyeteg. Kiadatott a jelző: majd odaviszszük a pert a bíróság elé. A bíróság az államnak törvényes intézménye, természetes hivatása a jogszolgáltatás, pártatlan ítélkezését pedig biztosítja a bírói kar függetlensége és elmozdithatatlansága. Mért ne lehetne hát a független és elmozdithatatlan bírói ítélőszéke elé vinni a többségi erőszaknak november 18-ikán elkövetett s e hamis jogalapon ezentul még elkövetendő cselekedeteit? Ebben az okoskodásban is van első színre valami tetszetős. De csakis első színre. Közlebről szemlélve azonban, részint illúzióknak, részint veszedelmes vállalkozásnak bizonyul. Elsősorban azért, mért a bíróságnak törvényes tiszte ugyan a jogszolgáltatás, de csakis a törvénytől hozzá utalt ügyekben; már pedig azt, hogy a törvényhozás valamely tényezőjének határozatai érvényesek-e vagy sem, nálunk semmiféle törvény semmiféle bírói fórum hatáskörébe nem utalja. Ha a kisebbség jogán elkövetett erőszak cimen büntető utra akarunk a dolgot terelni, hol van a büntető-törvénykönyvben paragrafus, amely ezt az erőszakot sújtaná? De még ha volna is paragrafus, vajon a bíró nem hallgatná-e ki a megvádolt többséget? És ha kihallgatná s vallomásából meg kellene állapítania, hogy a többségnek ezt az erőszakát

sokszorososan és hosszú ideig a kisebbségnek a többség jogai ellen érvényesült erőszaka előzte meg, nem kellene-e a jogos önvédelem esetét beigazoltnak kimondania? Am a kriminális térre talán nem is akarják a dolgot átjázani. Hiszen a közhatóságok joghatárainak törvényes őrizetere a közigazgatási bíróság van hivatva. Csak hogy a képviselőház nem közhatóság, hanem a törvényhozás vezértényezője; s még kevésbé tekinthető közhatóságnak a képviselőház valamely része: akár a többség, akár a kisebbség. De ezenfelül a közigazgatási bíróság hatáskörét a törvény az esetkategorikák világos felsorolásával taxatívally állapítja meg. Arról pedig, hogy a parlament belső életéből folyó vitás ügyek a közigazgatási bíróság illetékessége alá tartozzanak, ez a törvény semmit sem tud. Ellenben van igenis a törvényben egy szakasz, amely azt mondja ki, hogy vitás esetekben a közigazgatási bíróság illetékességének vagy illetéktelenségének kérdését — a minisztertanács dönti el. S elképzelhető-e, hogy ugyanaz a kormány, amely november 18-án a jogsértést elkövette, törvényellenes ki fogja bővíteni minisztertanácsai határozattal a közigazgatási bíróság hatáskörét-csupán azért, hogy legyen valahára fórum, amely esetleg érvénytelennek mondhatja ki azt, amit ő érvényesen kívánt megsínálni?

Az alkonyati szerint a kormány igenis felelősségre vonható minden cse-

TÁRCA

A prólógus.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Biró Lajos.**

— Leányom — mondta neki az apja, — aki királyi tanácsos, kereskedelmi kamarai előnök, szóval igen tekintélyes ur volt — az embernek kötelességei vannak nemcsak önmaga iránt, hanem a társadalom iránt is. Abban a városban, ahová jutsz, a legelőkelőbb családok egyikének leszel tagja. Jó feleségnek kell lenned, idővel jó anyának, de társadalmi állásod megkívánja tőled, hogy bizonyos mértékben résztvegy a közéletben is. A vagyon és a tekintély kötelességeket ró az emberre. Jótékony mozgalmakat támogatnod kell; ahol éppen vagy gondodra és tekintélyedre szükség van, ott nem szabad, hogy hiába várjanak rád. Ne bocsátsd meg az embereknek, akik alatt állnak, de légy mindenkihez barátságos. Egy szóval, légy rajta, hogy régi és új családod tekintélye növekedjen általad.

Efféle tanácsokkal ellátva jelent meg egy napon a friss pezsgős kereskedő-város aszfaltján a fiatal Pándorf Samu. Új családja valóban gazdag volt. A számos és kiterjedt család buzivál, hisztel és koményitövel látta el a fél országát és a város különböző részein egész utcákat szerzett magának. Ami azonban a tekintélyt illetty, az nem skart abban a mértékben járni, mint ahogy kívánatos volt. Az emberek

nem tudták és nem akarták elfelejteni, hogy az öreg Pándorf Izrael még egy rossz lóval járta a megyei városokat, úgy hogy a család gúnyos volt kénytelen helyettesíteni a hiányzó tekintélyt. A fiuk más városokból hoztak asszonyt és a család lassanként elzárkózott az eleven és gúnyos szellemű várostól.

Azra nem került sor, hogy valaki szemébe mondjon sottise-okat, a hátuk mögött pedig hiába hangzottak el lenyó megjegyzések: — nekik volt a legszebb fogatuk, az asszonyok vakító briliánseket hordtak és az egész család mégis egészen járkált a városban.

A fiatal Pándorf név nem vett észre semmit kisse terde helyzetükből. A család valóban gazdag volt, sőt valóban tekintélyes is, mert hiszen nélkülük semmit sem csináltak a városban. Jóakarattukra, pénzükre és jelenlétükre mindenütt szükség volt és amint a férfiak a városi közgyűlésekre érkeztek le, éppen úgy ültek az asszonyok kimondhatatlan méltósággal a nőgyűlés ülésén.

A fiatal Pándorf csak egyben hibázta családja többi tagjait. Tulajdonban hidegek voltak. Barátságosnak kell lenni mindenkihez, anélkül, hogy lezúlnánk hozzájuk, — erősítgette ismételtlen; és habár a tanítás a többiiken nem fogott, ő szives batoritással, biztató jóindulattal fordult az emberekhez, akikkel sorban megismerkedett.

Kinosan szöke haja és sajátságosan fel-felő szöke orra hamar ismert lett az utcákon, amelyekben úgy ment végig, hogy fejét föloldalt hajva, az állat erősen leszorítva, méltóságos, és mégis batorító módon mosolygott mindenkire.

Járására nézve az ugynevezett kacsázók közé tartozott és a hangja, a hangja, amely utóbb biztatólag esendült mindenki felé, fejlethetetlen és hasonlíthatatlan volt. Ezen a hangon a szöke és pisze-orru utódban csodálatos módon valamely régen elfelejtett ósnék a jargonja ütött ki leküzdhetetlenül és győzelmesen. Ez a hang valami furcsa dünyögés volt, a szent könyvekre hajló ósék valamely hasonlíthatatlan nazális fuvolázása. Es ezt a hangot mindig és mindentűt lehetett hallani: végtelen jóindulatu kezeszködéssel rezdult meg ez a hang, ha egy cserétköcsi jött az uton, ha lányok jöttek szomba, ha ismerősök merültek fel; kérdés-ködre, batorítva, dicsérve és tanácsokat adva ez a hang végigtröpködte a várost, kísértetvén a félrehajtott fej jószágos mosolya által.

A Pándorfékat követő megjegyzések új erőre kaptak, sziszegővé, gyilkosá, pokolivá váltak, mérgesek és öldöklők lettek, ha a fiatal Pándorf név valahol megjelent. Az asszony azonban erről semmit sem tudott. Ő életet adott két gyermeknek és a lélek példátlan harmóniájával hajította le esténként nyugodt álomra elégedett és mosolygó fejét, tudván, hogy családja és a társadalom iránti kötelességeit egyformán teljesítette. Lassanként azután az emberek is beletröpködtek jóakarattába, közömbössé vált nekik és nem igen tettek rá megjegyzést. Ő pedig nyugodt érzéssel teljesítette tovább is a társadalom iránt való kötelességeit.

... Idővel egyszer a nőgyűlés mekedvelő előadást akart rendezni népkönyhája javára. A titkár előterjesztette a programot: táncokat, rövid darabokat, énekszámokat és zongorapar-

lekedetéről, a parlament helyes és törvényes vezetéséről is. De ugyancsak az alkotmány szerinti ezt a megtorlást — akár politikai, akár jogi feleletre vonás útján — csakis a képviselőház többsége gyakorolhatja. A többségnek kell akár a rosszalást vagy bizalmatlanságot, akár a vádálhelyezést elhatároznia. Ha a többség ilyen határozatot nem hoz, a megtorlás elmarad, mert a kormánynak a többség határozatában megnyilatkozó képviselőház az egyetlen bírója.

Hát a többségnek nincs-e bírója? Igenis van. De csak egyetlenegy: a választóközönség. Ha a többség helytelenül tette, hogy sem politikai, sem jogi felelősségre nem vonta a kormányt, akkor a választóközönség ezért elítélheti a többséget. Ellene szavaz és megbuktatja, így torolja meg rajta az elkövetett jogsértés elnézését vagy pláne segítését. A választóközönség pedig olyan utolsó bírói fórum, amelynek ítélete ellen további fölébeszésnek helye nincsen. Mert a választóközönség akarata minden jognak egyetlen forrása. Ebből a forrásból folyik minden törvény s e forrás szabja meg korlátlan hatalommal, mi maradjon meg a tényleges jogból s mi dőljön meg belőle, meddig álljon fenn bármely régi jogszabály és mi lépjen, mint új jog, a réginek helyébe.

Sem főrendiház, sem király, sem bíróság nem lehet döntő bírója a parlament pártok közt támadt áldatlan és csunya birtokviszálynak. Az ítéletet a választóközönség fogja kimondani. Fájdalom, nem a nép, hanem csak a választóközönség.

BELFÖLD

Feszültség Németország és Magyarország között. A Wiener Allgemeine Zeitung ma esti száma állítólag előkelő politikai forrásból vett információk nyomán azt a nagyon is furesán

tietek fognak előadni csupa előkelő és uri szereplők.

Lesz egy gavotte rokokó-ruhában, lesz egy énekes játék, bohózat és — mivel a programban Pándorfiéknak is kell szerepelniük, vagy mivel legalább is fel kell nekik ajánlani a szereplést — a titkár megkockáztatta azt az ajánlatot, hogy Pándorfié ö nagysága talán a prologust kegyeskedni előadni. Az ajánlatot rövid hallgatás követte. Mindenki meg volt róla győződve, hogy az ajánlatot visszautasítás követi, de a fiatal Pándorfié atyjára gondolt, mosolygása egyre melegebb lett és a fejét még jobban félrehajtva, azt mondta:

— Hát ha szükséges van reám...

Igy határozatba ment, hogy a prologust Pándorfié „urasszony” mondja el. A helyi poéta leikes alexandrinusait a játékosnagyság nemtőjének adta a szájába és a fiatal Pándorfié így stíluszerű görögös ruhát szerzett be erre az alkalomra; leonó redőzetű fehér popt, amelyet virágok egészítenek ki.

Az előadás napján a színház zsufolásig megtelt. Egyetlenegy hely nem maradt üresen.

A függőnyt visszahúzták egy kicsit, hogy a játékosnagyság istennője a lámpák elé léphessen. Utolsó szavaira majd fellebben a függöny és az első káprázatos ragyogású, megindító élőképet tárja fel.

A függőnyt tehát visszahúzták és a fiatal Pándorfié a lámpák elé lépett. A reddés fehér ruhá művészi hullámokban omlott le róla, nyaka szabadon volt és a haja közepén volt görögösen elválasztva. Nyugodtan és méltósággal állott meg a bámoló szavak előtt. A kötelesség-

hangzó hirt közli, hogy Németország és Magyarország közt feszült lett a viszony és hogy ezt a rossz hangulatot nem a kereskedelmi szerződéses tárgyalások, hanem egészen más kérdések idézték elő. A feszültség még akkor keletkezett, amikor a kereskedelmi szerződéses tárgyalások nem jutottak döntő stádiumba. Az elhídegülés azonban még élesebb lett a szerződéses tárgyalások során s azokra kedvezően befolyással volt.

A német kormány, amely sarkalatos programjává tette az ország gazdasági érdekeinek védelmét, úgy találta annak idején, hogy gróf Tisza István kivándorlási javaslata, melyet a magyar parlament törvényerőre emelt, sérelmes a német gazdasági érdekekre nézve s elsősorban a német gözhajózást károsítja. A német gözhajózási társaságok a kormányhoz fordultak segítségért s gróf Wedel nagyköveti kormánya megbízásából meg is tette a lépéseket a bécsi külügyminisiteriumban, de eredménytelenül. Ez a kudarc a német kormányt elkedvetlenítette, mert előzékenység-gé számített a magyar kormány részéről, viszont a magyar kormány sem vette jó néven, hogy a német kormány bele akar avatkozni Magyarország belügyébe.

A kivándorlási törvény miatt támadt feszültség még ma sem szűnt meg s ez az oka annak, hogy Németország és Magyarország közt nincs meg az a jó viszony, mely a két állam közt állandó és rendkívül szíves volt idáig.

Az elhídegülés másik oka a magyar nép iskolai törvényjavaslat, amelyről a német kormány azt tartja, hogy erőszakos magyarosításra fog vezetni s hivatkozik e részben az erdélyi százkra és a német sajtó terén támadt háborúskodásra. A német kormány óvatosan és tapintatosan közölte a magyar kormánynyal, hogy távol van tőle a magyar belügyekbe való beavatkozás szándéka, de kénytelen rámutatni, hogy a törvénynek meghozatala kellemetlenül érintené. A magyar kormány erre a diskkrét figyelmeztetésre még csak nem is hederített. Ez a körülmény is lényegesen hozzájárult a viszony meghidegüléséhez annál is inkább, mert a magyar kormány keresve sem bizonyíthatna volna rá a német kormányra, hogy szándékosan be akart volna avatkozni a magyar belügyekbe.

A bán beszéde. A horvát országgyűlés négy napon át tartó ülése a magyar horvát pénzügyi ki-

egyeződést. Ma felszólt Pejacsevich Tivadar gróf horvát bán is.

Beszéde elején üdvözölte a nemzeti pártot a kiegyezés befejezése alkalmából. Aztán kifejtette, hogy az ellenzék is tudja, hogy a horvát nép ereje nem elég minden szükségletének fedezésére és hogy pénzügyeinek önállóságával vagy le kellene mondaniok néhány fontos ágról, melyek most közös termékek, vagy meg kellene a népet pénzügyileg ömly olyanformán, hogy tulnag adóterhekkel kellene róla róni, amiket elviselni nem tudna. Ezért kacsint a nagy-horvát állam eszméjére, de elfelejté, hogy azok, akik ezt a nagy horvátországi birodalmat akarják egyszerűsíteni, nem ugyanahhoz a nemzetiséghez tartoznak, másfelől az összes mértékadó tényezők nem lehetnek, hogy ilyen új dolog keletkezzen. Ez nem történhet meg kitörés nélkül, amely erupció megsemmisíthatná az ujdság kezdeményezőit, kik a pénzügyi önállóság és a nagy horvát birodalom eszméjével dobálóznak. Könyvelmészek népnök azt minél, hogy egy és más lehetséges, mert ezzel igazolomba jut és veszedelmeknek tétetik ki. Ez nem bíró, sem hazafis eljárás, mert az ilyen igazítás vérontásra vezet és az ily adó fizetését az az árulat sem akarja és az nem is várja a nép dióségére.

Anak sincs igaza, aki szerint a kiegyezés követén belül is pénzügyi önállósághoz juthatunk s ily állam szerepét játszhatjuk, mert a kiegyezés szerint az adók alkotása közös ügy és hogy ily joghoz jussunk, államjogi állásunkat kell kezelni, hogy adjuk. Ez esetben azonban népünk számadása tisztán áll. Népünk nagyon jól tudja, hogy többet nem tud fizetni anélkül, hogy válságba ne jusson, hogy számunkra jobb Magyarországgal testvéri viszonyban élni, hogy ez segítsen nekünk közszen fedezni azt, amire az autonóm életen szükségünk van. Azt hiszem, hogy ezt a pénzügyi egyezséggel teljesen értjük, mert ez bizonyítja, hogy akkor is megoldhatunk, ha bevételünk összes kiadásainkat nem is fedezhetik. Hogy e számadásban nem tévedhetünk, biztosítja nekünk a kiegyezés, mely ezt a kuleset megállapítja. Ha ez a kules nem volna igazságos, erről a helyről nem is ajánlanám.

A bán után Tuskán képviselő beszélt a javaslat ellen. Sumanovic osztályfőnök válaszolt még az ellenzék szónokainak, aztán a tárgyalás folytatását, hétfőre halasztották.

Mozgalmas napok.

Budapest, december 3.

A reménysek, melyeket a szövetségi ellenzék a gödöllői kihallgatáshoz fűzött, a mai napon jelentékenyen összezsugorodtak. Nem igen szokás ugyan a király szobájában lefolyó beszélgetésekről beszélni és bizonyára Tisza István sem tett ezekre célzást a szabadelpárty-

teljesítés nemes tudata töltötte el önérettel a szívét. A lámpaláznak nyomát sem érezte.

Jobb karját felemelte és egy széles, méltóságos mozdulattal — amint betanulta — tárta ki a közönség felé. A színházban halálos csend volt. A görögruhás nő félrehajta a fejét, végtelenül jóságos mosolylyal az ajkán, beszélni kezdett:

Uri szép közönség, idejöttél mára
Hívó szózatomra...

Az ismert hang szétröppent az óriási nézőtözen. Ez az ismert hang azonban most fel-emelkedett, rezgett és megnyult. A páthos felkapta ezt a hangot, megokszorozta, harsogóvá tette. Az ismert dünyögés szavalásba emelkedett, a nazális rezgés vonatott és méltóságos éneklésű vált. A lassu esésű alexandrinusokba belebujt a rettenetes jargon, a görögruhás nő mögött megjelent az elfelejtett és felejtetni akart és kétségbejött árnyéka.

Az első sor után egymásra néztek az emberek. A második sornál egymásra mosolyogtak. A padok között suttogás támadt, mindenfelé volt valaki, aki a szomszédjával okvetlenül közölni akart valamit. A színpadon egyre zuhogtak az alexandrinusok, a dünyögést mind magasabba emelte a páthos és a nazális hangok az egyre érzelmeibb sorokkal úgy törtek elő, mint a trombitaharsogás.

A nézőtözen nevetni kezdtek. A nevetés először bántl ütődött fel; elől az emberek nyugodtak voltak. A görögruhás nő azonban még mindig szavalt és elől is lelehajolt egy-egy ember, hogy a nevetését a zsebkendőjébe nyomja.

És az alexandrinusok nem fogytak el. A harsogó páthosból most a szívekhez szóló könnyűség hangjába csapott a játékosnagyság nemtője. Hangja felszállt és amint minden érzelmét, minden jószágát bele akarta vinni a szavakba, a kitűnő hang, amely nem tudta elkerülni az orrot, úgy hangozott, mint a lassu víznyogás.

Ekkor esend volt. De hátul egyszerre újra felhangzott a nevetés. És most már nem lehetett ellentállni. Mint a tűz, úgy futott előre a padsorokon az emberi derűlétsz szörnyű hangja. A legkétségbeesettebb erőfeszítés sem használt. Aki végső erővel még fogva tudta tartani izmait és össze tudta szorítani a torkát, az is el volt veszte, mikor mögötte, előtte, mellette nevetni kezdtek. A sorokon végigbugyborékolta a kacagás. A színpadról egyre omlottak az orrlangok, és a nézőtör most már nem tudta tartóztatni magát. Csilingelő női kacagások és mély röhögések egymásba vegyültek, az egész nézőtör nevetett, kacagott, habozott, röhögött. Egy-egy ember végignyult a széken és kiereztette a hangját, a nők fűzőin pattogtak a kapcsok, a püspök a prosceniumpályában lehajította a fejét és az egész teste meg-megrázkódott. Az első sorokban végig: kinyílt szájak, félrehajtott arcok, könnyes szemek röhögtek. A nevetés buffogott, bugyborékolott, dőlt ki minde-nütt; hátul egész zivatarrá erősödve.

A játékosnagyság nemtője nagyanyitl szemekkel állott a színpadon. Az alexandrinusok akadoztak, a szavak botorkáltak, a hang eleskült és a félrehajtott fej ijedten szegődött hátra.

Az emberek nevetnek. Rajta nevetnek,

ban, de azt igenis elmondotta, hogy a *gödöllői kihallgatáson a parlament utolsó ülészájának összehívására iránt tett előterjesztést.* A részletekről a miniszterelnök nem beszélt, de látható nyugodtsága az egész pártot is nyugodttá tette s minthát azonfelül *Bolgár Ferenc, Hollaky Imre és Boggyay Máté* ma személyesen jelentek meg a pártkörben és *személyesen cáfolták meg az ő kilépésükről céltalosan terjesztelt híreket,* csak természetes, hogy a Lloyd-klubban ma megint a régi jókedvvel és bizakodással beszéltek a várható eseményekről.

Olyan politikusok, akiknek van alkalmuk a legjobb forrásból informálódni, a jövő eshetőségeket így rajzolják ki:

A miniszterelnök az utolsó ülészak első ülését valószínűleg *december 12-ére fogja összehívni.* Meglehetően azonban, hogy csak egy-két nappal későbbre. Az első ülésben mindössze a királyi kéziratot olvassák fel és megállapítják a következő ülés napirendjét. Hogy a megalkalás egy napig főre tartani vagy esetleg háronaig, az egészen mellékes, mert a dolog nem olyan sürgős. Az idén ugyanis egyetlen föltételül elintézendő tárgy: az *indemnity.* Ezt és legfőkébb az újonejavaslatokat és a horvát provizóriumot akarja a kormány elintéztetni, de ha az indemnityt kívül egyebet nem tud tárgyalgatni, azzal nem sokat törődik. Ha az indemnityt meglesz, a kormány január végéig elnapollatja az országgyűlést s akkor vagy az esetleg még elintéztelen újonejavaslatokat, vagy ha ezek már megválnának, valami olyan törvényjavaslatot fog napirendre tüzetni, mely nines az ideiglenes házszabály oltalma alá állítva s így a régi házszabályok alapján tárgyalgatván, nyugodt hangulatban vitatható meg. Ha azonban a kedélyek még akkor sem csillapodnának, februárban a Házat fel fogják oszlatni.

A kormányelnök köréhez tartozó politikusok azt az eshetőséget is számításba veszik, hogy az élükre állított parlamenti viszonyok következtében az idén még az *indemnityt sem volna tett alá hozható.* Ezek a politikusok úgy vélekednek, hogy ez az eshetőség nem huzná keresztül a miniszterelnök számításait. Emlé-

ebben nem lehet kétség. Riadtan nézett szét és mindenfelé könyörtelenül nevető arcokat látott... Mindenki nevet.

Esztendő őta talán először tünt el a mosolygás az arcáról és a színházi festék alá halálos sápadtság szökött. A fejét még jobban hátrahajtoatta, a száva akadozni kezdett, szavaló hangja leszálított és egyszerre torkán akadt.

Nem szól. Szembenézett a tömeggel. Még mindig a nevetés rázkódott végig a sorokon, hangos, fékevezetett, letiporhatatlan nevetés, amely betöltötte a színházat.

De amint ő elhallgatott és mereven megállott a tömeggel szemben, lassanként cihallgatott a nevetés is. Halálos csend lett. A tömeg meghökkenve nézett a lámpák felé.

A görögruhás nő nehéz mellet vett lélegzetet. Amint szembenézett a tömeggel, egyszerre megértett mindent. Régi kétségek, amelyek csak hajdan — tükre előtt — kínozták, most bizonyossággá lettek. Megértette, hogy ő rut, száználmas és neveléses. Megértette, hogy jóságát mindig kigunyolták. Megértette, hogy hátamögött kinevették. Megértette, hogy kellemetlen, komikus és félszeg volt, hogy társadalmi szereplését lenézték, kinevették, hogy jóhiszeműsége, jóindulata, jósága irigységet, gyűlöletet, lenézést szerzett a számára.

Végignézett a ezázakon és látta, hogy mind nevetett, hogy ő mindnek siralmas és neveléses volt, hogy nines senki, akinek ő utasított volna.

A fejét még jobban hátraszegte, a szívet egy göres szoritotta össze, a görög ruhákban csendesen összeomlott és meghalt.

ketetnek ugyanis Tisza Istvánnak tavaly decemberben a parlamentben tett nyilatkozatára, melylyel ellenkező állításokkal szemben azt vitatta, hogy exlexben is elképzelhető az országgyűlés feloszlata, mert ha már egyéb okokból bele kellett menni az exlexbe és januárban vagyunk, mikor a jövő évi költségvetés megszavaztatására vonatkozó korlátozások már ugy sincsen érvényes, akkor igenis lehet, sőt kell is exlexben oszlatni. Ha tehát most decemberben nem lesz meg az indemnity és ugys belemegyünk az exlexbe, akkor januárban bekövetkezik a Tisza által jelzett eshetőség és akkor fel is fogja oszlatni az országgyűlést.

A szövetkezett ellenzék körében mindebből csak az érdeklő első sorban az embereket, hogy a gödöllői kihallgatáshoz fűzött reménységek nem váltak be s a kípécézt állítólagos kilépők sem lépnek ki. Most aztán fokozott erővel készülnek folytatni a vidéki népgyűlésekben kitűzött programot s buzgón szervezik az országos hangulat megteremtésére alkalmas gyűléseket. A vezérlő bizottság ma is ebben az irányban tanácskozott, de persze megbeszélte az első ülésre alkalmas taktikát is, melyet azonban szigorúan titkol...

A szabadelvűpártból.

A szabadelvűpártkörben ma este a kabinet majd minden tagja megjelent Tisza miniszterelnökkel, aki több órát töltött a klubban. Azok közül a képviselők közül, akiknek kilépéséről kerültek hírek forgalomba, fenn voltak a körben: *Hodossy Imer, Bolgár Ferenc, Hollaky Arthur, Boggyay Máté, László Mihály,* akik megcáfolták a kilépésükről szóló híreket.

Perczel Dezső, a képviselőház elnöke ma elutazott a fővárosból és csak kedden tér vissza.

A szövetkezett ellenzék.

A szövetkezett ellenzék vezérlőbizottságának értekezletén szöbakerült hogy milyen álláspontra helyezkedjenek a szabadelvűpártból kilépett képviselőkkel szemben, különösen olyan esetekben, ha olyan helyre küldetnek népgyűlési szónokként, amely város vagy község egy disszidens kerületébe esik.

Az értekezlet erre az esetre határozattal a következő utasítást adta ki:

Az a szabadelvűpárti képviselő, aki a kormány hallatlan erőszaka miatt pártjából kilépett, elismerésméltón és hazafias eszékedett és így az a szövetkezett ellenzéki tag, aki abba a helyzetbe jut, hogy az ilyen képviselő kerületében tiltakozó népgyűlésen szónokként szerepel, köteles figyelmet fordítani arra, hogy a tiltakozás őta a kilépettet ne érintse, mert ezzel elriasztandók másokat is a kormánypártból való kilépéstől.

A vezérlőbizottság ülése.

Az egyesült ellenzék vezérlőbizottsága ma újabb tanácskozára gyűlt egybe, amelyen megjelentek: *Kossuth Ferenc, Bánffy Dezső, Szederkényi Nándor, Balthyány Tivadar gróf, Ugron Gábor, Tóth János, Sággy Gyula, Holló Lajos, Polónyi Géza és Vázsonyi Vilmos.*

A tanácskozás megkezdése előtt a bizottság megemlékezett Beöthy Ákosról, akinek elhunytát mély fájdalommal és igazmegilletődéssel fogadták s elhatározták, hogy Beöthy ravatalára díszes koszorút helyeznek az egyesült ellenzék nevében.

A kegyelet e munkája után, a december első napjaiban egybeült parlament tanácskozásán követendő magatartás kérdését beszéltek meg, elhatározták, hogy a tárgyban nyílt fölhívást intéznek a szövetkezett ellenzék tagjaihoz s a becsület kérdésévé tették, hogy mindenki jelenjék meg az első ülésen. Isten.

Az a fölhívás, melyet ebben a tárgyban az ellenzék tagjaihoz intéztek, így hangzik:

Bármely napra hivassék össze a képviselőház, tekintse minden ellenzéki képviselő becsületbeli kötelességének, hogy a Ház első ülésén megjelenjen.

A szövetkezett ellenzék vezérlő bizottsága ked-

den délelőtt tíz órakor tartja meg legközelebbi értekezletét.

A parlamenti őrség.

A most szervezett parlamenti őrség tagjai a tegnapi nap folyamán megkapták kinevezési okmányukat a képviselőház háznapgyűlésén, Csávossy Béla udvari tanácsostól. A parlamenti őrség tagjainak száma negyven; eddig azonban véglegesítve csak 30 lett, minthogy tizen az orvosi vizsgálatnál nem vettek be. Az őrség tagjai közül 22 esendőörmester, 7 honvédszolgálmester és egy honvédszázárörmester volt. A csendőrök legnagyobb része az V. csendőrküldetből került ki. A hiányzó tíz embert a székesfehérvári csendőrküldetből fogják kiválasztani. Ezekkel a parlamenti őrség száma kiegészítődik negyvenre. Az őrkévi fizetése 1700 korona. A parlamenti őrség tagjai nem lesznek az ülésteremben és így minden olyan kombináció, mely szerint azok az elnöki emelvényen lennének vagy az odavezető utat állnának el, egyáltalában nem bír alappal. Szükség esetén azonban az elnök rendelkezéséhez képest a terembe jöhetnek. Vezetőjük a szolgálati idő szempontjából legelső esendőörmester, parancsnokuk pedig *Farkas János* főterembiztos. Egyszerű ruhájuk a legközelebbi napokban elkészül. Rövid Kazinczy-kabátot, fekete pantallót kapnak. Ruházatuk fölött nemzeti színű szalagot fognak keresztben viselni.

A karzati jegyek.

A legilletékesebb helyről kijelentik, hogy az a hír, mintha a képviselőházi karzati jegyek kezelését Perczel Dezső, a képviselőház elnöke Csávossy Béla udvari tanácsos háznapgyűlésen elvonva, a maga hatáskörébe vette volna s hogy emelölvga a képviselőházi jegyekre előjegyzések az az elnökségnél történhetnek; nem felel meg a valóságnak. A képviselőházi karzati jegyeket cenzurál Csávossy Béla a képviselőház háznapgyűlésén kezelni. Előjegyzéseket természetesen a képviselőház legközelebbi ülésére nem fogadhatnak el, minthogy már az összes jegyvel elfogytak.

A német császár levele.

A *Fremdenblatt*, gróf *Wedel* német nagykövet budapesti utazásáról s a király előtti tisztelgéséről a övetkezőket jelenti egy berlini távirat alapján:

Annak a magánkihallgatásnak, amelyet a király *Wedel* grófnak adott, az volt a célja, hogy anagyikövet *Vilmos* császár levelet átadja a királynak. Azok a híresztelések, amelyek e levél tartalmára vonatkoznak, teljesen tévesek. A levélben sem meghívás nines a német trónörökös esküvőjére, sem a kereskedelem-politikai feszültségre nem vonatkozik, mint ahogy némelyek hinni vélték. A levél, mint a két szövetséges uralkodó köti zavartalan politikai viszony dokumentuma, kétségkívül nagy jelentőséggel bír.

A külügyminiszter Budapesten.

Goluchowski Agenor gróf külügyminiszter holnap reggel Budapestre érkezik.

A győri tüntetések.

Gróf *Szőchenyi Miklós* megyéspüspök, mint a győri katolikus tanítóképzőintézet fenntartója és főhatósága, az intézethez szigorú rendeletet intézett, amelyben a tanulóifjúságnak az utcai tüntetéseken és a vasárnapi politikai gyűléseken és felvonulásokon való részvételt és szereplést megtiltotta. E rendeletet *Haller József* igazgató azzal a hozzáadással hirdette ki, hogy most nem tehet mást, mint hogy a felsőbb rendeletet kihirdeti, mert ezidőszent az ő keze is meg van kötve. — Ma este 6 és 7 óra közt a tanítóintézet növendékei, mintegy 30-an, a Baross-uton felszallagozva kőrsétát rendeztek és arra a kérdésre, hogy mit jelent ez a felvonulás, azt a feleletet adták, hogy azért rendezik a sétát, mivel *Apponyi Albert Győrbé* jön.

A gépgyárosok értelme.

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete tegnap *Förster Nándor* miniszteri tanácsos emléklésével ülést tartott, melyen *Strassen Gyula* igazgató a következő előterjesztést tette:

Éppen egy éve annak, hogy az egyesület az ország vigasztalan politikai helyzetét tekintetében állást foglalt, mert a gazdasági viszonyokban be-

állott depresszió súlyosan nehezedett az általa képviselt ipárgárakra.

Azóta a viszonyokban javulás alig állott be, sőt az általános munkahiány kedvezőtlen hatáson alatt állanak még ma is vállalatok, mivel a gyárak foglalkoztatása azóta sem fokozódott szándékosan törvényre vált beruházási javaslat — melytől sokat az egyesületi érdekeltségükben sem várható — eddig, még senniképp sem mutatta hatását és így nem is volt képes a gyárak üzletét felfrisseníteni.

Az egyesületnek ugyan nem lehet feladata, hogy politikai kérdések tárgyalásába bocsátkozzék, mindazonáltal kötelessége a helyzetet kritikai megfontolás tárgyává tenni akkor, amikor az az érdekeltsége szempontjából veszélyesnek látná s amíg az ország minden faktorának állásfoglalására van szükség oly irányban, hogy a nemzeti megerősítésével végre rendes viszonyok álljanak be és a törvényhozás a megeddől harcok teréről az ország fennállása szempontjából sürős gazdasági kérdések elintézésére, elfundatos iparpolitikára és alkotó, teremtő munkára térjen át.

Névezetesen sürős rendezést igényel a közszállítások már évek óta függő kérdésének törvényhozási úton való rendezése, hogy a magyar fővárosi piac kizárólag a hazai ipar részére biztosított legyen, ugyanakkor balasztthatatlan a gyári munkások helyettesítési törvényhozás utján való rendezése, valamint az ipartörvények a változott viszonyokhoz képest való értelmezése. Az előterjesztéshez képest az eredményt, amely ezen részben fűgő kérdések rendezését már számtalanszor kérte, határozatilag kimondja, hogy:

1. a parlamentnek immár évek tartó munka-kötelessége miatt főként annak, hogy az ország vagyoni téren való megerősítése szempontjából balasztthatatlan gazdasági kérdések a nemzeti egészen lezorzultak és a már hosszú ideje óta súlyos válságban küzdő ipar támogatására szükséges eszközök intézkedések helyett csak palliatív eszközökkel kellett a palametri szükségleteit kielégíteni; emellett immár évek óta, sürögének jelez, hogy a magyar törvényhozás normális munkaképességét mielőbb visszanyerje;

2. sürősnek tartja, hogy a magyar ipar érdekeinek és akadékoskodó fejlődésének teljes biztosítása mellett közgazdasági viszonyunk Ausztriával mielőbb rendezzessék a külállomokkal kötendő kereskedelmi szerződéseket a hazai ipar érdekeinek teljes megóvása mellett mielőbb megújításának;

3. a parlamenti obstrukció megszüntetésére és normális parlamenti viszonyok visszaállítására irányuló törekvések minden oldalról a leghatározottabb támogatásban részesíthetők.

Berzeviczy pohárköszöntője.

A Józsefvárosi Kor tagjai elhatározták, hogy a kor társadalmi életének élénkítése céljából évente szombatoként borsostélyt rendeznek, amelyen mindig más és más két tag viseli a borsözvegy tisztét. Az első borsostélyt ma adták Császár Jenő elnök és botfai Hűbös József udvari tanácsos és ezúttal egész szöndken kifüggesztették a klub képes szövbájában a kerület képviselőjének, Berzeviczy Albert közlekedésiügyi miniszternek arcárápát. A borsostélyre megjelent maga Berzeviczy Albert miniszter is. A vendégek sorában jelentek meg: Márkus József főpolgármester, dr. Rozsnyóczy Gyula alpolgármester, Hellai Ferenc országgyűlési képviselő stb. A vacsora folyamán az első felköszöntőt Császár Jenő mondta, elítélte Berzeviczyt. Azután Berzeviczy miniszter állott fel szólásra és megköszöntötte a rekonszenz és rugaszkodás ez újabb jelét.

Ez annál jobban esik neki, mert oly pillanatban éri, amikor a kormány és a párt, melyhez tartozik, a leghevesebb merényletnek van kitéve. Respektálja a körnek nem politikai, de társadalmi jellegűt s azért a politika napi eseményre vonatkozólag csak annyit kíván megjegyezni, hogy a szabadelvűpárt, amit a veszélyeztetett parlamentáriszmus megmentésére felelősségének tudatában tett, azt nyugodtan is fogja a nemzet, vagyis a választók itélő alá bocsátani. Azután esztelne a nehéz viszonyokat és a zaklatott helyzetet, melyben a kormánynyal együtt ő is találja magát midőn itt a józsefvárosi körben nemcsak mint képviselő, de mint miniszter is jelent meg. E zaklatott helyzet dacára a kormány igyekezett és igyekszik nemcsak parlamentáris, de adminisztratív és reformbéli fel-

adatainak is megfellelni. Elősorolta az eredményeket, amelyek különösen nemzeti szempontból a kormány kérdések terén elérték. És rámutatott a kormány szándékaira és javaslatára. Élénken öhajítja, vajha a parlamenti viszonyok megengednék, hogy a népi iskolai javaslat mielőbb törvényre váljék, de bármint alakuljon a jövő, ennek a reformnak a szükségességéről annyira meg van győződve, hogy azt erősen sürgetni meg nem szűnik akkor sem, ha nem a miniszteri székben, hanem a képviselői padokon foglalja helyét. A józsefvárosi körre, melyben jó és rossz időkben mindig annyi barátsággal és rokonszenvvel s mindig hazafias érdeklődéssel találkozott, egyetértésére és összetartására üzentte poharát. (Lelkes eljenzés.)

Utána Havas Rezső főpolgármesterre, Halmos polgármesterre, a tanácsnak jelenlévő és távollevő tagjaira üzentte poharát. Hellai Ferenc képviselő megemlékezett arról, hogy a többség 1898-ban a szólásszabadság érintetlenül hagyása mellett a házszabályokat reformálni kívánta, de ennek a keresztülvitelét az ellenzéknek egy kis csoportja lehetetlenné tette. Most a házszabálymódosításokat keresztülvitték s ezt a kormánynak meg kellett tennie, el kellett hártania az obstrukciót, hogy a parlamenti élet egészséges legyen. Azért, amit tettek, helytállanak. Meg van győződve arról, ha a kormány törekvései célhoz nem vezetnek, akkor katasztrófának nézünk előre, bizik az egész ország lelkes támogatásában és ez meg fogja hozni a kibontakozást. Berzeviczyre, a politikusra üzent poharát.

A vidék.

A vidéki üdvözlőek sorát ma, a temesvári közgyűlésről küldött tájérat nyitja meg. Temes megye ma tartotta rendkívüli közgyűlését, amelyen Ambrózy Gyula báró indítványát fogadták el. Az indítvány, amelyet Ambrózy nagy tetszéssel fogadott beszédben indokolt meg, bizalmat kér a kormány iránt.

Ambrózy beszéde után Gyula Imre és Ottlik Péter szóllaltak föl az indítvány mellett, majd Szilvágyi Imre országgyűlési képviselő mondott beszédet, melyben a Tisza István akciójáról úgy nyilatkozott, hogy az olyan, mint mikor a rossz levegőjű szobákban úgy szellőztetjük, hogy kiütünk egy ablakot, amelyet aztán esendően visszatelhetünk a helyére. A javaslat után csak két szómonk szólt, akiknek beszédét türelmetlenül hallgatták, aztán örösi többséggel elfogadták Ambrózy indítványát.

Brassóban a hónap kilencedikén tartják meg a szabadelvűpárti népgyűlést.

A kormányhoz a temesváriak üdvözlőten kívül ma a troneszniek, kunszentmártoniak, sikkolaiak, peleskaiak intéztek üdvözlő sürögnyöket.

Pozsonyban holnap, vasárnap tartanak nagy meetinget. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter értesítette Csáky Jenő grófit, a pozsony megyei szabadelvűpárt elnökét, hogy a pozsonyiak meghívóját köszönettel elfogadja és a vasárnapi szabadelvű nagygyűlésre Pozsonyba megy.

Gróf Tisza István miniszterelnök jövő vasárnap valószínűleg Marosvásárhelyre utazik, ahol a szabadelvűpárt nagygyűlésén nyilatkozni fog a helyzetről.

A csanád megyei szabadelvűpárt ma tizenkét népes gyűlést tartott, amelyen a megyei birtokosoktól nagy része és a választópótlóság tekintélyes számban vett részt. Az ülésen Nácaj Gyula, a megyei szabadelvűpárt elnöke elnökölt és utalt a politikai szükségességre, mely a parlamenti házszabályok módosításával a Daniel-féle határozati javaslat megszavazását indokolta tette. A nagygyűlés egyhanguan nagy lelkesedéssel elfogadta az elnök által beadott határozati javaslatot, mely Tisza István gróf miniszterelnök politikai működésének helyesnek és hazafiasnak tartja és történeten rugaszkodásának elismeréséül őt táviratilag üdvözli.

Az ellenzéki pártok népgyűléseire is szorgalmasan készülődnek az ország minden vidékén. A vezérbizottság ma tudomásul vette, hogy hatodikán

Zalaegerszezen és Jászkeséren, nyolcadikán pedig Aradon, Lőcsén, Székesfehérváron, Gyulán, Bessztercebányán, Újvidéken, Szombathelyen, Komáromban, Kisbocskereken, Rákospalotán, Perbatén, Ráckevén és Ákosfalván tartanak népgyűléseket.

A győri függetlenségi párt holnap az egyesült ellenzék meghallgatására gyűlést rendez, amelyre Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf több képviselő kíséretében holnap délelőn Győrre érkezik. Tiszteletére a Royal-szállóban bankettet rendeznek, amelyre már 120-an jelentkeztek. A csütörtöki utcai jelenetekre való tekintettel a rendőrséget hatvan csendőrről megerősítették s az egész katonai helyőrséget készenlétben tartják.

Székesfehérvárról december 8-án népgyűlés lesz, melyre meghívják Apponyi Albert grófit, Bánffy Dezso bárót, Barabás Bélát, Bartha Miklóst, Kossuth Ferencet, Ugron Gábort, Zichy Aladár grófit.

Kalocsán holnap, vasárnap tiltakozó népgyűlést hív egybe az ellenzék, melyben tiltakozni fognak a kormány eljárása ellen.

A holnapi nap három legfontosabb népgyűlése: a pozsonyi, a kecskeméti és a győri.

KULFÖLD

A szerb kormányválság.

Budapest, december 3.

Egy évig és két hónapig tartott Gruics Száva tábornok pünkösdi királysága. Kocsantinápolyban képviselte hazáját, amikor királva hazahívta és megbízta a kabinetalakításával. Gruics a mérsékelt és szélső radikálisok kiváltságaiból alakította meg kabinetjét. Kivüle a mérsékelt radikálisokhoz tartozott Nikolics Andrea külügyminiszter, akit félvéssel később Pasic váltott föl. Protics belügyminiszter, Radovanovic pénzügyminiszter, ainek helyét utóbb Pacu foglalta el és Pelkovic Todor kereskedelemi miniszter. A szkupstina téppári határozatában a Gruics-kabinet csak ügyet keveset a lemondásra, mert állása már rég a hatalmatlaná vált a két radikális klub torzalkodásai következtében. Illes az egyetlen szcuplista képviselő a szkupstinában, Kragujevácban választották meg, ahol az állami nagy ügyvédek vannak, amelyek ezernél több munkát foglalkoztatnak. Egyébként Szerbiában a szocialista mozgalom nagyon jelentéktelen, mert nagyobb értelempeji nem igen vannak. Amikor két hónappal ezelőtt Kragujevácban a munkások és tisztok összevették, illes szocialis a lapja heves támadást intézett a hadsereg ellen. Illes ellen akarták először alkalmazni az új sajtótörvényt, amely igen szigorú büntetéssel sújtja a hadsereg megtagadóját. A szkupstinában a mérsékelt radikálisok egy része a szélső radikálisokkal a kiadás ellen szavazott és így a többség a kiadás ellen foglalt állást, de nem tudta senki, hogy a kormány kabinetkérdést csinál a szavazásból és általános volt a csudalkozás, amikor a miniszterek visszavonultak közös szövbájukba. Nem sokára a kormány tagjai eltávolították a parlamentből és a külügyminiszteriumba mentek, ahol elhatározták lemondásukat.

A radikálisok egyetlensége nem mai keletű. Péter király trónja és kormányképességük érdekében a június 11-iki vérs esemény után fegyverszünetet kötöttek, amely azonban rövid ideig tartott. A mérsékelt radikálisok, Pasic hívei utalnak arra, hogy a belpolitikai és pénzügyi viszonyok szorosabban megindult konszolidálása nekik köszönhető. Az ország gazdasági jóléte nemcsak a biztosítva lesz a külföldi pénzen kiéptendő vasutakkal, másrészt azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy Szerbia legkiválóbb politikusi a mérsékelt radikálisok sorában foglalnak helyet. A független radikálisok ellenben ille-

P-FANHAUSER-féle
Perfect-separatorok.
Perfect tejjgazdasági
Berendezések és eszközök.

P-FANHAUSER ANTAL
BUDAPEST, V. ker., Báthory-utca 9. szám

lentik, hogy június 11-ike után csak hazafias okokból nyújtották békejobbjukat a mérsékeltnek. A mérsékelt radikálisok a forradalom után csakhamar a személyi kultusz és személyes érdekeik szolgálatába szegődtek és újabb kölcsönrel akarják megterhelni az országot. A független radikálisok éincsenek megelégedve a mérsékelttel és követelik a szétválást.

Belgrád, december 3.

Az eddigi jelek arra vallanak, hogy *Pasic* külügyminisztert fogják megbízni a kormányalakításával. *Pasic* tisztán mérsékelt politikusközből akarja összeállítani kabinetjét. A mérsékelt klubjának 70 tagja van, a független radikálisok száma 60. Azt hiszik azonban, hogy *Pasic* kormányra jötte esetén 25 független radikális a mérsékelttől fog csatlakozni, hogy megakadályozza a *Szcupstina* felszámolását.

Belgrád, december 3.

A király magához hívatta a *Szcupstina* elnökét, *Stanojevicot* és megbeszélte vele a helyzetet. *Stanojevic* kijelentette, hogy végleges döntés vasárnap előtt nem várható, mert akkor jén össze a két radikális klub és akkor fogja elhatározni: vajjon ezután is szétválassza maradjanak-e vagy egy klubba egyesülve támogassák az új kormányt.

Belgrád, december 3.

A mérsékelt radikálisok elhatározták, hogy a válság megoldásával teljesen tisztázzák a helyzetet. Ezért, ha az önállók nem nyilatkoznak a két szélsőpárt egyesülése mellett, akkor csak mérsékelt párti kabinetet alakítanak. Az önállók azonban hajlandók úgy az egyesülésre, mint a mérsékelt kabinet támogatására, csak nem akarják *Pasicot* annak élére, de nem lehetetlen az sem, hogy a *Szcupstina* felszámolásának megakadályozása végett *Grucis* vagy *Protics*-kabinet alakul. Az önállók ma délutáni ülésen döntenek jövőbeli magatartásukat illetőleg.

Az orosz-japán háború.

Budapest, december 3.

A balti flottának *Folkersam* admirális parancsnoksága alá rendelt hajói minden incidens nélkül elhagyták a Vörös-tengert és tegnap átvonultak a Bab-el-Mandeb teng szorosán, amely a Vörös-tengert összeköti az Indiai óceánnal. A hajóhadosztály húsz hajóból áll: két csatahajóból, két cirkálóból, hét torpedóvadászból, az önkéntes flotta öt gőzöséből és négy szénzállítóhajóból. A Bab-el-Mandeb szorosban fekvő Perun angol szigetnél nem állott meg a hajóhad, hanem eleinte déli irányban haladt tovább, úgy hogy az volt a vélemény, hogy *Folkersam* hajói Dzsibutiban, a franciaia szónállomások fognak horgonyt vetni. Valószínűvé tette ezt az is, hogy a *Binger* dzsibuti-i francia gőzös, amely a hajórajt Peruntól északra várta, az orosz zászlóshajó előtt haladt. Este felé azonban megváltoztatta az orosz hajórajt irányát és keletnek tartott Aden felé. Innen *Folkersam* kelet felé a Malakka-szoroson át a legközelebbi uton juthat a kelet-ázsiai vizekre, vagy pedig déli irányban haladva, Madagaszkár szigete körül találkozhatik a *Rosdesztvenszky* hajóival. Ez a része az orosz hajórajnak tudvalevőleg a Jóréménység fokát kerülte meg. Hogy jelenleg hol van, nem tudni. Mindenesetre arra törekszik a balti flotta két osztagja, hogy az Indiai óceán valamely pontján egyesüljön, mert a japánok vakmerősége mellett igen kockázatos vállalkozás volna, ha a két hajóhadosztály külön-külön vonulna föl a Kínai-tengerbe, ahol már a japán flotta készülődik fogadására.

Port-Arthur ostroma.

Tokió, december 3.

Tegnap az oroszok óriási erőfeszítésekkel tették, hogy a 203 méteres halom visszahódítsák. A nehéz ágyúk oltalma alatt előnyomult a gyalogság, amelyet azonban súlyos veszteségekkel visszavertek. Az oroszok a Liaotesan és Nantausan-erődöket erősítik, oda akarják a végszükség esetében visszavonulni. A port-arthuri helyőrség most Liaotesan és Lu-

tesan között erődívenyeket épít, hogy ezen a helyen legutolsó ellentállást kifejthesse. A kikötő annyira ki van téve a japánok tüzelésének, hogy az ott levő orosz hajókat a japánok a legközelebbi idő alatt baroképtelenekké tehetik. Mihelyest ez megtörtént, *Togo* flottája elhagyja mostani helyét, hogy előbe menjen az orosz keleti-tengeri flottának és útközétre kényszerítse.

London, december 3.

A 203 méteres halom bevételénél lefolyt harcokról ma semmi hír nem érkezett, de általánosan azt hiszik, hogy az oroszok szerda óta kétségbeesett kísérletet tesznek, hogy elvesztett hadállásaikat visszavegyék és a japánokat nehéz ütegeknek a 203 méteres helyre való felvontatásában megakadályozzák. A port-arthuri terepviszonyok egy alapos ismerője azonban úgy nyilatkozott a *Morningpost* tudósítója előtt, hogy az oroszok a fāradozása nagyon kevés sikerrel kecsegtet. Sanghajban azt hiszik, hogy az elsüllyesztett *Rasztopkini* orosz torpedóújdózó legényesége és tisztjei az első kímálkozó alkalmat fel fogják használni arra, hogy megszökjenek, mely esetben előbe sietnek a balti hajórajnak, hogy annak kalauzszolgálatokat tegyenek, amikor a flotta hajói a Port-Arthur körül elhelyezett aknáknak mellett elhaladnak.

Tokió, december 3.

(Reuter.) Tegnap állt be az első fegyverszünet Port-Arthur előtt a halottak elbarkarítására. A fegyverszünet hat óráig tartott.

Békehangok.

London, december 3.

A *Daily Telegraph* pétervári levelezője feltétlenül megbízható forrásból arról értesül, hogy az orosz diplomácia komolyan foglalkozik a békekötés útjának egyengetésével, amely biztosítaná nemcsak a békét Kelet-Ázsiában, hanem véd- és dac szövetséget is hozna esetleg létre Oroszország és Japán között.

Elsüllyesztett orosz hajók.

London, december 3.

Sanghaiból táviratozza a *Morningpost* tudósítója, hogy két orosz torpedóújdózó lémszenlekről visszatért Vladivosztokba. Az erődívenyekről ellenséges hajóknak néztek a torpedókat és leoldozni kezdtek rájuk. A kikötőben levő flotta is gőzölgő port zúdított a torpedókra s a kikötőköz közel elcsúszott mind a kettőt. A várparancsnokság szigorú vizsgálatot indított, amely kiderítette, hogy Vladivosztok erődívenyeiről japán hajóknak néztek az orosz torpedókat.

Új orosz flotta szervezése.

Páris, december 3.

A *Petit Journal*-nak táviratozzák Pétervárról az új hajóhadnak a harctérré való küldéséről, hogy ha a körülmények kedvezően fognak alakulni, akkor az orosz kormány a jövő áprilisban egy hadosztály nyit tengeren járó naszádot küld Kelet-Ázsiába. Ezeket a hajókat önkéntes hadihajók fogják képezni, amelyek cirkálók gyanánt vannak felszerelve s a hadihajók számára szállítmányokat visznek magukkal. Ezeket a nyit tengeri naszádot Kelet-Ázsiában nem fogják külön hajórukként alkalmazni, hanem repülő osztagok lesznek. Oroszországnak nagyon nehéz új hadihajókat szereznie, mert az államok óvakodnak kezére járni Oroszországnak a hajóvásárlásokban, minthogy azt tiltja a nemzetközi jog.

Előfizetési felhívás.

A *Budapesti Napló* t. olvasóíthoz, akiknek előfizetése december elején lejárt, azt a kérést intézzük, sziveskedjenek előfizetésüket mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésében zavarok álljanak elő. Az előfizetések megújításának megkönnyítésére mai számunkhoz postai utalványokat csatoltunk, amelyek már a *Budapesti Napló* új kiadatulajdonosának

cimére szólnak s amelyek szerint tehát az előfizetések ezzel a címzéssel küldendőek:

A magyar
hírlaphiádó részvénytársaságnak

a BUDAPESTI NAPLÓ

részére.

A Budapesti Napló egész éve	14 K — fill.
Félévre	7 K — fill.
Negyedévre	3 K 50 fill.
Egy hónapra	1 K 20 fill.

Beöthy Ákos temetése.

Budapest, december 3.

Ma kísérték utolsó útjára a kuruc hazafit, a tántoríthatatlan meggyőződésű politikust, Beöthy Ákosot. Az az országos részvét, amely az elhunytat végső útjában kísérte, a kormány, a városok, a testületek, társadalmi egyesülések és a nagy tömeg fájdalommal utolsó bizonyítéka annak a mély tisztelőnek, amelyvel ebben az országban mindenki viselkedett kiváló kvalitással és politikai meggyőződésének becsületessége iránt. A magyar fajj egyéniséget képviselte, mint ahogy ezt Apponyi győnyörű buccbeszédében kifejtette és ezt az egyéniséget mindig megőrizte. Ismerte őt mindenki, főképp a fővárosban, ahol kedves és szelid arccal, kissé ideges, de barátságos megjelenésével gyakran feltűnt az utcákon, amint kezével hadonászva, komoly gondolatok járták át agyát. Mindenki ismerte és mindenki nagyrabecsülte és szerette és hogy poraival is drágább lett a temető nekünk, mindnyájan fájdalommal érezzük, hogy helye üresen maradt.

Országos részvét mellett kísérték szombat délután örök nyugalmára Beöthy Ákosot, Kassa város nagy nevű képviselőjét az Erzsébet-körúti gyászházból. A végítésségadáson képviselő volt a kormány s pártkülönbég nélkül vettek részt azon az országgyűlés képviselőház tagjai: képviselve volt továbbá a főrendiház Kassa szabad kir. városa, a Magy. Tudományos Akadémia, Bihar vármegye, a főváros és a vidék számos ellenzéki köre, a budapesti tudományegyetem ifjusági egyesületének elnöke is. A temetési szertartás idején három óráig türték ki, de már jóval előbb ellepte a közönség a gyászházat s a legnagyobb része kiszorult az utcára, ahol diszruhás lovas és gyalogos rendőrök tartották fenn a rendet. Az első volt az érkező közötti Apponyi Albert gróf, aki a szövetszertett ellenzék főkézésére, a temetési rendezését magára vállalta. Nyomban utána érkeztek a gyászház elé a fogatok, melyek az előkelőségeket hozták s néhány perc alatt szorongásig telt meg a ravatalos terem, melyben a virágkoszorúk is sok helyet foglaltak el. Az első gyertyákot körülvetett koporsó mellett az entrepriose gyászhuszárijai posztoltak és jobbról-balról hat-hat diszruhás képviselőházi szolga állott őrséget. A gyászolók gyülekezetében jelen voltak: Berzevicsy Albert és Plósz Sándor miniszterek; Wekerle Sándor, Wlassics Gyula, Dániel Ernő, Széchenyi Gyula gróf és Darányi Ignác volt miniszterek; Csokonics Endre gróf, Eötvös Loránd báró, a Magy. Tud. Akadémia elnöke, Zelenszky Róbert gróf és Nádasdy Ferenc gróf, Pallavicini Ede őrgrof val. belső ítk. tanácsosok, Forster Gyula báró, Rákosi Jenő, Than Károly és Beöthy Zolt főrendek, Beniczky Ferenc, Pestmegeye főispánja, Péchy, Zsigmond Kassa főispánja, Gyözev Béla altábornagy, Kosuth Ferenc, Thaly Kálmán és az országgyűlés sok tagja pártkülönbég nélkül, Takách Menyhért jászói prépost, a kassaiak nagyküldöttségének vezetői, Pósa Lajos stb.

A papág pontban három órakor érkezett meg a halottas házhoz Novák István erzsébetvárosi plébánossal, aki a beszentelést végezte, mire Zámory Mária alapítványi hölgy, Csáky Györgyné grófnő és a rokonság többi tagjai bevonultak a ravatalos terebe és a koporsó mellett foglaltak helyet. A beszentelés alatt a templomi kórus megható gyász-

dalokat énekelt s a plébános imája után a nehéz zománcos érekeporosót az entrispre hat koporsó-vívójára vállára emelte s a sírú tömegben keresztül lassan bevitté a hat lovas gyászhintóra. Mig a szertartás tartott, a Nagy-köruton ezekre rugó közönység gyűlt össze s a járdákon helyet foglalva türelmetlenül várta a halottas menet megindulását. Tele voltak közönységgel a körút hatalmas palotáinak ablakai is. A menetet egy csapat lovasrendőr nyitotta meg, mely után a plébános következett kocsin, majd pedig egy csatlós jött hóféhér peripán, ki mögött lóháton két lómpavivó haladt. Ezután a két koszorús kocsi következett, amelyek roskadásig voltak megrakva drága virágkoszorúkkal. Az aranyozott halottas hintó hat fekete mén vonta, melyeket csatlósok vezettek. A kocsi mellett belül a kassai ellenzéki párt tagjai, mellettük hat-hat fátylas ember és legkívül a képviselőházi szolgák haladtak. A halottas kocsi a rokonság koszorúin kívül Kassa város koszorúját helyezték, melynek élénk kék-sárga szalagjait oda-odacsapta a szellő a kocsi üvegablakához. A nagy kurocot társai szvalog kísérték ki a temetőbe, egészen a sírig. Elöl haladtak Apponyi gróf, Kossuth Ferenc, Zichy Aladár gróf, Rakovszky István vezérek és a kassaiak küldöttségének vezetői. A képviselők mellett jobbról és balról a rendőrök alkottak kordont s a beláthatatlan hosszú koscsorral megtoldott menetet lovasrendőrök zárták be. Amerre a menet elhaladt, a nép némán, kaplaperevén tisztelgett a nagy hazafiának, akinek koporsója láttára sokaknak könny gyűlt a szemébe.

Már sötétedett, mire kiértek a kerepesi sírkertbe, ahol a Szilágyi Dező és Irányi Dániel sírja mellett ásták meg a sírt. Ott a pap megégyezve beszélt a koporsót, majd imát mondott, amire a szövetkezett ellenzék vezére: gróf Apponyi Albert bucsuztatta el az ország halottját a következő beszéddel:

Tisztelt gyászoló gyűlézet. Ismét elszóltatta a gondviselés kifürkészhetetlen végtete legjobbjaink egyikét az élek sorából. A fájdalommas válas e pillanatában senki sem várja tölem, hogy Beöthy Ákos egyéniségének képét önök elé varázsoljam. Sokkal mélyebben van szívja szívem a fájdalomtól, semhogy arra képes volnék. De egy pár vonást idéznék magunk elé annak a férfinek egyéniségéből, akinek földi maradványai előtt állunk s kinek emléke a haza minden jó fiában éni fog.

Beöthy Ákos a maga egyéniségében talán a legkövetkezőben egrosította a művelt emberiség összes népesládjainak tudását, műveltsége kinosztárának bírtokát a magyar faji egyéniséggel. Az a mélyesség és kiterjedt tudomány, amit az összes kulturnemzetek kinosztárából szerzett, fegyverzet volt neki, hogy ezzel nemzetét szorgálja, de nem változtatta meg egyéniségének eredeti zamatját. Nem változtatta meg azt a lelkiületet, hogy neki az egész világa az ő magyar hazája. De ez az ő egros egyéniségének csak külső megjelenését jellemzi, [szajátosabb énjét az észnek rugogó tehetsége mellett. Szívét egy oly kimondhatatlan jószág jellemzte, amelynek köszönhető, hogy habár a politikai harcok fegyverét a kimondhatatlan menő határozottsággal forgatta, egyetlen egy személyes ellensége nem volt, hanem szeretettel csüszött rajta bajtárs és ellenfél egyaránt. Az ő lelkiének gőzölnés tisztasága nem engedte, hogy ellenszenvet érezzenek azok is, akiket megsebzett.

Pályájának kezdetén mutatkozott némi tanagtatózás, ami majdnem minden politikai pályájának kezdetét jellemzi, aki önálló eszmékkel felé törekedik; megállapodott egyénisége lett azonban elyanná, amelyen változást, amelyen az uralkodó gondolat egyrésztől való eltéréstől legkisebb nyomát sem lehet találni. Antik szoborszerű összhang az ő politikai működésének minden mozzanata és ezt az egroséget egy gondolatnak uralkodása okozta. Annak a gondolatnak uralkodása, amely gondolat teljes kifejtésének szentelte nagy munkáját, azt a munkát amelyen — lehet mondani — élete utolsó órájáig dolgozott, amelynek legszebb mozdása volt: „A magyar nemzeti életnek kifelé helyzetét sulypontját ismét visszahelyezni a magyar nemzeti életbe.“ Hát ez az a gondolat, ami uralkodik a mi történelmünk felett. Beöthy Ákos Deák Ferenc tanítványa. Deák Ferenc műveiből akarta kifejtetni a magyar nemzet nemzeti élete sulypontjának visszahelyezését külföldről ismét a magyar nemzetbe. Ezt az eszmét szolgálta megalkuvás, tövénzés nélkül, azért lesz neki helye a magyar történelemben a legjelesebbek között. Akik az időnkénti eszmés megalkuvásokat képviselik, azoknak számára a történelem menteségeket kér és talán talál is. Diebstögel azokat fogja környékezni, akiket ugy, mint Beöthy Ákos, a nemzeti létnek ezt a nagy feladatát megingathatatlanul szolgálták. Áldás lesz emlékére mindaddig, nemcsak míg ama szívvelnek egyike doboz, amelyek az ő szívéhez közel állottak, de mindaddig, amíg emlékeznek annak a nemzedéknek küzdelmeiről, amely nemzedék legjobbjai között Beöthy Ákos a legzastább egyike volt. Isten áldása lebegjen emléke felett. Amen.“

Apponyi gyönyörű beszéde a nagyszámú megjelent közönységet könnyedén megindította.

Azután Stocker Károly a kassai függetlenségi párt elnöke mondott nagyhathású beszédet, melyben kifejezést adott annak a vonalonnak és ragaszkodásnak, melylyel Kassa város polgársága Beöthy Ákos iránt viseltetett. Beszédét e szavakkal fejezte be: „Elbucszunk most tőled drága halottunk, szeretett képviselőnk, édes Ákosunk. Te bün nélkül való és tiszta ember, ki hűségrel szolgáltál népedet ezen a földön, bizonyára hűséges szöszölője fogsz lenni a népek hatalmas istene előtt is. Vidd el magaddal mielőlk imáját, hogy az isten vegye gondjába ezt a szerencsétlen árva hazát, neked pedig adjon örök nyugodalmat. Isten veled.“

Azután beszélték a koporsót és néhány pillanat múlva egy virágokkal borított sírhalom mutatta, hogy Beöthy Ákos nyugszik odalent.

HIREK

Veszekedések.

Nálunk most sokat veszekednek az emberek. Mindig sokat veszekednek s mindig politikaén veszekednek. No de hát másutt sem ölekeznek éppen és összekülönbözések a külföldön is megvesnek. Csakhog... No igen, a külföldön más dolgokon vesznek össze az emberek. Tallózzunk egy kicsit...

*

Luca Bertrami olasz műkritikus legutóbb a *Tribunában* nyílt levélben megtámadja a német régiségbuvárokat, akik Olaszországban mindenféle régiségeket ásának ki és azokat magukkal viszik hazájukba. Ne metszik a dolog az olasz irónak és hevesen tiltakozik, hogy idegen tudósok megrabolják a régi rómaiak kulturáját, amelyet magába temetett a tovatúnt századok pora. A német tudósok azzal igazolják eljárásukat és bizonyítják az olaszok nembánomságát, hogy Olaszországban az utcai gyerköcök követ dobálják Robbi terrakotta-it és a mosónők öslombard műemlékeken csavarják ki a ruhákból a vizet Bertrami azonban erre is megfelel. Mindez igaz lehet — mondja — de nekünk eddigelő az olasz egység megteremtésének kellett fáradozunk, hogy azután a művészetet is törődhesünk. Különben is azok a műemlékek husz évszázad óta hervernek és várják a feltámadást... miert ne várhatnánk még husz estendőig? De akárhogyan áll is a dolog, az mégis csak furcsa, hogy idegen emberek elrabolják azt, ami a miénk, ami őseink kulturájának nagyságát hirdeti és arra való hogy majdan a mi muzeumainkat gazdagítsa. Mert ki látta azt, hogy azért, mert én hevertetem a magam vagyonát, akár kétszáz évig is, az én vagyonom bárki ember fiának szabad prédája legyen?

Igy veszekednek a német és olasz tudósok.

*

Vannak azután boldogabb, megelégedettebb országok, amelyekben sokkal kisebb jelentőségű dolgokon kapnak össze. Az alábbi összeveszést, amely naivsággal és öletességével kapja meg az embert, egy *lopott csók* okozta.

Valamely georgiai városka hölgyei csökellenés egyesületet alakítottak, mert rájöttek, hogy a csökölözés egészségtelen. Nagyon alkalmas a bacillusok átszármatatására. Tagadhatatlanul igen bizarr idea, de hát lehet benne valami igaz. Az egyesület tagjai roppant magas bánatpénz fizetésére kötelezték magukat, ha valamelyikük megszegei a forgalmat és a kiváltságos személyeken kívül valakit megsebzöl. Ez idáig rendben volna. Arra azonban nem számítottak a derék hölgyek, hogy csöket nemcsak kapni és adni, hanem *lopni* is lehet és hogy a csöknek adott körülmények között elég nagy értéket is lehet tulajdonítani. Fényes példája ennek az a pár, amelyet 15.000 dollár, vagyis 60.000 korona kárterítés iránt indított egy *Grant Mitt* nevű cowingtoni hölgy, akitől férje távollétében annak egyik barátja csöket lopott. Most azután tizenkét választott, komoly polgár fogja eldönteni, megér-e Grant Mitts csökeja 60.000 koronát.

*

A kultúra drágaságain veszekedni, az a vesze-

delem minket nem fenyeget. Lopott csók miatt pörködni, az sem magyar tempó. Mi azon veszekedünk, hogy hát már veszekedni se szabadjon?

Budapest, december 3.

— **Személyi hír.** *Pereszé Dezso*, a képviselőház elnöke jelenleg *Bonyhádon* van és kedden tér vissza *Budapestre*.

— **A király Budapestén.** Ő felsége hétfő reggel Gödöllőről Budapestre érkezik s délelőti általános kihallgatást ad. Az eddigi megállapodások szerint ő felsége mostani itt tartózkodása alkalmából ez lesz az utolsó általános kihallgatás. A király hétfőn délután a fővárosból Gödöllőre s onnan a közeli napokban Bécsbe utazik.

A szentkirályi erdőben ma udvari vadászat volt, amelyen Ő felségén, *József Ágost* főhercegen és *Augusta* főhercegnőn kívül még résztvettek: *Lichtenstein* herceg első főudvarmester, *Paar* gróf főhadsegéd, *Pozani* márkis szárnysegéd, *Kerzl* dr. udvari orvos, *Wolfner* Tivadar országgyűlési képviselő és *Polner* Lajos királyi tanácsos. A vadászat nagyon kedvező eredményvel végződött.

— **Kitüntetés püspökök.** Mint a P. L. jelenti, a király báró *Hornig* Károly dr. veszprémi püspöknek és *Deseöffy* Sándor esanádi püspöknek a vas-koronarend első osztályát adományozta. A kitüntetéseket a hivatalos lap legközelebbi száma fogja közölni.

— **Vilmos császár Dalmáciában.** Bécsi tudósítónk megbízható orrából arról értesül, hogy Vilmos császár a télen el fog látogatni Dalmáciába. A német császár január második felében utazik jachtján Zárába s február végéig fog Dalmáciában időzni.

— **A mecklenburg-strelitzi nagyherceg végrendelete.** Londonból jelentik a nagyherceg végrendeletének tartalmát melyben a nagyherceg 838.000 font sterling, azaz 22 és felmúllo koronát kiterő vagyonáról végrendelezik. A nagyherceg nevének 600.000 korona évráradékot biztosít végrendeletében, 600.000 koronát pedig a Karolinaintézetnek. A nagyhercegnő vagyonának kezelésére a nagyherceg egy kamarás kinevezését kívánja. Továbbá arról is intézkedik, hogy alkotmányváltozás esetére a zegész vagont az utóok részére egy cím alatt biztosítsák. Arra az esetre, ha háború, fölkelés, vagy más veszedelem kitörne — amit ugyan nem remél — a nagyherceg azt rendeli el, hogy a vagyon *angol bankban* helyezessék el. Örökösé a végrendelet a celenegi nagyherceget nevezte ki, de jutott a vagyonból a többi rokonoknak is.

— **Az új főkapitány-helyettes üdvözlése.** A fővárosi államrendőrség új főkapitány-helyettesét, dr. *Farkas* Lajos miniszteri osztálytanácsost ma üdvözölte a főkapitány fogadóteremben az államrendőrség tisztikara. Az új főkapitány-helyettes *Rudnay* Béla főkapitány üdvözölte. Meltáta érdemeit, különösen kiemelve, hogy éppen érdemei tették lehetővé, hogy *Farkas* személyében e díszes állásra minden rangu tényező egyhangulag állapodjék meg. Végül *Farkas* 25 évi működését követendő példán állította a tisztikar elé. *Zajos* eljenzés rendőre a főkapitány szavait. Utána *Máltus* Hugó rendőrtanácsos szólt fel a tisztikar nevében és átnyújtott egy remek kivitelű ezüst irókészletet, mint a tisztikar ajándékát. Dr. *Farkas* Lajos főkapitányhelyettes megalottan mondott köszönetet. Ezzel az ünneplés véget ért. E hónap 7-én az új főkapitányhelyettes tiszteltetésére a Royal-szállóban bankett lesz.

— **Egy osztrák államférfiu emlékiratai.** Prágából jelentik, hogy a *Politik* holtnaplót kezdve folytatásokban közli majd gróf *Taaffe* volt osztrák miniszterelnök emlékiratait. Az ottani politikai körökben nagy érdeklődéssel várják az emlékiratok megjelenését, amelyek főleg az 1867—1871. politikai eseményeket tárgyalják.

— **Doktor-avatás az egyetemen.** A központi egyetemen teljesen helyreállott a nyugalom s márdélmén már doktor-avatás volt az aulában. Az ünnepi gyűlésen dr. *Demkö* György rektor elnököl és doktorokká avatták *Knecht* János hittudományi, *Török* Pál államtudományi, *Fehér* Kálmán, *Rosenfeld* József, *Löffler* Géza és *Schaar* Kornél jogtudományi, *Pfeiffer* Ernő, *Lassányi* Aladár, *Goldberger* Márk, *Heinrich* Béla és *Blum* Simon orvostudományi és *Papp* István lélektudományi doktorokat. A felavatási ünnepségen nagy közönység volt jelen.

— **Jaurés és Derouléde párbaja.** Első halásra képtelenségnek tetszett, hogy Jaurés, a francia szocialisták fényes tehetségi vezére, párbajozni fog. Most már bizonyos, hogy Jaurés mégis karddal kezében kényserrel elégtételre Derouléde-t, aki őt durván megsértette. Derouléde tudvalevőleg az 1898-iki államparasztos elítélésében él San-Sebastianban. A minap a nacionalista diákok tüntetést rendeztek az orleansi szűz szobra előtt, Jaurés lapja ezzel végezte tudósítását:

— Csak egy hiányzott a tüntetésről: Derouléde szokásos távirata.

Derouléde ezt olvasva, táviratot küldött Jaurésnak és utalások lélekfűrészek mondotta. Jaurés erre levelet írt Deroulédenek és provokálta. Erdekés, de szocialista szempontból elhibázott Jaurésnak az az okoskódása, hogy miért követel fegyveres elégtételt a sértésért. Artatlan tréfára — írja levelében — ön sértésével felel. Nem vitatkozom arról, hogy önnek a hazafiságról való felfogása helyes-e, de nem fogadhatom el az ön táviratjának hangját s felkérem két barátomat, Deville Augagneur képviselőket, hogy elégtételt szerezzenek a számomra. A szocialista párt, amelyhez teljes lelkesemmel hozzátartozom, jogszabítást el az eszmék összehasonlításának ilyen együgyű és barbár módon való eldöntését. De mentésem az, hogy soha nem provokáltam senkit s csak a legnyilvánvalóbb s legalaplatanabb kihívásnak engedek. S még erre a kihívásra sem vetnék ügyet, ha Ön rendes körülmények között állhatna vitába velem. De hogy számívlak van, ez megakadályozza Önt a szabad cselekvésben. Azért kérem, tudassa megbízottaimmal, hogy az ön barátai közül kikkel léphetnek érintkezésbe.

Derouléde elfogadta a kihívást és segédekül Habert Marcel és Guyot de Villeneuve képviselőket nevezte meg. A párbaj alkalmán december 10-ikén spanyol földön, San-Sebastianban lesz.

— **Caesar-szobor Amerikában.** Amióta Vilmos császár a nemzetközi barátság fenntartásának új divatját — a szoborajándékozást behozta. azóta egyre nagyobb tért hódít a politikai barátság érzelmeinek ez a különös megnyilvánulása. Ujabbban Oroszországban indult meg egy gyűjtés, hogy New-Yorknak — Caesar-szobrot ajándékozzanak. Az idea nem rossz. A régi római dióség megteremtőjének szobra az nyilvánlag. De mit szólnak majd hozzá Amerika szabad polgárai?

— **Gróf Andrassy Franciska-árvaleányház.** Bécsben ma délelőtt szentelte föl Marschall címzetes püspök a gróf Andrassy Dénesné által alapított árvaleányházat. A nemeslelkű grófnő 160 ezer koronát hagyományozott Bécs városának jótevőjeiére. Két évvel ezelőtt végrendekezett. Halála után férje odaajándékozta egy árvaház céljaira döblingi szép villáját a hozzátartozó terjedelmes kerttel együtt és a grófné által hagyományozott összeg egy részét az épület átalakítására fordították. Az új árvaleányházban már szeptember óta 45 árvt gondoznak.

— **Beethoven-szobor Párisban.** Beethovennek Párisban szobrot akarnak állítani s e végből már meg is alakult a Beethoven-szobor bizottság, melynek élén Beethoven grófnő, Saint-Dubois és Wagner Szigfrid állanak. A bizottság jelentése szerint, a szobrot a jövő évben fogják teleplezni a Trocadero-téren, nagy zeneünnepségek között.

— **Zola-muzeum.** Párisból jelentik, hogy Bruneau Alfréd, Zola Emil kebelbarátja gyűjtést indított oly célból, hogy Zola szülőházát megvásárolják s muzeumná alakítsák át, melyben föl fogják halmozni a nagy költőre vonatkozó emléktárgyakat.

— **A pápa honvágya.** A pápa még mindig vágyódik az ő szeretett Velencéje után. Nemrég egy angol arisztokrata látogatta meg a szent atyát, aki fájó szívvel mutatta meg neki a Velencébe szóló térít jegyet. Ezt azóta őrizi, amikor a konkavé ülésére utazott abban a hitben, hogy vissza fog térni. Arról nem is álmodott, hogy ő lesz a pápa. A Vatikánban mindenki meséli, hogy a pápa ezt a jegyet gyakran előveszi és fájdalmas sóhajok közepette nézegeti.

— **Egy berlini író felolvasása.** A Társadalomtudományi Társaság tegnap tartotta ebben a szezonban első felolvasó-ülését. Ez alkalommal Schreiber Adél a berlini Die Welt des Kindes című szemle szerkesztője, a feminizmus egyik lelkes uttörője tartott előadást a feminizmus álláspontjáról erkölcsi téren. Aki azzal ment az előadásra, hogy keneteljes és megsokolt erkölcsi predikációkat fog hallani, ugyancsak csalódott.

A kiváló író, aki emellett fényes szónok is, bátor kézzel vette bonckés alá társadalmunk legégetőbb sebeit: a prostitúciót, a leánykereskedelmet, a nemi betegségeket. Nem titkolt el semmit és az előkelő hölgyközség, mely ezuttal főülhatalma a férjhallgatóságot és zsúfolásig megtöltötte a termet, feszült figyelemmel hallgatta ép oly bátor, mint emelkedett fejtegetéseit. A felolvasónő megdöbbent adatokat mutatott be, különösen mi ránk, magyarokra nézve, mert számokkal igazolta, hogy a súlyos erkölcsi bajok terén hazánk valósággal vezérserepet visz. A kisasszony azután a bajok orvosságát kereste és az abolitionista törekvések mellett tört lándzsát. De az intézményi felszabadítás egyvarga nem sokat ér. Egy új morálnak kell kifejlesznie, mely egyenlősíti a férfi és a nő nemi becsületét.

A nagyérdemű és költői szépegekben is gazdag fejtegetéseket a közönség nagy érdeklődéssel hallgatta.

— **Krüger temetése.** Pretóriából jelentik, hogy Krüger elhőlt december 16-án, a burk nemzetünnepén fogják temetni, azon a napon, amikor a burk 70 évvel ezelőtt a zulusok megverték. Krüger hátrahagyott vagyonra 14 millió koronára rög. Krüger 600.000 koronát hagyott Hollandiának jótevőjeiére és jelentékeny összeggel emlékezett meg a függetlenségi háborúban elesett burk családjaírók. Egy nagyobb alapítványuk az a célja, hogy Dél-Afrikában a holland nyelv örökléke éljen.

— **Zavargások Varsóban.** Boroszlóbeli táviratozza tudósítónk, hogy a Schlesische Volkszeitung értesülése szerint Varsóban holnap mozgósítják a helyőrséget és kihirdetik az ostromállapotot, mert nagy zavargás és vérontás készül holnap. Hivatalosan megállapították, hogy a legutolsó tüntetések alkalmával Varsóban 10 ember ölték meg és háromez sulyosan megsérültek.

— **Gion birodalma.** Konstaninápolyból a következő, nem nagyon megbízható hírt közlik: Az amerikai cionisták egy szindikátusa két millió font kölcsön közevetését igérte meg a kormánynak abban az esetben, ha nem gördi akadályokat a cionisztikus földvásárlók elé. Bár az ulemák, az izlam hierarkia főnökei, erőlesen küzdenek a cionisztikus telepedések ellen, a császári palotában rokonszenvesen fogadták ezt az ajánlatot, ami abból is következik, hogy a tárgyalások a böjti hónapok alatt sem szünetelnek. A két millió font kölcsön fedezetül a Jeruzsálemi szandsák le nem foglalt bevételük fognak szolgálni.

— **A polgármester ülete.** Hogy milyen módon vetett véget Greenwood város (Ohio) polgármestere a rabizott város erkölcsi állapotának, azt a következő newyorki táviratból tudjuk meg: Greenwood néger lakossága oly féktelen módon viselkedett s oly kevéssé volt kormányozható, hogy a polgármester kénytelen volt a következő kitünő ellenszerről gondoskodni. Kiáltványt intézett a lakossághoz, melyben kijelenti, hogy az összes négernek azonnal házassodjanak meg, vagy pedig hagyják el a várost. Az eredmény kitünő volt. Mindenki sietett házassági engedélyt kérni. A hatóság előtt oly tolongás volt, hogy egy négernek két bordája tört be, egy másikat pedig menyasszonya beretvával kaszabolt össze, mert még az utolsó órában más leányt akart feleségül venni. Valóságos zendülés támadt, amelynek elnyomására a rendőrség segítségét kellett igénybe venni. Amikor a rendőrök a tömeg két hatoltak négy vőlegényt kaszaboltak össze és két menyasszonyt agyon-tírtak. Csak öt baragy férfi hagyta el a várost, mert nem akart megadóulni.

— **Halálhöz.** Bolgárföldi és oroszországi dr. Sebosi Artur ügyvéd november 25-én huszonhét éves korában Bögözön meghalt.

— **A levélhordó tolvaját elfogták.** Rossz napok járnak a nagy gazemberekre és ma holnap lomtárba kerül a kopott moudás a kis tolvajokról és a nagy gazemberekről. A bécsi rendőrség diadalittan tekint vissza utolsó sikereire és ma New-Yorkból érkezik az a hír, ho — Papp Ferencet, Kapaties levélhordó tolvaját Virginia államban, Noronban elfogták és New-Yorkba vitték. Az Amerikával kötött egyezség értelmében ugyan csak hivatalos pénzek elskasztatása esetén volna megindítható ellene a kiadatsai eljárás; Papp Ferencet azonban mégis kiadják, mert mint büntetett és rovott multu ember ellen, a bevándorlási törvény 2-ik szakasza alapján indították meg ellene a kiadatsai eljárást. Papp a következő módon jutott az igazságszolgáltatás kezére: Amidőn New-Yorkból Imrédy Bertával együtt eltűnt, Csernitszky István görög-katholikus lelkészhez ment Blue-jeldbe (W. Virginia), itt dr. Papp Ferencnek mutatkozott be és hosszasan tanácskozott a lelkészsel, hogy letelepedjék Pokahontasban, mint ügynök és bankár. A lelkész lebeszélte erről, mire Papp Stonegabba ment. Csernitszky november 17-én levelet írt Skothly Jenő newyorki hírlapírónak, amelyben Papp Ferenc látogatását és terveit is említette. Skothly e levél folytán értesítette a bevándorlási hivatalt Papp Ferenc terveiről. A bevándorlási hivatal pedig rögtön Bluefieldbe sürgönyözött és Papp letartóztatása iránt intézkedett. Papp időközben Nortonba jutott, ahol egy detektív, a bevándorlási hivatal távirata és a hírlapi közlemények alapján, letartóztatta. Papp teszi, hogy ő az a tolvaj, akit a budapesti rendőrség keres.

— **Az innsbrucki események és az olasz sajtó.** Az innsbrucki események hullámai még nem csendedtek el végképpen, főképp Olaszországban nem, ahol az osztrákgyűlölet most már hadat üzen mindennek, ami német. Az olasz közönség nem tűri meg a német darabokat a színpadon, ugy hogy a modern német drámairodalom két legjelesebb alkotását, a Takarodót és a Diakéletet is több színpadról száműzték. Az olasz sajtó tele van gyűlölettel a németek ellen. Az Illustrazione Italiana cikksorozatát közöl Innsbruckról „A barbárok városában“ címmel, melyben az innsbrucki olasz diákokról, mint nemzeti hősookról emlékezik meg. Lanza olasz író egy másik folyóiratban cikket írt, melyben azt bizonyítja, hogy mind a németek, két legnagyobb képviselőjükkel, Ferenc József és Vilmos császárokkal együtt — barbárok. Ily hangon van tartva egész cikk, amelyben többek között ezeket is mondja:

„A történeket után bebizonyított ténynek lehet tekinteni, hogy a németek még mindig a barbárság állapotában vannak. A német szellemi és testi alkotásánál fogva nagy eszmékre és nagy alkotásokra képtelen. Nagy lába, nagy teste, széles kezei, jelleg nélküli lapos arcában elvesző fénytelen szeméi már külsőleg is lassavá, lomhává és tétovázóvá teszik. A németek kitartása nem akaratéből, hanem makacságból származik... Művészetben a németek sohasem alkotnak semmit. Vannak közöttük szorgalmas ar. képfestők, az igaz, de képeiket körzóvel készíttik valósággal recept után. Oszitűnt megvalva, Lenbach is csak tehetséges mestereber.“

Ebből az idézetből eléggé megítélhető az olasz sajtó állásfoglalása. Ami az innsbrucki egyetem ügyét illeti, erre nézve az a hír van elterjedve, hogy az osztrák kormány engedékenynek fog mutatkozni. Hohenlohe triczeti helytartó ugyanis többiben egy nyilatkozott, hogy az osztrák kormány megfontolás tárgyává tette az olaszoknak azt a követelését, hogy a triezsi kereskedelmi főiskola helyett ugyanott olasz jogi és kereskedelmi fakultást szervezzenek. Bizonyos, hogy a helytartó csak a kormány felhatalmazása alapján tehetett ilyen nyilatkozatot és így mégis csak megvalósul az osztrák olaszok kívánása és egyvel több dokumentuma lesz Ausztria szelbámos helyzetének.

— **Az újságírók nyugdíjintézetének.** Vársárhelyi Wodianer Artur Falt Miksa dr. a magyarországi újságírók nyugdíjintézet elnöke kezéhez ma 700 koronát tett le. Ez az összeg a folyó évre eső részlete a Wodianer 5000 koronás régebbi alapítványának.

— **Orosz alkotmány.** Pétervárról jelentik: A jövő évben fogja a zemsztvók intézményét az új belügyminiszter azokra a nyugati kormányzóságokra is kiterjeszteni, ahol *Plébe* az ugynevezett *egyszerűsített zemsztvókat* rendelte el. *Tobolszk* város üdvözlő táviratot küldött *Szviatopolk-Mirskynék*, s ezért kívánja a *hasa megújodására* irányuló törekvéseknek, amely régtől várva várja az *emberjogokat*. A csermigi zemsztvó kimondta, hogy a következő kívánásokat terjeszti a kormány elé; az *összes állampolgároknak* nemzetiségi és rangkülönbség nélkül való részvétele a zemsztvó-választásokban a nők választó joga, a zemsztvó és kerületi hivatalok *biztoselői* ne függjenek ezental a *közigaosztási hatóságok jóváhagyásától*, hivatali visszatérés esetén csak *bírói uton* lehessen ellenük eljárni, a közigazgatási hatóságok ne szóljanak bele a zemsztvók belügyeibe, kivéve ha azok világos törvényesértékű követnek el.

— **A főkapitány újra nyilatkozik.** A főkapitány tegnap nyilatkozott, *Lóczy Lajos* bölcsészeti kari dékán is nyilatkozott és ma megint a főkapitányé a szó. A következő nyilatkozattal oszlatja el a félreértést:

Az egyetemi tanácsjegyző dolgában megjelent dékán nyilatkozatra nézve a főkapitány kijelenti, hogy a szendélyességet az ifjuságra és a saját egyes orgánumaira érte, mert azok tárgyalták a tanácsjegyző dolgát szendélyes hangon és követelték mindenáron való főigazgató-sá. Ami a rendőrség felelősségét illeti, senki sem veheti a rendőrség szemére, hogy az az öt terhelés törvényes felelősség alól ki akarna bujni, hiszen a rendőrség nyilatkozataiban azt egyenesen el is vállalja és éppen ez ellen irányultak a nyilatkozatok, hogy a rendőrség eljárásáért mára ne háríthassák a felelősséget.

— **Klein Józsa proféta.** Bécsből írják: Klein Józsa spirítiszta proféta tízenegy nap óta itt tartózkodik. Svájból jött, ahol az utóbbi időben sokat beszélgetett magáról. A st-gulleni kantonban lévő Amdenben spirítiszta gyarmatot alapított. Ért a vállalatért 450.000 frankot bízták rá. A vállalat azonban árverés alá került. Klein jelenleg Bécsben tartózkodik, hogy hipnotikus hatalma által, amelyre büszke, új pénzforsókat gyűjtse a vállalatára. Klein Józsa mindenképpen azon fáradozott, hogy vállalatára pénzembereket szerezzen. De mindaddig kevés eredményt tudott felmutatni és a legtöbb ember, akihez fordult, nem kívánt belemenni terveiibe. A svájci proféta azt hiszi, hogy elég erős ahhoz, hogy az embereket meggyőzze. Klein ur sokat érintkezett bécsi vallási társaságokkal, de amikor ott elvesztette a talajt a lába alól, a spirítiszta egylethez fordult. De ott is sikertelenül. Az amdeni vállalat eljött, hogy ott új győgmódot üzennek, a melyet Klein talált fel. A hívőknek azt igéri Klein, hogy az ugynevezett „általános erő” birtokába helyezi őket. Különösen nőkre igyekezik hatni a pénz, amelyet az amdeni vállalat már kiadott, a lipsei Hoffmann báró ajándékozta, aki azonban kijelentette, hogy közben meggyőződött Klein vállalatának tarthatatlanságáról. Egy *Fidus* nevű festőművész is adott Klein oszjaira pénzt Klein lobbok közt gyermekeknél kezdte meg győgmódját, amely ugyan nem volt eredményes, de azért érveit bizteltelidit kért érte. Nárég egy bécsi családjal szénszót tartott, hogy hipnotikus tudását megmutassa.

— **Nyomdász Szanatórium.** A létesítendő Nyomdász-Szanatórium végrehajtóbizottsága Czettel Gyula elnökelete alatt minap tartott gyűlésén az elnök bejelentette, hogy a német célra befolyt adományok már a 25000 koronát haladják meg. Legutóbb a Pesti Könyvnyomda és Franklin Társaság 1000—1000 koronát, a Péterfalvi papírgyár ugyan 100 koronát, a *Pallas* nyomda és *Léonstein* Arnold igazgató 150—150 koronát adoztak, míg a rimasombati—lősonci nyomdások 241 koronát és a kassai nyomdások 224 koronát gyűjtöttek.

— **Aranykeresők és határőrök harca.** A párisi *Eclair*-nek jelentik Georgetownból, hogy a guayanevenezuelai határon angol aranybányászok és venezuelai határőrök között véres összecsapás történt. Körülbelül ötven aranybányász véletlenül tulnaul, a határon s Venezuela területére lépett. A venezuelai

fegyveres határőrök üldözöbe vették az aranybányászokat és jobbjel kergették őket Venezuelába. Egy angol bányász megölték és többeket súlyosan megsebesítettek. Az aranybányászokat állítólag még tovább üldözik, de egy másik jelentés szerint sikerült nekik angol területre visszajutni. A venezuelai és guyanai angol hatóságok az esetről jelentést tettek az angol kormánynak, amely valószínűleg diplomáciai lépéseket fog tenni az ügy elintézésére.

— **Tíz a st-louisi kiállításán.** A st-louisi kiállítást már berekesztették, de mintha a fá-tum üldözne mindaddig, míg le nem rombolják az ufolsó épületet is. Mert mint egy távirat jelenti, ma is veszedelmes tüzvész pusztított a kiállítás területén. A város egész tűzoltósága kivonult és megfékezte a veszedelmet, de akkor már több épület elpusztult. Légett a műcsarnok teteje is és több értékes kép elégett, köztük vannak azok a színes képek is, amelyek a *Quo vadis* regény egyes jeleneteit ábrázolják. Állítólag egy ember élet is elpusztult. A tüzet gyújtogatás okozta és le is tartóztattak egy embert, akit a rendőrség gyanusnak tartott.

— **Vörös kereszt** A magyar vörös-kereszt egyesület központi választmánya tegnap este tartotta disz-téri gyűléstermében özi ülését. Az elnök báró *Hornig* Károly vesztómi püspök üdvözlővén a megjelenteket, tudatta, hogy a király az egyesület védőküldetését *Frigyes* főherceget kinevezte. A választmány a legelsőbb elhatározást kelke eljuz-zással fogadta. Mel g ovációban részeseit *Barabási Schwartz* Ottó is, mert visszavonta a főmegbí-zottfi és főgondnoki tisztségéről való lemondását és abból az alkalomból, hogy a király a főrendiház tagjává kinevezte. Miután dr. *Farkas László* főjegyző tüzetes jelentést tett a folyó ügyekről és az egyesületi tisztviselőknak fizetésjavítást szavaztak meg, *Csávossy* Béla igazgató betérjesztette a Machlip üldö-zésű *Magyarországi* jelentését. E szerint az üdülőházi alap 433,800 koronát tesz ki és az 1905. évben 17,502 koronányi kiadással szemben 17,514 korona bevétel várható. Végül az igazgatóság nevében azt indítványozta, hogy a japán és orosz seho-sulték segítségére a központi pénztárból tíz-tízezer koronát, összesen tehát huszezer koronát utalványoz-zon ki.

— **Magyar nők a tüdőbetegéért.** A József főherceg Szanatórium Egyesületének eddig százötven helyen alakult hőlébizottsága. Leg-újabbban alakultak: Kassán Münter Tivadarné, Újvidéken Prukovich Ferenecé, Érsekújvárott Con-leger Károlyné, Zentán Zákó Miláné, a zentai járásban Buday Pálné, Nyitra-Ivánkán Thuróczy Vilmosné álltak a sanatóriumi hőlébizottság élére. Sváb Károly főrendiházi tag 2000 koronás alapítványt tett a József főherceg Szanatóriumi Együletnek.

— **Gyorsírók versenye.** Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület *Vikár* Béla elnök vezetése mellett november 27-én délután tartotta özi írás-versenyt az országház üléstermében a gyorsírók rend-kivüli érdeklődése mellett. A diktátumot *Vikár* el-nök tartotta, az ellenőrző stenogrammok pedig *Gyarmati* Dezső országgyűlési gyorsíró és *Nyuszbek* Lajos joghallgató írták. Nem kevesebb mint 270 munkálat érkezett be.

A legelső fokon (percenként 250 szótag) egyenlő jó munkálattal 2—2 aranyat (I. díj) nyertek: *Boronyai* István j. h., *Miklós* Zoltán j. h. és *Szekely* Mihály műegyetemi hallgató. Kiváló munkájukért elismerő oklevelet nyertek: *Rajz* Elek (Arad), *Tavasz* Károly (Szeged), *Téglás* Dezső, *Spitz* Márton (Budapest), *Schnabel* István (Sopron) és *Balla* Lajos. A második fokon (220 szótag) hibátlan munkálattal nyert *Sikk* Antal (Debrecen) 2 aranyat, *Récz* Miksa és *Szöke* Sándor (Budapest) ugyancsak hibátlan munkálattal 1—1 aranyat. A harmadik fokon (180 szótag) hibátlan munkálattal 2 aranyat nyert: *Lörincz* Károly (Szarvas). Hibátlan dolgozók még: *Réth* Sándor (Ungvár), *Madácsy* Gyula, *Kovács* Károly és *Ernst* Jenő (Temesvár). A 150 szótagos fokon beindított 10 hibátlan munkálat közül sorosul utján egy aranyérem jutalmatott *Blek* Kálmán jogszigorló dolgozta. A többi hibátlan munka szerzői: *Fried* Ernő, *Neumann* Lajos, *Erdeős* Vilmos, *Suszár* Henrik, *Ribiczey* Gyula, *Rohonyi* Sándor, *Emánuel* Vilmos, *Boronyai* István, *Rosenfeld* Mór (Ungvár) és *Rohonyi* Hugó (Pápa), e két utóbbi vidéki díj címén 1—1 aranyat nyert. A legelső és legszabadosabb pályamunka külön díjat (L. arany) *Ribiczey* Gyula nyerte. A szá-

mos *holgyversenyző* közt 1 aranyat nyert a 220-as fokon *Radó* Vilma. A Bányai Amandá-féle alapítványból a 150-es fokon 1—1 aranyat nyertek *Weisz* Szerén és *Friedmann* Stefánia egyenlő munkálattal. Ezenkívül minden fokon még számosan kaptak elismerő okiratot.

— **A kétszívű ember.** Két szíve s azonkívül a rendesnél kettővel több bordája van *Maggio* Giuseppe olasz honpolgárnak. Ezt a tényt orvosi vizsgálat állapította meg. A szívek a mellkas két felében fekszenek; a jobb oldali teljesen egészséges, a másik kissé sorvadt. Egy amerikai muzeum 32.000 koronát ajánlott fel *Magginak*, ha holttestét végren-deletileg a muzeumnak hagyományozza; a felét az összegnek kiűzetik, a másik felét pedig akkor, amikor meggyenőt éves lesz.

— **Halál a katedrán.** *Bartha* Gyula székesfővárosi tanító tegnapelőtt 34 éves korában meghalt. Nemes hivatásának gyakorlása közben, váratlan érte a szimpatikus képzett fiatal embert a halál. Csütörtökön délelőtt elsőosztályú gyermekeket tanított és leszállt a katedráról, hogy a gyermekek munkáját megnézzék. Tíz óra lehetett, amikor megint fel akart lépni az emelvényre, de e pillanatban összeesett. A kis gyermekek rémülten rohantak ki a tereméből és a folyosón értesítették a tanítókat a dologról. Azok besiettek, de akkor már csak szegény kollektájuknak holttestét emelheték föl. Szívizél-ködés ölte meg a derék fiatal tanítót. Özvegyén kívül két árvt hagyott hátra.

— **Furcsa sztrájk-ok.** Nagyváradon egy férfi-szabó segédei kimondták a sztrájkot s otthagyták a gazdjukat, éppen akkor, amidőn legtöbb volt a munka. A szabómester nem tudta magának megmagyarázni hogy mi okból sztrájkolnak segédei? S amikor eziránt kérdést intézett hozzájuk, azt a feleletet kapta:

— Sztrájkolunk, mert ömerzetünket sérti az ön viselkedése.

A szabómester most már még kevésbé értette a dolgot, mert igen jól bánt segédeivel. Erre az egyik megmagyarázta neki a sztrájk okát. A szabómester szobájával szemben ugyanis egy tükör-logott a segédek szobájában s így a mester a nyitott ajtón át a tükörből mindig ellenőrizhette segédeit. A tükör eltávolítását követelték hát a segédek, a mester persze szó nélkül beleegyezett és azóta megint vigan folyik a munka a szabóműhelyben.

— **Házasság.** *Richter* Dezső, a fővárosi *Richter* és *Heinrich* cég belfajgia eljegyezte *Grün* Vilma k. a. t. *Grün* Lajos posztónagykereskedő leányát Budapesten.

Dr. *Gerber* Ferenc állami számvevőszéki szám-tanácsos e hónap 5-én tartja esküvőjét Brassóban *Szent* Erzsével, *Szent* Bálint kir. tanácsos pénzügy-igazgató leányával.

Szekely Ferenc eljegyezte *Ujhelyi* Rózát Budapesten.

Dr. *Guttman* Vilmos egri körorvos és gyakorló orvos eljegyezte *Édelstein* Ferike kisasszonyt *Sajó*Szt.-Péterről.

Löv Mihály Aranyos-Medgyesről eljegyezte *Schwarz* Esztillt Budapesten.

Benkő A. Antal fővárosi kávénygyereskedő eljegyezte *Hirsch* Vikicia kisasszonyt, *Hársányi* testvéreknek, a New-York-kávéház tulajdonosának testvérhúgát.

Dr. *Vajda* Zsigmond fővárosi gyakorló orvos eljegyezte *Adler* Cecil kisasszonyt, néhai *Adler* Sándor paksi főrabbi leányát, dr. *Adler* Illés öbujai főrabbi, székesfővárosi bizottsági tag testvérhúgát.

— **Diákzavargás Frágában.** A cseh főváros-ban ma ismét hangosak voltak az utcák a diákok tiltakozása miatt. A német olvasó- és társalgókör ma nyitotta meg új hajlékát. Az ünnepségen megjelent mintegy 40 német egyetemi városi diáktestületi tag és számos ünnepi vendég. A diáktestületek felvonulása akadálytalanul történt. 11 óra után több száz főnyi tömeg köztük több cseh diák, nemzeti dalokat énekelve a krakói utra vonult, melyet időközben a rendőrség mindkét végén elzárt. Néhány elcsúszt éreket német tanulóit perjattal és bambával fogadtak. Ama háznak tetejéről, amelyben az olvasókör van, az olvasókör színeit, vörös-fekete-aranyat viselő zászló lengett. A tömeg a zászló eltávolítását követelte. Mikor ez megtrét, a tiltakozók énekelve vonultak a Vencel-tér felé. Az ünnep programszereit

folyt le. Időközben a krakkói-ut felső végén több tanuló verődött össze, nemzeti dalokat énekeltek és abengoltak. A Vencel-téren egy csah diákok letartóztattak.

— **Letartóztatott orosz herceg.** Kotzuba orosz herceget *Drezdában* letartóztatták. Letartóztatása az ottani törvényszék ítélete folytán történt. Az orosz herceg ugyanis egy drezdai szálló portását csunya elverte, amiért ez a *Simplicissimus* olyan számát adta oda neki olvasás céljából, amely a herceg nemzeti érületét sértette. Az említett élelap egy képe dözsölő orosz főurat ábrázol, amint könnyűvéru nők közt mulat, mikor híre érkezik valamely harcéri katasztrófának. Kotzuba herceg olvasni valót kért a portástól és azért, mert ezt a lapot adta oda neki, ciztatosságot látott viselkedésében és elverte a portást. Az ügynek folytatása lett a drezdai törvényszéken, amely a herceget letartóztatta. Ujában jelentük, hogy 10-000 márka biztosíték mellett szabadlábra helyezték.

— **A második okos ló.** Ime, nemcsak egy bolond, de egy okos is tud már másék százat csinálni. Mfóta Osten ur lova bölcsnek bizonyult, azóta a lóársadalomban nagy a föltünési vágy. Az „okos Hansot“ máris követi az „okos Róza“, akit Castan frankfurti panoptikumában mutattak be tegnap a publikumnak. A derek állat, amint a panoptikum műkritikusai jelentik, eleinte ugyan egy kis lámpalázzal küzdött, de aztán pompásan bebizonyította, hogy nemcsak a Jánosok tudnak valamit, de a Rózá is. Róza megmondta, hogy hány óra, kikaparta az előbe adott számtani feladványok eredményeit s bevált. A közönség tapsolt s a ló büszkén nyerített.

— **Életut kereskedősegéd.** Polgár József 22 éves kereskedő segéd ma reggel a Jászberényi-ut 5. szám alatt háromszor magára lött: kétszer a mellébe, egyszer a fejébe. A mentők haldoklóvá vitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Bécsi katonaszökevények Párisban.** Mint la-punknak Párisból táviratozzák, tegnap a bécsi vadász ezred három katonaszökevénye — *Ochitz* Henrik, *Dullen* Vilmos, *Plain* József — teljesen lerongyolva és kiéhezve jelentkezett a rendőrségen. Előadták, hogy az elviselhetetlen bántalmazások elől szöktek meg és gyalog tették meg az utat Párisba. Mivel Franciaország nem adja ki a katonaszökevényeket, a három embert saját kívánságukra Algírba viszik és besorozzák az idegenek légiónjába.

— **A Schlierseeiek vendégszolgáta** minden este telt házat vonz a Fővárosi Orfeumba. A csupa paraszti álló világszerte ismert társulat előadásai igen szépek és mulattatók. Különösen a népies szokások bemutatása tetszik a közönségnek. Vasárnap délután az új decemberi műsor legjobb számai, köztük *The great Roland*, a csodálatos líuzionista, kerülnek bemutatásra. A délutáni előadásra a helyárok mérsékeltek.

(x) **A Zoltán-fele csukamájolaj** a gyermekek legjobb tápszere, erőssé és ellentálló képessé teszi. Üvege 2 K. Zoltán gyógytárában Bpest, Szabad-ság-tér.

(x) **Magyar savanyúvíz külföldön.** Tekintélyes külföldi orvosok is ajánlják, a légutak, az emésztő és kiválasztó szervek (gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese és hólyag) hurutos bántalmainál a Málnási Siculia gyógyforrást (természetes sós savanyúvíz), mely az összes külföldi hasonló vízsetélu ásványvízeknél jóval, sőt négyszeres is du-sabb tartalma, következőképpen hatásosabb is. Orvendetes, hogy e téren is gyarapítjuk jövedelmünket.

(x) **A „Szönyög-otthon“** Budapest VII., Kerepesi-ut 10. Sip-utca sarkán, országos karácsonyi vásár rendez, melynek megtekintése az érdeklődőknek legmelegebben ajánlható. Az összes árak, tekintve az előrehaladott időnyt, tetemesen leszállítottak.

(x) **Női fehérneműk** divatos, szolid kivitelben, mérsékelt, szabott árak mellett kaphatók Kony József és Társa cégél (Budapest, V., Deák-tér 1.) Menyasszonyi kelengyék állandóan megtekinthetők.

(x) **Ha Port-Arthur elesett volna,** nem kelte-ne oly nagy föltűnést, mint Böhmel legújabb katalógusa mindenféle óra-, arany- és ezüst-árurol.

Max Böhmel óramester Wien IV. Margarethen-strasse 38., aki a legismertebb és legnagyobb óra, arany és ezüstáru cég a monarchiában. Kívánságra küld mindenkinek főárjegyzéket több mint 1500 képpel, óra, arany és ezüst áruból ingyen és bérmentve. Senki se mulassza el, ha olcsón és tisztességesen akarja magát kiszolgáltatni, egy árjegyzéket kérni. Köztudomású dolog, hogy Böhmel a párisi nemzetközi kiállításon 1904. évben a legfelsőbb kitüntetéssel a Grand prix és a nagy aranyéremmel lett kitüntetve.

(x) **Katonáknak celszerű** karácsonyi ajándékok Blum Sándor egyenruha-szállítónál Budapest, Váci-utca 15.

(x) **Eredeti Mikulások Kertész Tódornál.**

(x) „Bob hashajtó“ a legkellemesebb (10 fillér).

(x) **Használjon** csakis Kerpel-kézfimmitót.

Egy urlovas öngyilkossága.

Budapest, december 3.

Tegnap este öngyilkossá lett egy fővároszerte ismert urlovas: Klein György, Klein Nándor föld-birtokos, huszonhétéves fia. Klein — mint hátra-hagyott levelében írja, — azért dobta el magától az életét, mert szerelmes volt, és pedig — ahogy mi tudjuk — egy bécsi bankárnéba. Val-színű azonban, hogy nem ez volt tettének egyedüli oka. Klein ugyanis szenvedélyes sportman volt, lo-vait nagy öszeggel fogadta meg és nagy öszegeket vesztett a boókmakereknel. Ezenkívül, különösen az utóbbi időben, kártyán is nagy öszegeket vesztett, ugy, hogy a dugszagad szülők gyermekét egyre gyakra-bban kezdtek gyötörni az anyagi gondok. Lassan-ként megtört, önmagával és a világgal meghasonlott emberré lett. Azt is beszélük, hogy az elmezavar tüne-telt mutakoztak rajta. A tavasszal ugyanis egy alagi akadályversenyen lovastól elesett és agrázkó-dást szenvedett. Lehetséges, hogy a betegség bontotta meg lelke egyensúlyát.

Klein György ügyvédnek készült. Huszárón-kéntes korában azonban, ezéltt öt évvel, megismer-kedett *Schlesinger* Sámuel dugszagad ügyvéd és postmegevei földbirtokos ünnepelt, szép lányával, Magdával. A fiatalember lángoló szerelme lobbant és mikor leszolgálta önkéntesi évét, kijelentette szü-lei előtt, hogy feleségül veszi *Schlesinger* Magdát. Szülei eleinte elleneztek a házasságot, ő azonban kijelentette, hogy agyonlövi magát, ha nem egy-znek bele. Klein akkor mindössze huszonkétéves volt. A házasság létrejött és a fiatal pár nagyon boldogan élt. Klein versenyistállót alapított és mint urlovas is résztvett a versenyben, azonkívül kártyán is kezdett és mindez egyre jobban elvonta az otthonától. Ennek folytán közte és felesége között egyre hűvösebb lett a viszony, amely végül annyira elmergesedett, hogy az asszony tavaly válopört indított ellene. Klein ek-kor a szüleihez költözött, ahol két szobát foglalt el. Versenyistállóját megugyobbította, rengeteg ösze-gelkel fogadta meg a lovat és még szenvedélyese-bben kártyázott. De nem volt szerencséje. A turfon is, a kártyaszatnál is nagy öszegeket vesztett, ugy, hogy az utóbbi időben már mintegy százezer korona adóssága volt, amelyet titkol szülei előtt.

Egy héttel ezéltt Bécsbe utazott, ahonnan teg-nap este fért vissza. Nyolc óra tájban ért a lakására, szülei azonban a Királysínházban voltak és csak a cselédek voltak otthon. A szakácsnő megkérdezte tőle, vajjon akar-e vacsorát, mire ő ezt felelte:

— A Pannóniába megyek vacsorázni.

A szakácsnőnek föltűnt, hogy Klein nagyon iz-gatott és röviden, lihegve lélegzik. Merkérdezte tőle:

— Miért fut a lépcsőn a nagyságos ur?

— Miért? Talán izgatottnak látszom? kérdezte Klein.

Azután a szobájába ment és levelírásba kezdett. Kilenc óra tájban a szakácsnő újból megkérdezte tőle:

— Nem megy még vacsorázni a nagyságos ur? Hozzak tőled vacsorát?

— Ne, ne, — felelte izgatottan Klein. — Me-gyek már.

Ezzel magára vette a kabátját és elment. Ki-seh ment azonban a házból, hanem, mikor a szakács-nő bezárta az ajtót, a lakás másik ajtaját a saját kulcsával kinyitva, visszament a szobájába, melynek ajtaját magára zárta. A szakácsnő észrevette, hogy Klein visszatért és halgatózott az ajtaján, de sem-mi neszt sem hallott. Azt hitte, hogy Klein lefeküdt. Tíz óra tájban hazatértek Klein szülei, akiknek a

szakácsnő elmondta, hogy a fiuk bazaarkezett és szo-bájába zárkózott. Kopogtatás az ajtaján, de nem kaptak választ. Egyre hevesebben dörmöböltek az ajtón, végül pedig rosszat sejtve, föltörték. A szere-mcsőten fiatalember véresen feküdt a diványon, mellette a földön kilőtt revolver hevert, a homlokán pe-dig golyóokozta seb tátongott, amelyből még egye szivárgott ki a vér. A borzalmas látványra ájultan rogyott össze a szerencsétlen apa.

Dr. *Schriber* Mór orvost, aki ugyanabban a ház-ban lakik, hamarosan az öngyilkoshoz hívták, az orv-os azonban nem segíthetett rajta, csak a beállott halálát konstatalhatta. Csodálatos, hogy a lövés zaját senki sem hallotta meg.

Klein busculevelét intézett szüleihez és levelé-ben boldogtalan szerelmét említi kétségbeesett csele-kedete okául. A level, amelyet az íróasztalon találtak meg, így szól:

Szeretett szüeim! Bocssátok meg, hogy ekkora fájdalomt okozok nektek azzal, hogy életem virágkorában öngyilkossá leszek. De meg kell ten-nem. Szerelmes vagyok, még pedig boldogtalanul szerelmes. Minden érzésem és minden törekvésem szerelmem volt. Feledni akartam, belevettem magam a gyönyörök árjába; részt vettem a löve-rsenyekben, nagy öszegeket fogadtam a boókmaké-reknel és sokat vesztettem. Hiába volt minden, nem tudtam megvigasztalódni. Szerelmem képe éjjel-nappal előttem lebegett. Ugy éreztem, hogy megörülök és tudtam, hogy előbb-utóbb golyót röp-íttek a fejembe. Ezért zártam el mindig a revol-veremet. Nem tudtam kitérni a végzetem elől, sorsomnak be kellett teljesülnie. Sirba szállok, hogy végre megszerezsem zlakított lelkelemnek a nyugalmat, amelyre annyira vágyódtam.

Gyuri.

A rendőrség a család kérésére nem boncoitajta föl a holttestet, hanem a lakásban hagyta.

Ugy értesülünk, hogy az a boldogtalan szere-lem, melyet Klein utolsó levelében öngyilkosságá-nak okául emlit, egy bécsi bankárnő iránt táplált, érzelmeire vonatkozik. Ez a szerelm már régen elvonta őt a családjától és örökös nyughatatlansá-gal föltötte el. Ezenkívül anyagi bajai is voltak és barátainak, akik jótálltak érte, szintén kellemet-lenségeket okozott. Ugy látszik, hogy e kettős bol-dogtatlanság, a bécsi bankárnő iránt való szerencsét-len szerelme és anyagi viszonyainak ziláltsága miatt emelte magára a fegyvert.

SHINHAZ, ZENE

** **Calvé Carmenje.** Végre ma este — annyit balszerencse után — megvót a szenzációs Carmen-előadás *Calvé* asszonyról. Már attól lehetett tar-tani, hogy ma sem fog fölléphetni, mivel Bécsből betegesen utazott el és annyira fáradt volt ideérkezé-sekor, hogy jóformán próbát sem tarthatott. De föl-lépett és mai Carmenjen nyoma sem volt a kime-rültségek. Ha betegesen ilyen; vajjon milyen Car-men lett volna egészségesen? Erre az előadásra különben már akkor elfogyott minden jegy, amikor tudomá-sra jött a közönségünknek, hogy *Calvé* föllép az Operában. A színházban az éfajta különleges elő-adásokon már ismert díszes közönség figyelmenle-nl sikolt át az első jelenetekon és csak attól a perctől kezdve vett tudomást az előadásról, amikor *Calvé* először megjelent a színpadon. *Calvé* eleinte inkább hát-kára fektetett suvát, mintha kizsarkarva tarto-tatta volna hangját a későbbi jelenetekre; de azért már az első fölvonás után is többször kihívták. Az igaz nagy siker azonban a második fölvonásban dőlt el. Ahogy itt énekelte és különösen játszott, az ér-tetővé teszi azt a nagy hírt, amely Carmenjéről az egész világon eláradt. Beszédes nagy szemévei és „bíberetentli“ bájos játékvál rabal éri a közönséget. De csoda az is, amit énekelével mivel. Körvetlenül, szédítő technikai tudással és olyan érzéki hűvvel énekel, hogy akik ma este hallották, ugy fogják emlegetni Carmenjét, mint amélynék párját nem látták és talán nem is fogják látni sohasem. Az egész előadás külfölden — amúpi hangulatban folyt le. A szereplők valahányszor kétszeres buzga-sággal játszottak, az a közönség élvezetesebbé tenni. Kirünöben volt diszponálva *Bochnicsok*, aki Don José szerepében volt elsőrangú, urvsvintén *Talács* mint Escamillo méltó partnere volt *Calvé*-

nak. Sikerült estéje volt *Kann* Malvinnak is csakugy, mint a többi kisebb szereplőnek, *Kornainak*, *Bertának*, *Payernak*. Az előadást *Kornor István* vezette, aki minden zenei effektust érvényre juttatott. (L)

Csaló betegsége miatt kilencedikére halasztotta el második fellépését. Az előadást, amelyre az 5-iki kellel lebelyegzett jegyek érvényesek, páros számú bérletben tartják meg.

Pálmai Ilka. Nem a Belasco limonádé-ízü melodráma és nem az *Offenbach* bájos egyfelvonásos vezette ma este az a nagy közönséget a Népszínházba, amely valóságos ünneppé változtatta a vörödrapériás nézőteret; hanem oda vonzotta a Pálmai Ilka nevének varázsa, az ő nagy művészetének híre, egyéniségének szeretetreméltó volta. A vörödrapériás nézőteret jórészt fiatal leányok töltötték meg ez estén, akik bizony nem a szerelmes Pillangó kisasszonyra voltak kíváncsiak, hanem a szurtos szemes leányra, hanem a mosolygó, a könnyező, a kacagó, a sírángató, a huncut, a szentimentális, a pajkos, a szerelmes Pálmai Ilkára, akiknek rabja volt valamikor tout Budapest s aki körül ma is napsugaras verőfényes szép a színpad. Jó ötlet volt a vendég szereplésre éppen ezt a két darabot megválasztani. A „Pillangó kisasszony”-ban a színésznő nagy talentumának egész skáláját kitarthatta; a „Szemes leány, szemes legény” című operettben pedig azokat a páratlan szubrett-kvalitásokat ragyogtathatta, amelyekkel éppen csak ő ékeskedik. Finom és szubtilis volt a drámában, ötletes, jókedvű, pajzán és tetszetős az operettben. A közönség tehát kedvét lelhet benne mindeképpen és hogy így is történt, azt a folytonos, lelkes taps, a dalok többszöri újratársa és a virágadományok egész halmaza bizonyította leginkább. Az ünnepi estének fényét nagyban emelte *Vidor Pálnak*, a Népszínház igazgatójának egy igen kedves ötlete. A Belasco-dráma után ugyanis, a közönség folytonos zúgó tapsa közepette felhúzták az előírógönyt és a hajlongó művészre valóságos babérröpögő áradat a zsinórpadlásról. Az előadás sikeréhez teljes tudásukkal hozzájárultak: *Szirmai Imre*, *Kiss Mihály*, *Vágó Géza*, *Harmat Ilona*, *Bálint Rózi* és *Zombory Gyula*; az operettben pedig: *Kovács Mihály* (akit ilyen kedvesnek talán még soha láttunk még), továbbá *Pintér Imre* és *Pesti Kálmán*. A „Pillangó kisasszony” prólogusát igen szépen szavalta el *Abelorszky Margit*. (f. j.)

Jászai Mari Aradon. Jászai Mari most nagy sikerrel vendégszerepel Aradon. Egy odaváló újságíró meglátogatta a kitünő tragikát, aki melancholikusan mondogta:

— Most már a nehéz, nagy szerepeket lehet szerezni. Legutóbb már utoljára játszottam Elektrát. Így tudom magamban, de kifelé nem bucsuzkodom. Dehogy teszem. A bucsuztatást, jubileumot s efféle szamárságokat utálom. Hanem nagy szerepeket nem játszom többé. Mikor utoljára játszottam Elektrát, senki se tudta ezt és mindenki azt mondta: ez volt a legjobb. Ez az utolsó. És ezt akarom. A színészek hink, egyik se ismeri önmagát, vagy nem akarja ismerni. És nem látja meg a változást. Pedig hiába! A szép kell, a fiatal. En pedig nem vagyok hű; de hű vagyok arra és ez olyan konokság is bennem, hogy azt mondják majd: a legutolsó volt a legjobb. Lásza, ezért nem szabad, hogy más vegye azt észre, amit én velem látok már. Nem kis idő, harminchétféle óta vagyok már színésznő, illetve hát két évig csak kóristánó voltam...

Igy írja meg Jászai nyilatkozatát az aradi újság, de az interview mégis azaz kezdődik, hogy Jászai Mari most két nagy szerepre készül. *Wilde Oszkár Jelentésközlés asszonyi*-ban és a *Wallenstein*-ban fog meg az idén játszani.

Operettpróba család körben. Montbach Sándor iklódi nagybirtokos, aki szabad óráiban a festészetnek és zeneszerzésnek hódol, megzenésítette *Farkas Imre* ismert fiatal poétának a *Bűvös sípka* című operett-librettóját. Ezt a közös operettet a szerzők néhány nap előtt Nagyiklódon rokonai és barátai körben bemutatták s az érdeklődők, köztük báró *Bánffy Albert* és neje, *Montbach Emma*, a *Montbach*-fivérek, báró *Jósika Aladár*, gróf *Wass György* és dr. *Farkas Géza*, végigénekeltek olyan operett-próbát, ahol *Montbach* zongorakísérete mellett a fiatal *Farkas Imre* az egész darabot énekelte. Ő volt a primadonna, a komikus, az intrikus, a tenorista és minden egyéb. S nem fáradt bele, mint nekünk írják, se a poéta, se a zeneszerző, se a közönség.

„A Felámadás” mint opera. Turinból jelentik: Az itteni *Viktor Emdan* színházban nem sokára új opera kerül színpadra, amelynek címe: „*Fellámadás*”. A szerző *Alfano*, aki a szöveget *Tolstoj Leó* hasonló nevű híres regényéből készítette.

A Paduai hercegnő. Ez a címe *Wilde Oszkár* egy darabjának, amely — mint *Hamburgból* táviratozzák — az ottani *Deutsches Schauspielhaus*-ban tegnap este színpadon került. A darabnak óriási, elvitathatlan sikere volt.

A színházak hírei. Az *Operaházban* holnap vasárnap, kerül színpadra második „*A Conju-meau*” postakocsi: *Arányi Dező* vendég szereplésével a címszerepben. *Madelainet—Szojer* Ilonka, *Bijont—Hegedüs Ferenc*, a marquiset—*Kornai* és *Bourdou—Kárpát* önként. *Arányi a III. felvonásban* betétül *Máder Rezső* „*Örökké szerettek*” kezdetű dalát fogja énekelni. *Zeénylő* karmester *Szilka Adolf*.

A *Vígyszínház* jövő heti műsorában a *Diákélet* dominál, amely öt hét alatt elérte a harmadik előadást. *Kürty Klára* vasárnap este, hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön is eljátszta a *Diákélet* Katicáját. Csütörtökön délután az *Ocskay brigád* kerül színpadra 121-ed szer. Pénteken mutatják be *Bracco Róbert* „*Fanyar gyümölcs*” című vígjátékát. A Hittelen szerzőjének új művében *Varsányi Irén*, *Komlóssy Ilona*, *Hegedüs*, *Fenyvesi* és *Tanay* jutottak rendkívül hálás szerepekhez.

A *Népszínház* különös változással állította össze jövő heti műsorát, a három délutáni előadással. „*A löcsei fehér asszony*”, „*A proféta álma*” és csütörtökön „*A fuu rossza*” lesz műsoron *Blaha Lujzával*, aki jövő vasárnap este is vendége lesz a Népszínháznak a „*Szókimondó asszony*”-ban. Érdekes jubileári előadás is lesz a jövő hét péntekjén, amikor a „*Casanova*”, *Faragó* és *Barna László* regényes operetteje — a múlt szezon egyik legszebb sikere — éri meg 50-ik előadását. Másnap szombaton *Széky Irén* lép fel a *Hoffmann* meséiben. Szerdán lép fel az idényben először *Hegyi Aranka Bédi* és *Fehér* „*Katalin*”-jában. Az ünnepeit művésztölvadalevegő baleset érte a nyáron, amely miatt hónapokig távol volt a színpadtól.

A *Magyar Színházban* *Máder Rezső* új operetteje a „*Huszár*”, amelyet tegnap bemutatott a közönség rendkívüli tetszéssel fogadott, kerül a hét minden estéjén színpadra. A csütörtöki ünnepnapon délutáni előadásul 157-edszer adják *Léhar Ferenc* bájos zenéjű operettjét, „*A dróbtót*”-ot. Vasárnap, december 11-én a „*Fecskefészék*” második délutáni előadása lesz mérsékelt helyárak mellett.

Az *Uránia színház* műsorán levő darabja, *Pekár Gyula* „*Párisi asszony*”-a, mely tegnap ére meg a szerző személyes felolvasásában negyedszázados jubileumát, nagy siker után itélve biztos reménnyel tekinthet a félszázados jubileum elé. A jövő hétként is minden egyes napján a *Pekár Gyula* darabja kerül színpadra.

Néphangverseny. Az Erzsébet Népkadémiára, amely a néphangversenyek intézményét nálunk meghonosította, az idei évadban é hó 8-án, csütörtökön rendezi első néphangversenyét az *Váci-utca 32. szám alatt*. A hangverseny változatos, gazdag műsora a következő:

Vad Lajos, *Kalger László* és *Márkus László* triója után *Balázs Olga*, a Népszínház tagja szavalja el *Balla Miklós* „*Isten*” című költeményét, majd *Rékos Arnold* két hegedűszáma és *Földes Gizella* zongoraszáma következik. *Ferenchik Margit* tanárnő két énekszámát után *Zboray Aladár* fölölvásása és *Hoselbeck Olga* két énekszámát követezik. *Laban Antal* melodráma szavalt *Meyerhöffer Nusi*, *Schön József* és *Hübner Ervin* zenekísérettel és ifj. *Bariczky Gyula Gabányinak* „*Az öngyilkos*” című monológiát szavalja el.

Amerikai gyermekszínház. Az Educatonal Alliance gyermekszínházat alapított New Yorkban. A szerződötetett színészek, színésznők, rendezők, ellenőrök, ruhaterosok és páholyvitatók — valamennyien gyermekek, tisztel legfőbb tisztségű éves koruk. A színházban kötszáz ülőhely van, a belépőjegyek minimálisak. Előadásokat csak vasárnapokonként délután tartanak ebben a gyermekszínházban.

Színinövendékek vizsgálódása. A szín-művészeti akadémia fővendégei holnap, vasárnap este *Gál Gyula* tanár vezetése mellett tartják negyedik vizsgáló előadásukat *Horesy Ferenc Ocskay brigád*os című színművében.

Hangversenyek. December 7-én lesz a fj-harmónikus negyedik hangversenye ebben az évadban. A hangverseny műsora a következő: 1. Mendelssohn „*Athalia*”, nyitány; 2. Volkmann gondokversenye; 3. Sibelius „*A tuonela hatyu*”; 4. a) Klengel Nocturne, b) Piatih Tarantella, előadja Klengel; 5. Berlioz „*Harold en Italie*” szim-

fónia. Az obligat brácsát *Grünfeld* versenymester játssza.

Joachim József, a világhírű hegedűművész bucsuhangversenye iránt, mely szombaton, december 10-én este 7 és fél órakor lesz a *Royal*-szálló termében, nemcsak a fővárosi, hanem a vidéki hangversenylátogató közönség körében is nagy az érdeklődés. Minden nap számos megrendelés érkezik jegyekre. *Joachim* a vonóségyes társulatát a következő érdekes Beethoven vonóségyeseket fogja előadni: Op. 18. C-moll, opus 135. F-dúr, opus 59. C-moll. *Joachim* már december 8-án Budapesten lesz. A még hátralevő jegyek a „*Harmónia*” zeneműkereskedésben kaphatók.

Gmeiner Lulu december 9-én rendezi egyetlen dalestélyt a *Royal*-szálló termében. Műsora a következő: *Marcello*, *Guella*, *Fiamma Buononini* *Per la gloria*, *Pergolese Tre giorni*, *Durante Danza*, *Schubert* *Erkőnie*, *Auf dem Wasser Liebe* *schwaerm*, *Das Lied im Grünen*, *Lully* *Bois épais*, *Bruneau* *Pheureux* *vagabond*, *Hahn* *Pheure* *exquise*, *Tschaikofszky* *Serenade*, *Liszt* *Loreley*, *Über allen Gipfeln*, *Wolf* *H. Er* *Is*. A hangversenyen *Siklós Albert* zeneszerző is közreműködik.

Hartmann Artur hegedűművész december 14-én tartja önálló hangversenyt a *Royalban*. A hangversenyen *Feliciani* *Carlotta*, milánói operanégyes is közreműködik.

Landi Kamilla, a jelenkor egyik legnagyobb dalénekesnője december 28-án dalestélyt rendez a *Royalban*. *G. Weigl* *Mária* zongoraművész is közreműködik. A *Gmeiner*, *Hartmann* és *Landi* hangversenye *Méry Béla* árusítja a jegyeket.

A *Kemény*, *Sabathiel*, *Szeremi* és *Schifer* vonóségyes társulat 2-ik kamarasztyéje pénteken, december 16-án lesz a *Royal*-szálló termében. A hangverseny igen érdekesnek ígérkezik, amennyiben *Schmidt* *Koehny* berlini dalénekes is közreműködik. A művésznő *Schubert*, *Liszt*, *Grieg*, *Wolf* és többek között még *Schumann* *Frauenliebe* és *Leben* teljes daleklusát fogja énekelni. *Jegyek* a „*Harmónia*” zeneműkereskedésben kaphatók.

A szezon egyik legérdekesebb dalestélye bizony a *nyári* lesz, amelyet *Bertraum* *Tivadar* legnagyobb udvari kamaranékes, a jelenkor legnagyobb *Wagner*-énekes rendez hétfőn, december 12-én a *Royal*-szálló termében. A művész több balladát és dalon kívül a következőket adja elő: *Weber*, *Euryant* *nagy ária*, *Strauss*, *Ruhe* *meine Seele*, *Wolf*, *Veruschwiegene Liebe*, *Strauss*, *Spaetes* *Glock*, *Schmidt*, *Schmerr*, *Wagner*, *Wolau* *bucsuja* a *Walkürök* stb. *Jegyek* erre a dalestélyre kizárólag a „*Harmónia*” zenemű- és zongorakereskedésben (*Váci-utca* 20. sz.) kaphatók.

Elhalasztott művésztély. A *Lipótvárosi Kaszinó*nak ma este hirdettet művésztélyt *Arimondi* énekes megbetegedése miatt elhalasztották.

Bernd Róza.

— *Színmű öt felvonásban*. *Irta Gerhart Hauptmann*; fordította *Hevesi Sándor*. A *Nemzeti Színház* mai udjónsága. —

*Bernd Rózá*nak nincs szerencsége. Mert különben szépen férjhez menne az ő sávosvéri, egyébként jóra való völégényéhez, anélkül, hogy a világon valaki tudott volna valamit az ő bűnéről. *Bernd Róza* mindjárt in mediis rebus anyának érzi magát, ami azonban talán fel sem ébresztené az ő kérges parasztlekének a skrupulusait és megengedné, hogy a sávosvéri, jóra való könyvkötői apai sztyébe egy lemeány paraszteszemő iránti szeretetet csempészen be. De *Bernd Rózá*nak nincs szerencsége. Nem volt eléggé óvatos s amikor randevura ment, elfelejtette, hogy a bokrok csak az uristen szemei előtt takarják el a bűnösöket, de a halandó emberek indiskréte szemükkel belelátnak a bokrok közé is.

Nem mindenki olyan kifogástalan gentleman, hogy egy esmos, keményvállu, karcsu dereku nővel szemben fel ne használja azt a hatalmát, amelyet az indiskréció biztosított számára. A *Hauptmann* széphangu (szerzői utasítás), teutontermotü és szöke-szakállu cséplőgépsze csupa vércember, aki odaszegzi a revolvért a rajtakapott leány melléhez és azt mondja neki: „*Karaklak!*”

A dráma eddig zsurnalisztikai riport, köznapi és nem nagyon drámai: — ezután még köznapiabb, még riportszerűbb, de annál drámaibb. Ezer dráma-író itt mindent befejezett és eljött volna; *Hauptmann*, a szenális költő nem ejtett el semmit abból, amit intuitív lelke az életből, abból a közönséges, paraszt életből elcsélt.

Bernd Róza fölül kezd a szégyelli magát. Most már rájön arra, hogy neki nincs szerencsége az életben, de azért őhi akar, őhi és férjhez menni. A cséplőgéptuljdonos, a széphangu és teutonter-

metü Streckmann, aki különben egy komizs fráter, fészesi Bernd Rózát igazi szerelmétől, a derék és férfias Flamtól. Derék azért, mert nincs egyéb dolga. Férfias pedig ott, ahol feleségének bevallja, hogy ő Bernd Rózának a szeretője volt.

A savós völegény már meg van esalva, a férfias Flam meg van esulva, a komizs Streckmann pedig egész csontokig falatozik Bernd Rózából. Ez majdnem emberi tulajdonság nála s már-már gratulálunk a szerzőnek, hogy van egy igazi férfi alakja drámájának. De mi történik? A szerző megbicsaklott és elrajzolta Streckmann is. Kihagyta az ő emberi voltából a sakátermészetet és amikor Bernd Rózából már csak a csontok maradnak meg, ez a Streckmann nem kér a csontokból. Csak a saját bőrét félti.

De Bernd Róza hü marad magához. Ő még Streckmann is megcsalja. Elmegy a béna Flam-néhoz, bevallja neki, hogy anyának érzi magát s most már nem tudja mit csináljon. Hiába vigasztalja Flamné őt azzal a bölcseséggel, hogy a gyermek az anyáé s az apa melléke. Róza ezt meg nem érti s haját tépi bánatában. De csak rövid ideig tart ez a fájdalmas elkeseredés. Letörli szeméből a könnyeket, elmegy a mezőre, találkozik Flammal, sir neki szerelmet, majd találkozik Streckmannal és letagadja a csillagot az égről. Semmi sem igaz szerinte, amit Streckmann mond és a világon csak egy valóság van és az az erőszak.

Streckmann nem azért komizs fráter, hogy ezt szó nélkül tűrje, kifakad, ordít, rikácsol s a zajra az öreg Bernd is előkerül a völegényvel. Mindkettőnek kasza van a kezében, Streckmann ellenben pusztá kézzel áll ott, kissé megdőbberve az eredményről, amit lármája okozott. Ő uram istenem! Mi lesz ebből! Egy szerelmes völegény, akinek saját szemé látára sértik meg menyasszonyát! Mit fog az most tenni a meggyalázóval? De Hauptmann nem azért színpadszerű íróember is egyuttal, hogy megfélemlítést ne kanyarítson egy fordulattal a cselekményből. Streckmann előbb gyáván megfutamodik, majd visszatér és olyat vág a völegénynek szemébe, hogy az nyomban megvakul ettől az ütéstől. Ez kapóra jön a skrofutolitikus lelkű völegénynek, mert ezzel a csapással őt egyszeribe martírnak látik. Anyi koncessziót azonban mégis ad magának, hogy beperli súlyos testi sértés miatt a gépészt. Az öreg Bernd pedig becsületértéért pert akaszt annak a nyakába.

Szegény Bernd Róza! Pechje van. Most már el kell mennie a törvényszékhez tanunak és hamisan leesküdni Streckmann vallomásait. Utóbbi ugyanis, mint már előbb említettük, nem kér a csontokból. Kijadja Rózát a bírónak, elárúja viszonyát vele és minden gentlemánikussal ellenére eszelecszik. Ő még csak hagyján! De Flam! A derék férfias Flam! Aki uri ruhában jár és a Symposiumot idézi; ő mért nem mer hamisan esküdni és mért nem tudja letagadni a valóságot akkor, amikor arról van szó, hogy egy leány becsületét megmentse?

Bernd Róza el van veszve. Hiába volt minden fegyvere a végtet ellen, hiába esalt, hazudott, esküdtött hamisan és volt az egyetlen férfiú ebben a társaságban. Kemény parasztkeze alatt az összes mentőlecek előrték. Még egy utolsó kísérlet:

Hazamegy a bíróságtól, utköben megszűli gyermekeit és megfőjtja. És most, amikor már sikerülne neki megmenekülni a bajból, most elveszi tőle a szerző, ami keménységet, vadsgágot, férfiúi acélszörszörséget adott és visszaadja neki a nőiességet. Bernd Róza hysztikus göresöket kap és mindent elárul. Vége.

Gerhart Hauptmann pedig olyan drámát csinált, amely előttünk csak egy „vidéki bünkrónika”-nak tűnik fel. Mert semmi más közünk nem lehet a nekünk érthetetlen és idegenszerű alakokhoz, mint egy német vidékről beküldött riport személyeihez. Ezzel nem vonjuk csopert sem kétségbe, hogy Hauptmann ebben a drámájában kevésbé tudott emberi lelkeket megrajzolni, mint eddig írott nagyszabású alkotásaiban, nem is azt akarjuk mondani, hogy ez a dráma rosszabb, mint a többi Hauptmann dráma, csak úgy, ahogy van, — megépítésében és alakjainak megjelenítésében — felfoghatatlan nekünk. Lehet, hogy a Hauptmann által megfigyelt német paraszt olyan, mint Flam, Streckmann és Ágost, a

német paraszt olyan, mint Róza, de az bizonyos, hogy a nagy és általános emberi vonásokat nem találjuk meg bennük.

A Nemzeti Színház színpadra hozta ezt a drámát, amelynek bemutatója elé nagy érdeklődéssel néztek.

Maga az előadás vonatottan folyt le, kissé szomorú unalmat árasztva a nézőtérre. A közönség érdeklődése inkább Gerhart Hauptmannak szólt, mint az előadásnak, s ezért néha épp úgy unatkozott, mint egy értékes, de kövesség izgató könyv olvasásánál. Nagyrészen oka volt ennek az, hogy a szereplők több egyhanguságot, mint élénkséget tanusítottak. *Rákosi Szidi* volt az egyedüli, aki a béna Flamnéval oly értelmi fölényvel, annyi biztonsággal játszott, hogy a közönség valóságosan visszafogott a lélegzettel a megfeszült figyelemben. *Hegyesi Mari* tulbetegesen festett a pirospozsgás Róza szerepében, néha azonban ő is eltálla az igaz hangot, *Idéni*, mint Streckmann tuhangos és megokolatlanul vad volt. *Rózsahögyi* a vallásos Ágost, Róza völegényét játszotta krisztusi maszkban, de nagyon is émélygösen, a szerep különben sem felelt meg az ő kedves, friss és humoros talentumának. A többiek szomorúak voltak.

Bródy Miksa.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

● **Az iparművészeti kiállítás.** Nagyszámú közönség jelenlétében nyitotta meg ma *Berzevichy* kultuszminiszter az Iparművészeti társulat karácsonyi kiállítását. A megnyitáson többen között jelen voltak: *Szalay Imre* és *Radács Jenő* min. tanácsosok és *Czigler Győző* műegyetemi tanár, társulati alelnökök, *Frankó Vilmos* püspök, stb. A miniszteri Czigler alelnök és Györgyi Kálmán vezértitkár fogadák. A miniszter megnyitottak jelentősen ki a kiállítást, *Arday Aladár*nak, a kiállítás rendezőjének kalauzálásával megkezdette körutját. Minden csoportnál a tervező művészek és a kiállító szolgált felvilágosítással a miniszternek, aki el volt ragadtatva a kiállítás szépségétől és gazdságától. A kiállításon késő estig élénk sokaság tolongott s már az első órákban megvásároltak igen sok szép műtárgyat. A kiállítás hétfő kivételével naponta reggel kilenc órától este hétig lesz nyitva; kedden és pénteken negyven fillér a belépődíj, a többi napokon a belépés ingyenes.

● **A Régi Magyar Költészet.** A Remekírók Köpes Kőnyvtárában, mely Radó Antal szerkesztésében és a Lampel-Wodianer-féle részvénytársaság kiadásában jelenik meg, most látott napvilágot két újabb kötet, mely a fentebbi cím alatt csoportosítja a következő munkákat: az első kötetben Tinódi és Balassa legzebb verseit, Gyöngyösi Murányi Vénuszát. A kurucvilág dalainak gyöngyeit, a második kötetben pedig Faludi Világi és Vallásos énekeit, Gvadányi Peleskei Nótárisát, végre Virág ódait. A munka szerkesztője egyik legjelesebb irodalomtörténészünk, Ferenecz Zoltán, aki minden egyes költő, illetve versesoport elé kimerítő bevezetőt írt, nem szorítkozáva az eddigi kutatások eredményeinek egyszerű és világos egybefoglalására, hanem eredeti buvárlatok alapján is sok új és érdekes dologgal gyarapítva fejtegetéseit. Ara egy-egy kötetnek az egész gyűjtemény megrendelői számára 5 korona, egyéb-ként 6 korona.

● **Iparművészeti előadás.** Lyka Károly, a kiváló esztétikus előkelő nagy közönség előtt tartotta meg ma első előadását a művészeti dísz keletkezéséről az Iparművészeti múzeum nagytérképében. Az előadást *Radács Jenő* min. tanácsos, muzsumi igazgató vezette be. Lyka azt fejtette ki mai előadásában, hogy a művészeti dísz nem a fényűzésből, kedvtelésből vagy a szeretőből született, hanem technikai okok fejlesztették azt. Erre igen szép példákat hozott fel a szövő-, agyag- és a vasiparból. Az előadót lelkesen megtapsolták.

● **Új idők.** Herezeg Ferenc novellája, *Szabóné-Vargáné Janka* elbeszélése, *Gárdányi Géza* és *Zöldi Márton* regényeinek folytatása, *Molnár Géza* esszéje *Makai Emilről*, *Idéni Jenő* érdekes adatokba bővelkedő cikke *Moliere* színészműről és *Lyka Károly* mondani valói a Műcsarnok teli látáiról teszik ki az Új Idők e heti számának tartalmát. Van benne azonban új számok kép és a heti eseményeket tárgyaló színes és cseren apróság.

● **Jövendő.** Bródy Sándor népszerű héli-lapjának legújabb száma *Napoleon*-szám. A fűzet a következő érdekes tartalommal jelent meg: *Napoleon*. — *Bródy Sándor*: Tizza, a forradalmár. — *Taine*: *Napoleon Bonaparte*. — *L.*: *Napoleon eszázévsége*. — *Heltai Jenő*: *A két gránátos*. — *Szász Zoltán*: *Napoleon*. — *Frederic Masson*: *Napoleon és madame*

Walewska. — *Manzoni*: *Napoleon halálára*. — *Ambrus Zoltán*: *Charbuzic*. — *Bárony István*: *A kis Bingó meg a nagy Pengrác*. — *Tolstoj Leo*: *Háború és béke*. — *A forradalom*: *Sajtószabadság*. — *Az általános sztrájk*. — *Marx* születésnapja. — *Természettudomány*. *A levegő*. — *Új gyapotnövény*.

● **Az Amatőr.** Elvitatlanul a legszebb képes újság *Az Amatőr*; a Photo-Clubnak ez a pompás művészeti folyóirata. Minden újabb száma új meglepetéssel szolgál a közönségnek, anélkül, hogy eredeti erőnyei: az óriási módon gazdag illusztrációk, csak a legeszebb mértékben is veszítenének mellette. A legújabb szám például a legjelesebb festőművészek: *Kacziány Odón*, *Kézdi-Kovács László*, *Szenes Fülöp*, *Déry Béla* és *Markó Ernő* rendkívül érdekes cikkeit közli, melyekben a festészet és fotográfia egymáshoz való viszonyáról nyilatkoznak. A mintaszerű újság előfizetési ára ¼ évre 3 kor. 50 fill. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, V., Honvéd-u. 10.) ingyen küld minden amatőrnek.

A Szalon téli kiállítása.

Budapest, december 3.

A *Nemzeti Szalon*-t a „letért való küzdelem” mindjobban ferde irányba tereli. Eddig az volt a jelentősége ennek az agilis, fiatal művészeti egyesületnek, hogy itt gyönyörködtünk a fejlődő, biztató tehetségek debut-iben s örvendezhettünk a jövendő egyetlen zálogában, az új nemzedékben, melynek részéről határozottan több artisztikus törekvést tapasztalunk, mint elpogárisodott művésztinkt „beérkezett” matadorainál. E nemes és hálás feladata mellett tudott a Szalon módot arra is, hogy műpiai hívatását is betöltse, egy a fővárosban, mint a vidéken, míg az ugynevezett nagy művészetnek kollektív kiállítások rendezésével áldozott. E józan hagyományokból megörözt ugyan egyet-mást a Szalon maig, de mostani kiállításán már valami egészen újat tünt jelentkezik: *nevelés* és nem igazi *kiállítás* alakul ki; keres; prepotens módon előtérbe tolja — egyébként igen jeles — művészeknek feleltébb gyenge dolgai, silány vásári aruit, míg a fiataloknak, a kezdőknek, a haladókknak, a még meg nem alakultak — épp ezért még nevelésnek tiszta művészi törekvést duzzadó munkáit eldugdosza a plafonra húzza s rossz falakra agasztja. Ez nem pusztán rendezési hiba — bár mint ilyen is megelcsészhető — hanem egyenes megtévesztése a közönségnek, mely a szokás révén és a józan logika törvényei szerint joggal okoskodhatik úgy: lehetetlen, hogy jó munka legyen az, amit maga a kiállítási rendezőség is szegyenkezve dugdos el a közönség előtt! De megtévesztése a közönségnek az is, hogy egy intézet, mely végre is a második művészeti fórum az országban, munkálatába szegődik az utolsó létszék s olyan munkákat halmoz *rákasra*, melyeknek a védője — a név — művészi eszesség adhat ugyan bizonyos forgalmi értéket, de amelyeket artisztikum gyanúval valóiban csak egy műkeveskedés lökögöje alatt volna szabad becsempészni a félművelt polgárság lakásaiba.

Reméljük, hogy a *Nemzeti Szalon* intelligens közönséget, mely mindig honorálta a tiszta és eszményi művészi törekvéseket, nem fogja megtévesztetni a tendenciózus rendezés sem és hogy ez a közönség meg fogja találni a nyomasztó khaosz közepette is azokat a eseményeket, melyek a művészeti gurméséget is kielégítik. Magunk is ezt eszelecszünk és e nem éppen kellemes munkánk közepette abban talánunk gyönyörűséget, hogy az imigyen ki-válogatottak mind az erősen háttérbe szorított fataltság munkái.

Közöttük első helyen áll ezáltal *Horror Caesar*, ez a spanyol születésű, de a magyar művészet levegőjében magyarrá lett s most Fiumában élő magyar piktör, aki hátat fordítva az eddig általa oly szeretettel kivált tetszetős eszebebecséknek, most egyszerre oly komoly színű, oly mély tónusu, oly nagyvonalu, széles csetekelésű, bátor felfogású és folthatásban oly előkelő vásznakat küldött, melyek akár egy előkelő internacionális látáron is figyelmet költenének. A *Kétszínű*, a három közül legjobb képe, igazán varárlan és értékes revelációja egy hívatott művészlelkének s valószínűleg nem kevésbé jó a „Műteremben” sem. De ott, ahol függ, csak a keretet látni. Ugyancsak értékes a *Galácsy Lajos* kis kollektója is, dacára annak, hogy gyengéd, költői és finom munkái főké a Konek Ida bru-

tális konvenciója nehezedik. De nobilis és választékossan művészi praeraffaillista női arcoképt. „Anyóké- jét és 48-as hónapját a legjobb akarattal sem lehetett végképp megváltani.

Rövid pár sorban felsorolhatjuk azokat, akiknek műrelől a festés őszinte szeretete, szíveskedése sugárzik le és virít ki a kénytelen napi munká szürke álaga közül. Ilyenek a fiatalok majdnem mind Polóniás Béla, Csorna Rezső, Rácz Sándor, Molnár János, Déry Béla, Barkas Antal, Jávor Pál, Conrad Gyula, Tolossy Valéria, Vési Margit, Glatkov Gyula és Csobel Béla. Ervedül Kacs Endre az, aki nem váltja be a hozzá fűzött reményeket. Ebben a korban még nem szabad eladnia magát, egy igazán talentumos embernek! Pedig Kacs már a műkereskedésbe egészen.

A beérkezettek közül Vasvári János, Palma Coelestin, Tull Odón, Kézi-Kovács László („Svob hőse”, „Viharfelhők”), Kazányi Odón („Város- bók”, „Táncosnő”), Tótyassy Arthur, Szenes György, Keményfi Jenő, Bosznay István, Kriesch Aladár, Bruck Miska és Hány becsülték csak meg a festéshez azáltal, hogy méltóan reprezentatív magukat, míg Árkay, Frecskay Kubovics, Markó Bozim Erika és Balás Vera lényeg apróságokkal járulnak a karácsonyi vásár anyagához.

A kiállítás a magyar képzőművészet két út- tőző munkásának: a Dunitzky testvéreknek szobor- kollektója ezáltal ki, de a tisztán műtörténeti érde- keségű gyűjteményen kívül a modern szobrászat esztétikái is találhatóak a tárlaton néhány becses kis plasztikai munkát Margó Ede és Popper Szé- fűj, Barcsa Lajos, Tóth István és Lukácsy Lajos részéről.

Róza Miklós.

Nyitlér.

karácsonyi nagy vásár

női divatcikeme-áruházban megkezdődött.

Mintákat vidékre készséggel küldök.

BRAMMER ODON

Budapest, V. Bécsi-utca 11.

DIJMENTESEN.

Vanunk és helyezünk el csak megbízható könyvelőket, levelezőket, iradástokat és szövegeket. Kereskedelmi Alkalmazottak Szövetsége Egyesülete Budapest, Andrassy- ut 13. Ugyanott előfizetheti Kereskedelmi Alkalmazott-ra 1/2 evra 1 korona.

Eladó

Gyönyörű ponny-fogat: egy pár csinos apró ponny-ó és alig használt diszes kocsik (vagonneta- hosszulásokkal) hat gyermek, vagy négy felnőtt szá- mára, továbbá isvenőtt tetővel (pavillon). Cím: „Ponny” jelleg alatt a kisúzóban.

A LEGVALÓBÍRÓK ÉS ORVOSOK TÁRSULATA: TÖDÖBÁJOK A LÉGZŐSZERVEK IDŐLT KATARRHUSAI SCROPHULUS INFLUENZA ELLEN VÉRTŐL CSAN EREDETŐL ÖVEGREN.

FŐVÁROS

(*) Jelentés a vízművekről. A vízvezetési igazgatóság most terjesztette be a tanácsához októ- ber hónapról való jelentését. E szerint a főváros tíz körletében 3672 kor. új kivetés történt; az egész évben, október hónap végéig pedig 50.007 kor. míg a múlt év megfelelő időszakában 33.011 kor. 99 állár- Október hónapban 1524 ház belső felszerelését viz- gálták meg s 878-ban találtak hiányt vagy rendtel- lenséget. Ebben a hónapban 8379 darab vízmérő volt

beszítve; hitelesített volt közöttük 6269 darab. Októ- ber hónapban a főváros területén 4.439.298 köbméter szűrt vizet fogyasztottak, míg a múlt év októberében 4.317.209 köbméter.

(*) A sertesvásári vásárpénztár. Ma dél- után kezdette meg a tárgyalást a körvághidakra felügyelő bizottság annak a szerződés-tervezetnek, melyet majd annak idején meg fog kötni, a főváros a sertesvásári vásárpénztár vállalkozójával. A bi- zottságban Melly Béla tanácsos előlélt. A tanács- kozást, amely zárt volt, legközelebb folytatják.

Legutóbb.

Debüt, december 3.

(Havas.) Hat páncélos hajó, hét torpedóna- szá, és kilenc szállítóhajó, melyek Fokerson ten- gernagy orosz hajórajához tartoznak, a kikötőn kívül borgonyt vetett.

Tokió, december 3.

A Fort-Archur előtt kötött hatóság fegy- verszünetről az ostromló hadsereg parancsnoka jelent: Tegnap délelőtt 10 órakor balszár- nyunkon hadikövetek jelentek meg, akik hat óráig fegyverszünetet kötöttek, mely alatt a ha- lottak és sebesültek fogak elvitetni.

Petervár, december 3.

(Hivatalos.) Kuropatkin tábornok táv- iratozza 2-ről: Ma éjjel centrumunk csapatai közül az önkéntes vadászok két százada Man- kowski százados alatt felderítést végeztek az el- lenség állása ellen. Visszavetették a japán elő- őröket és megszállták az ellenséges sánczókat. További előnyomulások közben csapatunkat erős tüzelés fogadta és mintán az ellen-ég je- lentékeny erőshítéeket kapott, vadszaink viss- szavonultak. A fegyvertüzés alatt elesett Man- kowski százados, akit legutóbb a kardokkal és szalaggal díszített IV. osztályú Vladimír-rend- del tüntettek ki. Azonkívül több katoná meg- sebesült. A mai napról nem kaptunk jelentést üszötközésekről.

Tokió, december 3.

A manduriai főhadserg főhadiszállásá- ról tegnap este feladott távirat jelenti: Az orosz gyalogság esutörtékön este 10 órakor a Manhuancu-Seian melletti állást megtámadta, de nyomban visszaverte. Másnap reggel a Hungticipetisz elnyomult orosz gyalogságot és lovasságot e helyről elűzték.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Dr. Róth Sándor ügyv. Dr. Róth Sándor ügyvéd előtt ma hirdette ki dr. Salaczk Ferenc vizsgálóbíró a végzést, amelyben dr. Róth elö- zetes letartóztatást elrendel. Az indoklás szerint dr. Róth Sándor ügyvédnek vallomásából megáll- pítható, hogy Remenyik Lajos, a kolozsvári Reme- nyik L. és fia vaskereskedőeg egyk tagja bányá- gyvelti összeköttetésben állott Krausz Emil, Remenyik több szivességi váltót adott át Krausz- nak, aki e váltókat az év elejétől kezdve barátjához és pesti ügyvédjéhez dr. Róthhoz küldte be értékesít- végett. Először két 6000 koronás váltót küldött be neki, utóbb azonban egyre sűrűbben kapta a Reme- nyik-féle váltókat. A váltók összege csakhamar 250.000 koronára rugott. Ez felínt dr. Róthnak is a kérdést intézett Krauszhoz a váltók eredetét ille- tőleg. Krausz azzal nyugtatta meg ügyvédjét, hogy ezeket a váltókat nagyobb összegű követelésé fejé- ben kapta a Remenyik-cégtől. Dr. Róth kimutatása szerint 237.250 korona értékű váltókat vett át érte- kesítés végett. Ezeket a váltókat Krausz kérelmére nem nagyobb bankoknál, hanem kisebb pénzintéze- teknel és ügynököknel számitoltatta le s a pénzt Krausznak küldte el Monte Carlóba vagy pedig ennek utatisására hozzátartozóinak adta át. A leszá- mitolt váltók Kassán, Szaniszláuban ésPrzemysl- ben vannak elhelyezve. A vizsgálóbíró tekintettel arra, hogy dr. Róthnak több kimutatása csatolva van, ez elszámolásra vonatkozólag szükségesnek tartotta Remenyik Lajosnak kihallgatását is. Ezért vélte szükségesnek az előzetes fogvatartás fentartá- sát. A vizsgálóbíró végzéce ellen dr. Kegyes Antal

védő folyományodást jelentett be a törvényszék vád- tanácsához, amely elbírálhatólag hűfőn dőlően dönt a szabadlábrahelyezés kérdésében.

§§ Bál után. Nagy bál volt február 17-én a „Babelves” nevű mulatóhelyen. A bálban szívesen keletkezett Smaraglai Lajos közhírszár és Kics Jó- zsef tüzér között. Hajnalban, mikor a bál véget ért, Kics József hetedmagával megleste a kapuban Sma- raglait, akire aztán valamennyien egyszerre támadt- tak rá. Dulakodásban a támadók úgy társuzsúré- sal megsebesítettek Smaraglait, aki még aznap éjjel meghalt. Támadóit ma vontá felelőségre a buda- pesti büntető törvényszék halált okozó súlyos testi sértés miatt, mingyogy azonban valamennyien ta- gadtak és egyikre sem lehetett semmit sem rábizonyi- títani, a bíróság az összes vádlottakat fölmen- tette.

TÁVIRATOK

Bécs, december 3. O felsége Kaptnál gró- nához meleg résztávratot intézett. O felsége kep- velseleiben tennetesen Ferenc Ferdinánd fog meg- jelelni.

A német kereskedelmi szerződés.

Berlin, december 3. Politikai körökben azt hiszik, hogy a német kormány komolyan foglalkozik a Magyarország-Ausztriával való keres- kedelmi szerződés tárgyalásának megújításával. A német kormány bizik az új tárgyalás sikeré- ben s nem tartja kizártnak, hogy a többi tarifa- szerződéssej együtt a magyar-óstráék—német ke- reskedelmi szerződés tervezetét is a birodalmi gyű- lös elé terjesztheti. Pozadowski gróf szintén bizik ebben s ezért még nem állapította meg a más államokkal kötött szerződésék befejleszté- sének idejét. Abban az esetben, ha a Magyar- ország-Ausztriával fennálló szerződés följönna- dása elkerülhetetlen volna, ez a följönadás a jövő ősztető vége előtt nem fog bekövetkezni.

Szerkesztői lízenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

E. J. Ungvár. Az oroszok baj fölöttén, idegbeteg- ség kifolyása. Tessek haladéktalanul valamelyk nevés ideggyógyászhoz fordulni. A nem annyira veszélyes, mint inkább kellemetlen baj orvosolható, de csakis specialista által. — Bécsbe. Nem közhírté. — E. J. Bécs. A katonaszámára szállítandó zabra irak ki átvetés: U. pályázott és meg is kapta a megbízást a jelentékeny mennyiségű zab szállítása. Megköszöni magát „Termék”. Alig volt azonban a kezében a szerződés, aruhásta jó pénzzel egy gabonakereskedőre és maga egyetlen szemet sem szállított. Ez a dolg histórikuma. — 316.427. az előfizető. Tessek az Országos szabadalmi hivatalhoz fordulni, VII. Erzsébet-koruk 19. sz. — B. S. A parátrai tengerszoros mintegy 14 kilométer széles. — E. L. Fu- muk. A vers nem uti meg azt a mártakat, amelyet a ná- lunk közelíthetően alkalmazunk. Tálan valami szeré- zvebb igény felvívást kezdja. — Dr. József Budapest. A haditengereszet központi hatósága a cz. és kir. hadügy minisztérium tengerészeti szakosztálya, amelynek al- noki szakosztálya adhat felvilágosítást. Vagy pedig tes- sek közvetlenül a tengerészeti hadiszerterek Földi for- dult, amely a hajóhad anyagának jókarban tartásáról, javításáról és felszereléséről gondoskodik. A hadtengeré- szeti arzenál is Polban van; ott meg a legkisebb és legkényvetlenbb hely a fut elhelyezni. Cím: Marine- Arzenál Pola. — Takács Újpest. Az 1900-ai népszá- mlálás Magyarországnak 19.254.099 lakosa volt, Ausz- triának 26.150.705, Bosznia-Hercegovinának 1.737.009, tehát az egész osztrák-magyar monarkának 47.142.207. A legutóbb hivatalos statisztikai kimutatás szerint Ma- gyarországnak 1903. végén 19.885.445 volt a számitott lakossága. Európa 26 állama közül Ausztria-Magyar- orszá lakosság dolgában a harmadik helyen áll. Dors- ország (105½ millió lakossal) és Németország (95½ mil- ió lakossal) moget. — Hs olvasó Budapest. Elég ha kimutaja munkájánnyel, hogy két évig dolgozott mint segéd. — E. H. Sz. J. Naliban. Dr. IV. Honggasse, Wien. Címe: Freiherr von Megszóllit. Ev. Hochweltscheren; 2. Báro Hirsch Kiána-álp. VI. Lázár-u. 18. sz. 3. Csak a postán mulik. Innen rendszeren expedírték. Kívánsápa- ról értesíték a kiadóhivatalt. — B. M. Cséka Nagyvárad. Harom dermatológus című adjuk: dr. Róna egyetem tá- nár (Uljanov kintka), dr. Terék József (politikus és marita usca) és dr. Havas Adolf (Rékus-kórház, Kerespesi-ut). — Sz. M. Vác. Így sziveskedjék címezni: Hírdets- hoohschule, Dresden. Kézhéz kapják közelebbi jelzés nélkül is. — L. J. Budapest. A kérdést regény natyar nyelven legelőször lapunkban jelenik meg. Könyveten csak az angol eredetben kapható. — Róza L. Tarca. kezdetleges, nem közhírté. — Vitatkozók. A kérdéselt képviselő római katolikus vallásu. — 827.321. sz. elő- ízetű. Erteselősei helyesek. A műszaki skadémia (üzér- és műszaki tiszek számára) Bécsben van. Óda tessék fordulni fővilágosítáért az ingyen helyeket illetőleg. — Szegény dík. B. A. Lakik: VI. Andrássy-ut 9. sz. 4. — J. I. Székelyudvarhely. A följelölt: eot nem fordulhat elő, mert az osztályország minden egyes nyelcda

SZINHÁZAK

Vasárnap, 1904. december 4-én.

VIGSZINHÁZ.

Kurj háza vendégettepeitől:

Diák élet.

Személyek: Karoly Henr., Tanny, Balassa, Szabolcsky, Bárdi, Gyarmati, Göth, Jancsó, Papp, Németh, Bano.

Kezdeté fél 8 órákor. Déltűn mérsékelt helyekkel: Diák élet. Kezdeté 3 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

János vitéz.

Dalláték 3 felvonásban. Peléli költő elbeszéléséből írta: Bakonyi Károly. Zenéjét Hellai Jenő szerzte.

Személyek: Kukoricza János, Fedák, Hual, Csala, A gonosz mostoha, Medgyaszay, Strázaemester, Vécsey, Bagó, Papp, A francia király, Németh, A királykisasszony, Bano.

Kezdeté fél 8 órákor. Déltűn mérsékelt helyekkel: Az új honpolgár (Goldstein Számi).

Eredeti fővárosi életkép, dalok, kávéházban. Írta: Kövesi Albert. Zenéjét szerzte: Delin Henrik.

Személyek: Gólya Frigyes, Vágó Béla, Fuzsina, Neje, Edel Bertal, Nelli, gyámleányuk, Bat szűz, Gerzson Tamás, Körmény, Tavasz Aladar, Thury E. Teréz, Tesztory J. Szalai, Básony I. Takács Péter, Torma Zs. Goldstein Számi, Gyöngyi I.

Kezdeté 7 órákor. Heti műsor: Egész héten János vitéz. Csütörtökön: Az új honpolgár. Vasárnap: d. u. Az új honpolgár.

URANIA SZINHÁZ.

A párisi asszony.

Kezdeté fél 8 órákor. Déltűn mérsékelt helyekkel: A világ urai. Kezdeté 4 órákor.

Hét műsor: Hétfőn A párisi asszony. Keddén A párisi asszony. Szerdán A párisi asszony. Csütörtökön d. u. 4 órákor mérsékelt helyekkel Japán, este A párisi asszony. Pénteken A párisi asszony. Szombaton A párisi asszony.

MAGYAR SZINHÁZ.

Huszárvér.

Operett 3 felvonásban, előjáték. Írta: Sienó és L. Andrássy. Zeneje: Mészáros Adolf. Zenéjét szerzte: Mader István.

Személyek: Baranyi, Szabó, Kollár, Székely, Fuzsák, Gréth, Csakány, Csécs, Abay, Maron, Székely, Tálban, Képes, Szentgyörgyi, Tócsa, Haasz Marg.

Kezdeté fél 8 órákor. Déltűn mérsékelt helyekkel: Feleskészek. Operett 2 felvonásban egy előjátékkal. Írta: Ordóneau. Fősz. Hérii Adolf. Zenéjét szerzte: Hérii Henrik.

Személyek: Balivé, Héthözy, Prigod, B. Szabó, Josa, Heltsi, Paulovine, Gréth, Esztriga, Iranyi, Pancsac, Tollagi, Blanchard, Dinos, Pomponette, Szentgyörgyi, Főnök, Székely, Czirinde, Székely, Cecile, Rábai, Margot, Szentgyörgyi M.

Kezdeté 3 órákor. Heti műsor: Egész héten: Huszárvér.

Szombaton, december 10-én este 7 és fél órákor a Royal szálló termében

Joachim József

vonósnegyes társulata kamaraszépe. Jégycs 4 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a „HARMONIA” zenemű és kongorakereskedésben Váci-utca 20. kaphatók.

Szerdán december 14-én a ROYAL-ban

HARTMAN

Arthur hegedűművész hangversenye Jégycs kizárólag MÉRY BÉLANAL Andrassy-ut 12.

FOGAK

szápadás nélküli 3 koronás. — Az általunk készített és Európában első díjat nyert fogorvosok annál megfizetőbbek és rugalmasabbak, mint mások. — Vigyél 12 óra alatt megfogtatni. — Vidékre 12 óra alatt megfogtatni. 10 évi jótállással. Fogorvosi intézet:

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. I. em.

Fogorvos: LÖFFLER EMIL. Technikai főnök: GROSSMANN S. Tartós plombák 3 koronás, fogszabászat 3 koronás, Fogak: reggel 8-ig, este 8-ig. — Vízár: 10-ig. — Hely: mérsékelt árak. — Reménytelenül.

Karácsonyi eladás

mélyen leszállított árak mellett

HOLZER

CS. ÉS KIR. UDVARI és KAMARAI SZÁLLÍTÓ

női felöltő áruházában

BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 9.

Megnyilt

az

új női divatáruház

Budapest, IV., Deák Ferencz-utca 13. (Bécsi-utca sarok mellett.)

Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsém h. tudomására adni miszerint egy elsőrangú női divatáruházat nyitottam.

Az ármat u. m.: divattelme, selyem, bársony, csipke, szallag és díszárkat elsőrendű bel- és külföldi gyároktól szereztem be.

Es miután alkalmat akarak nyujtani nagyságos Asszonyoknak az olcsó bevásárláshoz, már az üzlet megnyitásával egyidejűleg a Nagy karácsonyi vásárt is megnyitottam.

Egyedül törekvésem az lesz, hogy nagyságos Asszonyok igényeit minden tekintetben kielégítem.

Becses partfogasat kérve maradok kiváló tisztelőivel

Spitz Herman.

Vidékre mintákkal szívesen szolgálók.

Ön öregszik!

Önálló hájára a Tábor-féle Hair regenerator az egyetlen szer mely nem fest, ártalmatlan és 8 nap alatt a régi színt elszívja, hogy visszadjon. Ár 2 kor. Székhely: Tábori Gy. gyógyszer. Alberti-Irsa. — Budapesti raktár: Török J., Király-utca 12.

Köruti Fürdő

Gőz- és porcelán-kádfürdő. Fedett téli uszoda és hidegvíz gyógyintézet. Villamos fürdők. Izzasztó-sóanyagtó kurás.

Erzsébet-körút 51. szám.

A gőzmosoda gyorsan és pontosan tejesíti megbízását.

CIMBALMOK

5 évi kezesség mellett legjobban és legolcsóbban.

REMÉNYI MIHÁLY

hangszertelopen Budapest, Király-utca 44/56. szerkesztők be.

Harmoniumok

iskolák és templomok részére

a legújabb árakon.

Nagy raktár az összes hangszerek és húrokban. — Régi hangszerek vétele, eladása és becserelése.

Teljes zenekarok felszerelésnek költésére, valamint képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kivétel napokban és kicsinyben.

GOTTSCHLIG ÁGOSTON

udvari szállító

cs. és kir. udvari tea és ruha raktára

Budapest, IV., Váci-utca 11.

a korona kávéház átellenében és

Budapest, IV., Egyetem-tér,

az Egyetem-utca sarkán

Eredeti orosz és kínai TEA, jamaicai és brazilia RUM magyar és francia COGNAC, LIKÖRÖK, SZILVORUM, KÁVÉ, CSOKOLÁDE, CACAO és TEASÜT EMÉNY legjobb bevásárlási forrása.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MÁLIÁSI

SICULIA

GYÓGYFORRÁS

biocarbonátokban és konyhasóban a kontinens legdurább természetes alkalicus sósa savanya víz. Szicília régebbi alföldi

ÁRTÉZI FORRÁS.

Páratlan étvágygerjesztő és jóillakító. Oldott alkalicus víz 1 literben 18,3721 grm. Mintaszerint berendezett tölthető baktérium mentesen palackozva.

Az összes eddig ismeret bel- és külföldi ásványvizek hatását jóval felülmúlja a gége torok, tüdő, gyomor, bel. vese és hólyag leurasos bántal u. a. irál. Orvosi hitványok kiegészítő, hogy négyzetbe nagyobb mértékű és konyhasó tartalma miatt a szűz és gleichenbergi vizeknél sokkal ajánlatosabb. A gyomorgést azonnal megazinteti.

Székhely: a kezelő-telep: Szicília természetes szénsavat sűrítőgyár részvény-társaság Málnásfürdőn, (Háromszékmegey.)

Főraktár Budapestben: LUX MIHÁLY, Múzeum-körút 7. sz. Telefon 672.

Kapható minden gyógyszerésztől, drogna- és fűszerkereskedésben.

Karácsonyi bevásárlás előtt tekintse meg a karácsonyi kiállítását Kertész Tódor meg-nagyobbított műiparú raktárában a Kristóf-téren. Gyermek-, sport- és társasjáték különlegességek. Ping pong. Praktikus háztartási és gazdasági ajándéktárgyak. Gépek. Uj irányú bronz- és bőráru. ajándéktárgyak. Art nouveau. Direkt importált azzsiai kuriozítások külön kiállítás. Ezer-féle csillogó karácsonyfárisz. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

MOST JELENT MEG.

Szomaházy István

Előadások a feleségképző akadémián

Ára füzve 3.50 kor. - Kötve 5.- kor.

Singer és Wolfner kiadása, Andrassy-ut 10.

Minden apró egyzeri bukkatás a nonparille helyéből a fillet. Vastagabb betűkkel a III.

HÍRŐR KIRLETÉSEK

Filmek: Kezpepest-ut 34. Andrássy-ut 13. Kostomóti-utca 8.

Kiadóhivatal: V., Nádor-utca 34.

Kiadóhivatali telefon-szám: 54-39. Kiadók: Rothberger Jakab-nál, Kristóf-ter 2 sz.

Szocietárius telefonteljesítés: 26-36. Levelelő: Judoakadémia ingyen adunk feljegyzést, csak a választás szükséges bérletet kell mellékelni. Tudakozódásokat a hirdetés számat a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Levelezés.

ÉZEP VOLT
Levelelő... 1300

ANCIÉDOK
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

HABERERKÖZLETT
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

TOBZ
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

REGI BABAJUKAT
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

TRÓDORA
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

Alást keresők

GYEVS
Várható házas olyan alást keres...
Levelelő... 1300

13 ÉVES
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

Betöltendő-alkások

ALLASKERESOK
Ingeny kancák az Országos Pál...
Levelelő... 1300

KÖZGASZTAFÁSI
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

TOBZ HAJDUI
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

TRÓDASZOLGA
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

Penz.

PENZKÖLÖSÖNT
200 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

KESZPÉNKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

HITELKÖZÖVETITO
vállalat törv. bejegyzett cég...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
200 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

KESZPÉNKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

HITELKÖZÖVETITO
vállalat törv. bejegyzett cég...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
200 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

KESZPÉNKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

HITELKÖZÖVETITO
vállalat törv. bejegyzett cég...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
200 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

KESZPÉNKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

HITELKÖZÖVETITO
vállalat törv. bejegyzett cég...
Levelelő... 1300

PENZT

PENZT
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

KÖLÖSÖNT
200 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

OLCSO PENZKÖLÖSÖNT
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

OLCSO PENZ
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

Berlet.

PINCERAKTAR
nagy terjedelmű, olcsón berbe...
Levelelő... 1300

BÉRBÉRD
Egyszerű 42. alatti ház bold kerti...
Levelelő... 1300

CSALÁDI HAZ
világosan állomástól 3. emeletre...
Levelelő... 1300

Butor.

BUTOROK
10 minőségűek olyan kaphatók...
Levelelő... 1300

BUTOROK
és porrázóknak nagy alkalmi...
Levelelő... 1300

KÖLÖN
bajárati szobába egy kiadó urak...
Levelelő... 1300

GYERMEKTELLEN
házasnővel, külön szobában egy...
Levelelő... 1300

TRÓDASZOLGA
egész új retek munka, 14 forint...
Levelelő... 1300

HALÓ
obaldó, ágyak, kárpokok, lámpák...
Levelelő... 1300

Oktatás.
Minden intelligens és taláros...
Levelelő... 1300

GSZABAS
Minden intelligens és taláros...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
300 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

KESZPÉNKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

HITELKÖZÖVETITO
vállalat törv. bejegyzett cég...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
200 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

KESZPÉNKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

HITELKÖZÖVETITO
vállalat törv. bejegyzett cég...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
200 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

KESZPÉNKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

HITELKÖZÖVETITO
vállalat törv. bejegyzett cég...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT

PENZKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

TORLÉTESÉSEK
kollektív rendezés drága ka...
Levelelő... 1300

KÖLÖSÖNT
200 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

OLCSO PENZKÖLÖSÖNT
Képek azonnali szállításra, friss...
Levelelő... 1300

Berlet.

PINCERAKTAR
nagy terjedelmű, olcsón berbe...
Levelelő... 1300

BÉRBÉRD
Egyszerű 42. alatti ház bold kerti...
Levelelő... 1300

CSALÁDI HAZ
világosan állomástól 3. emeletre...
Levelelő... 1300

Butor.

BUTOROK
10 minőségűek olyan kaphatók...
Levelelő... 1300

BUTOROK
és porrázóknak nagy alkalmi...
Levelelő... 1300

KÖLÖN
bajárati szobába egy kiadó urak...
Levelelő... 1300

GYERMEKTELLEN
házasnővel, külön szobában egy...
Levelelő... 1300

TRÓDASZOLGA
egész új retek munka, 14 forint...
Levelelő... 1300

HALÓ
obaldó, ágyak, kárpokok, lámpák...
Levelelő... 1300

Oktatás.
Minden intelligens és taláros...
Levelelő... 1300

GSZABAS
Minden intelligens és taláros...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
300 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

KESZPÉNKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

HITELKÖZÖVETITO
vállalat törv. bejegyzett cég...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
200 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

KESZPÉNKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

HITELKÖZÖVETITO
vállalat törv. bejegyzett cég...
Levelelő... 1300

PENZKÖLÖSÖNT
200 koronát keres a hónap...
Levelelő... 1300

KESZPÉNKÖLÖSÖNT
gyorsan megkapni keresek...
Levelelő... 1300

HITELKÖZÖVETITO
vállalat törv. bejegyzett cég...
Levelelő... 1300

NEVJEGYSÉK

NEVJEGYSÉK
eljegyzés és székfoglaló jelentés...
Levelelő... 1300

ZALOGCZÉDULAT
örök arany, ezüst, rézjegyzet...
Levelelő... 1300

MARIA
és borjúba baltia 10 kr. kár...
Levelelő... 1300

HÖLGYEK
szülésző, masszázstörténet, tanács...
Levelelő... 1300

KÁVARI MADARAK
legmenőbbek, gyönyörű bangu...
Levelelő... 1300

ZONGORÁK
szájt, kávézókat gyártás...
Levelelő... 1300

ZONGORA
révid, kevesen használt, kint...
Levelelő... 1300

PÁNIÓ
7 oktatás megújult, új, elegáns...
Levelelő... 1300

HÖLGYEK FIGYELMÉBE
Hirdetvényt arca...
Levelelő... 1300

FLUDOROVITS SÖBORSZAROKA
Nádor-utca 32. Képek azonnali...
Levelelő... 1300

SEPLE BE MAJFOLT
edény világhírű Mme Hermine...
Levelelő... 1300

OVDA FELESÉGEDET
Minden családra néve legfontos...
Levelelő... 1300

KINEK VAN TYUKESZET?
Rendelő meg a Mme Hermine...
Levelelő... 1300

IROGUP
két előadású, új, új, új...
Levelelő... 1300

FÜLBETÉSEK
két előadású, új, új, új...
Levelelő... 1300

A LEDEFÉREZ M. BE PÁRSÁZ
szülésző, masszázstörténet, tanács...
Levelelő... 1300

VÁNNAK
kínvél eladók? Egy székfoglaló...
Levelelő... 1300

PIANIÓ
16 karban 150 forintért eladó...
Levelelő... 1300

ZONGORA
gyönyörű kivitelben rövid...
Levelelő... 1300

ELŐSZOBA
fal, szekrény íróasztal eladó...
Levelelő... 1300

ZONGORAT
csodás pianótól sűrűben...
Levelelő... 1300

SZULCSZNO
lakásné tisztartás mellett...
Levelelő... 1300

OSZIGAN

OSZIGAN
színhalmom igen olcsón eladó...
Levelelő... 1300

VEITPOEPE
látványos magika poton áron...
Levelelő... 1300

A VILÁG
legelőbb folyóirat. Ezt a címet...
Levelelő... 1300

SINGER VARGOEP
nagy 16 karban 14 forint...
Levelelő... 1300

GYONYORU
szongora olcsón eladó...
Levelelő... 1300

EGESZEN INGYEN
gyönyörűen megújult, új, új...
Levelelő... 1300

MARADÉKOK ELADÁSA
kilo és méter-árakban, kanavasz...
Levelelő... 1300

Felhívás

Felhívás
6 K-tól...
Levelelő... 1300

Demotogen
örvösleg elleni tápszer...
Levelelő... 1300

E. I. BALZ
Wion...
Levelelő... 1300

Téli szövet
trikó-also szövetek...
Levelelő... 1300

BRÜDER PLACHT

BRÜDER PLACHT
legnagyobb és legdrágább...
Levelelő... 1300

Csak 2 forintba

Csak 2 forintba
láncok és tokok...
Levelelő... 1300

BUTOR

BUTOR
egy kézpénzért mint...
Levelelő... 1300

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG.

Írta: Mrs. EVANS WILSON.

Életének őszén tudta meg, mi a szerelem és rózsás álmokat várt a jövőtől. De hamar elfoszlottak az ábrándok. Mrs. Orme drámája lerombolt mindent. A tábornok azon az estén úgy érezte, mintha a saját én-je is végleg megsemmisült volna.

Nemcsak legszebb reményei foszlottak szét, de lelkének legnagyobb büszkeségén, ősi nevén is folt esett, a család jó híre is kockán forgott. Aztán eszébe ötlötték anyagi bajai, fiának tékozlása, szerencsétlen házassága, látta mint kerül idegen kézbe az ősi kastély... Mikor fia, elsőszülött leányát szívéhez szoritotta, behunyta szemét és nem látta többé a földi dolgokat. Öntudata nem tért vissza. Mrs. Orme fényes szalonjából fiának lakására vitték a tábornokot. Minden orvosi tudomány hiábavalónak bizonyult, a tábornok fáradt szive huszonegy óra múlva nem vert többé. Lelke elszállott, anélkül hogy egy bucsupillantást vetett volna fiára, akitől annyit remélt, akiért annyit szenvedett és akiért annyit vétkezett.

Azon a héten, amelyen a tábornokot nagy pompával eltemették, Mr. Orme is elbucszott a színházról, ahol oly sok babért aratott.

Az a férfi, akit úgy gyűlölt és akit teljesen meg akart semmisíteni, megmenekült bosszúja elől. Az övének hatalmasabb kéz ragadta el a sírbolt mélyében biztos a pihenése, ott nem bánthatja senki.

Ánya és leány nem beszélnek egymással az utóbbi napok eseményeiről. Mióta Lurance Camill szívéhez ölelte leányát, sem ő, sem anyja nem ejtik ki nevét.

Mtdőn egy reggel Regina felolvast anyjának, a szobaleány egy névjegyet hozt.

Halálsápadtság borítja el, a szerencsétlen aszszony arcát.

— Kőrülbelül öt perc múlva, vezetd be ide a látogatót, parancsolja a leánynak.

— Velem akarsz lenni utolsó földi találkozásunknál? — kérdi reszkető ajakkal leányát.

— Nem, anyám, a velem történt igazságtalanságot szívemből megbocsátottam, de amit neked tettem, azt nem tudom elfeledni.

Megcsókolja anyját és visszavonul. Mr. Orme térdre borul és forró imát küld az eget urához, hogy szíve erős maradjon mindvégig, vagy talán azért, hogy meg tudjon bocsátani? ...

Camill belép mély gyászban. Sápadt arca reménytelen bánatról beszél, de azért nyugodt és büszke.

— Köszönöm asszonyom kezdi, miután helyet foglalt, — hogy alkalmat adott, hogy egy pár szót váltsak önnel; biztosítom, hogy soha többé nem fogom háborgatni ezzel a beszélgetéssel vége a mi találkozásainknak — legalább ezen a világon.

Elhagyom Páris és Amerikába megyek. Augusztával még nem beszéltem változott viszonyainkról, szegény Matildom nagyon beteg, és így várni szeretnék, míg anyjának igazságtalansága lecsillapul kis-sé, akkor adom majd tudtára a szomorú változást. Ön bizonyára megindítja a válópárt ellenem és én rajta leszek, hogy minél gyorsabban folyjon le. Ügyvédem csak azt fogja védelmemre felhozni, hogy én mitsem hallottam önről, s azt hittem, hogy másnak a felesége lett. Azt hitték el velem, hogy a kis-korú ember házassága a törvény szerint nem jogérvényes és én hatalmas felületességgel elhittem, anélkül hogy az ellenkezőt igyekeztem volna meggyőződni.

Most már tudom, hogy az ön jogai megdönt-hetetlenek. Oh, bár csak tizenhét évvel ezelőtt tudtam volna ezt, mily másképp alakult volna életünk! Lurance Berta hátráradta székében, behunyja szemét, hogy ne lássa férjének szép arcát behelző szeméit, melyek úgy éri, ismét a régi varázsszal ragyognak rá.

Lurance látja mint reszket ajka.

— Oh Berta, szeretett feleségem, kiáltja Camill és leborul térdre elé, vétkezett ellened, de nem akartam. Ha tudtam volna az igazat, akkor nincs az a távolság, mi elválaszthatott volna tőled és gyerme-

komtól. Mikor a színpadon eljártaszott életedet, mikor elhagytott és betegen láttalak, akkor a pokol minden kinja égette lelkemet.

Mikor elvettelek, gyermekek voltunk, de én szerettelek és szerettek még most is. Mind a mellett nem vagyok gazember és tudom, hogy mi a kötelességem szegény Matildom anyjával szemben. És mégis igaz feleségem csak te vagy Berta, és itt lábaidnál esküszöm, hogy kivéled más nőt sohasem szerettem. Augusztának hü kötelességtudó férje voltam mindég, bár nem szerettem, de mikor roád nézek és látom, hogy mint tettem tőnkre saját boldogságomat, mily boldog lehettem volna és mily nyomorult vagyok, akkor szinte elviselhetetlennek tartom sorsomat.

Oh Berta, engedj meg, hogy ártatlan gyermekeink imádkozzék érted.

Hangja bizonytalanná vált. Mély hallgatás állott be. Oly közel térdelpelel hozzá, de mégsem érinti.

Tizenhét év alatt teljesen leküzdötte magában a gyöngédebb érzelmeket, gyűlölte és megvetette azt a férfit, aki életének legszebb idejében oly rútul megcsalta — és mégis!

A nő sziv olyan titokzatos és mégis olyan egyszerű. Minden tapasztalatnak ellent mondó.

Hallgatja hangját, mely gyermekkorára emlékezteti, lelkének legszebb álmait ébrednek fel benne. Férje az, ki előtte térdel, gyermekeinek atyja, és a régi varázsnak engedve kezét fejére teszi.

— Oh Camill, szeretett férjem!

Átöleli, fejét vállára hajítja.

— Berta, ugy-e szíved megboosát férjednek bárha erre nem is méltó, susogja Camill, ah mond, hogy megboosatsz, és bármilyen súlyos csapás vár is reám az életben, ha e szót meghallottam, mindent könnyebben viselek el.

Berta kibontakozik karjából.

— Nem, Camill, sokkal jobban szeretlek, mintsem megbocsátani tudnék. Elviselhetetlen keserűség tölti el lelkemet. Ha egy pillanatra megfeledkeztem magamról, ez csak azért történt, mert az ifjúkori emlékek magukkal ragadtak, s midőn az előttem álló férfit megöleltem, akkor nem az Augusztai férjét láttam, hanem Camillt, ifjúkori szerelmesemet.

Berta felállt.

— Láthatnám még egyszer leányomat?

— Regina nem óhajt ujából találkozni önnel.

— Még csak azt szeretném, hogy lányom ne gyűlöljön.

Nem én óhajtottam így, ő maga akarta. A vele történt igazságtalanságot meg tudja bocsátani, de azt, hogy anyját oly szerencsétlenné tették, nem tudja elfeledni. Mindenki úgy arat, amint vet.

— Ne váljunk így el, Berta — kéri Camill és megfogja kis kezét, hogy megcsókolja. A felje nyugott kézzel szemébe vigyorog a halálfo.

— Szerelmünk jele, szól Berta keserűen.

— Te nem sajnálsz engem — sóhajtja Camill, különösen izgatott hangon — és mégis azt hittem, hogy bensőbben fog elbucszni tőlem az, ki nekem mindig oly drága volt. Legyen tehát így. Leányomnak mondd meg, hogy az ég minden áldását kívánom neki. Adja Isten, hogy ő békiitse ki velem azt a szívet, amelyet sohasem feletem és mindig szerettem.

Még egyszer megfogta hideg kezét és megcsókolta a gyűrűt, melyet ő huzott fel ujjára. Berta érzi ujjain, forró reszkető ajkának csókját, behunyja szemét, de a midőn újra felnéz, nincs ott többé senki...

HARMINCNEGYEDIK FEJEZET.

A Como-tóra nyíló bájós villák egyikének ablakánál ül Regina és nézi a leáldozó nap sugarakat. A távoli messziségekben látja a havas Alpeseket, de lenn a hegyek lábainál zöld minden, az akácok virágznak és édes illatukkal betöltik a levegőt, az esti szél pedig szájja hordja mindenfelé. Regina napestig el tudja nézni ezt a gyönyörű vidéket, sohasem fárad el nézésébe. Nagyon boldognak érezte itt magát, ha egy szomorú árnyék nem férközött volna közebe. Mr. és Mrs. Waul visszatértek Amerikába. Mrs. Lurance, Regina és Mr. Orme egy hónap óta laknak ebben a bájós villában, lakásuknak erkélye a tóra nyílik, a legszebb tájkép tárul onnan eléjük. A kedves villa lakói azonban nem érzik jól magukat. Valami megnevezhetetlen lehangoltság vesz erőt mindegyikükön.

Az a gőzhajó, amelyen Lurance Camill családával Amerikába utazott, elsüllyedt és csak egy pár utas menekült meg. De a Lurance neve nem volt a megmenekültek névjegyzékében. Midőn Mrs. Lurance meghallotta ezt a borzalmas hírt, nem akarta elhinni. Hirdetések révén kutatta az elvesztettek holthétét, de hiába. Így hát megtöltötte, hogy jelenlétében arról a szerencsétlenségről beszélnének.

A napok múlnak. Mrs. Lurance mind komorabb, szeszélyesebb és ingerlékenyebb. Olyan nyugtalan, hogy aludni sem tud. Szemei bágyadtak, arca elhalványul, kezei oly soványak, hogy a fekte achát gyűrű minduntalan leesik ujjáról. Regina a legnagyobb szeretettel ápolja anyját, szeszélyeit a legnagyobb nyugalommal türi, ápolja, vigasztalja.

Mikor az éjszakai csendben Mrs. Lurance nem talál nyugalmat, Regina kimegy vele az erkélyre, nézik a tó kékes zöld hullámain, vagy az illatos kertben sétálnak, a leáldozó fény és jázminbokrokkal szegélyezett utakon.

Sokszor még a hajnalpirkadás is ott találja őket. Kimondhatatlan aggodalommal figyeli Regina anyját és szomorú gondolatokkal telik meg lelke.

Anyja fájdalmát látva Regina olykor-olykor megelégedik a saját szenvedéséről, de valahányszor a levélhordó belép hozzájuk, mindig remegve várja vajjon, mikor adja át a grámjának eljegyzési hírt tartalmazó tudósítást. Csak egyszer hallott róla, mióta elment tőle.

— Gyámód üdvözlötét küldi, mondá anyja egy napon — s azt hiszi, hogy már teljesen elfeledted hogy Orme bácsi foglalta el helyét szívedben. Csak az a gondolat vigasztalja, hogy a grámleányok mind halálatlanok.

Regina nem felel de azóta nem is hallott róla semmit.

A midőn a víz felé hajlik, lelki szemével csalóka tündérvárat lát, grámjának könyvtárát, a pompás világritáru szobát fényes padlózattal, de mindenekelőtt Palma Otrifred parancsoló alakját, szellemes semit, sápadt kifejező homlokát.

Orme bácsi lép melléje és a tündérvár egyszerre eltűnik. Egy könyv van a kezében, azzal leül a ablakhoz.

— Anyád alszik?

— Remélem, mert elküldött, hogy pihenni akar.

— Éppen olyan lakásnak leírását olvastam ebben a könyvben, mint a minőt te szeretnél. E miatt hoztam ide neked, olvasd csak el.

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG

Magyar vámterület.

— Pap Dávid könyve. —

Pap Dávid, a jeles közgazdasági író, terjedelmes és szép könyvet írt az önálló vámterület kérdéséről. A könyv első darabja annak a sorozatnak, amelyet az O. M. G. E. a nyilvánosság elé készült bocsátani a vámkérdésben s amely sorozatban a második könyv *Enyedi Lukácsnak* legközelebb megjelenendő munkája lesz. A kereskedelmi egyesülés a gazdasági irodalom fejlesztését és kiadmányok révén iparkodik elérni s egyúttal előkészíteni, alapjait lerakni annak a vitának, amely e nagy és igazán vérünkbe és hunkba vágó kérdésnek megvilágításához kell, hogy elvezessen.

A Pap Dávid könyvének első része a vámterület történetével foglalkozik. Ez a történet valószínűleg mintája a gazdasági történelem-írásnak. Nemcsak előadásának eleganciájával és könnyedségével tűnik ki s nemcsak azt a nehéz földadat oldja meg ritka ügyességgel, hogy komplex gazdasági kérdéseket miként lehet az irás művészetével egyszerűvé és világossá tenni a nagyközönség számára, hanem kitűnő tudással, alaposággal látja föl a kérdés érdemére tartozó adatokat, nem felede el e közben folytonosan rámutatni arra a tendenciára, amelynek igazságszolgáltatásban a jeles munka készült.

A fejtegetések hosszú sora, az adatok bőrsége, melyek e fejtegetéseket támogatják, elegendő nem volnának e szűk keretek közt méltathatók. Az úgy nagy nemzeti fontossága különben is

arra utal ma Magyarországon minden embert, hogy iparkodjék színről-színre megismerni azokat az adatokat, amelyeket a kérdés alapos ismerője könyvében elősorol. E helyen csak a kutatók rövid összefoglalását, az egyes fejezetek tanulságait ismertetjük, amelyek közül első sorban az domborodik ki, hogy a közös vámterület az olíműlt alkotmány maradvéka, melyet az osztrák hatalom a régi centralizált törökvekkel megvalósítására hozott Magyarországra s amelylyel valóra akarta vállalni azt a gazdasági politikát, amely a magyar iparnak és a magyar mezőgazdaságnak a világtól való elzárására irányult. Ez volt a vámszövetség politikája, amely valóban le is érte céljait. Kivételünk egyre jobban szorult le a világ piacáról, fogyasztásunkat egyre nagyobb súlytal terhelte meg. A vámszövetség fenntartása egyre több pénzünkbe került s ma ott tartunk, hogy semmi reményünk sem lehet a külföld piacainak visszahódítására mindaddig, amíg a vámszövetség fennáll. Ilyen módon minden vonalon érezhetők a visszahálások. Az osztrák munkának nagy keresetet kell adnunk, mialatt magyar földön nincs munka s népünk a vándorbolhoz kénytelen nyulni. A magyar mezőgazdaságnak sem, a magyar iparnak sem igaz érdeke tehát a vámszövetség fenntartása. Közös vámterületen magyar ipar ép oly kevés teremtődik, mint amelyen véretele a mezőgazdaságra nézve. Közös vámterületen sem olyan erőnőm vamtarifát nem lehet szerkeszteni, amely érdekeinknek megfelel, sem olyan kereskedelmi szerződés politikát nem lehet folytatni, mely Magyarország törekvéseivel szánol.

A könyv ime erős és meleg hangu vitairat az önálló vámterület mellett s egyáltalán hatalmas fegyverre azoknak, akik ebben a kérdésben egykor a döntő utközvetet megvinni lásdnek hivatalva. Jó és hasznos szolgálat a Pap Dávidé s elismerésre méltó az OMKE-é, amely alkalmat adott a fegyver megkövacsolására.

A munka Grill Károly könyvkereskedésében kapható. Ára hat korona.

A Magyar Általános Hitelbank tőkeemelése.

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósági tanácsa mai ülésén elfogadta az igazgatóságnak azt az indítványát, hogy az intézet harmincegy millió korona alaptőkéjét tíz millió koronával fölemelje. A végleges döntés ebben a dologban az 1903. évi január 5-én összehívott rendkívüli közgyűlés föladata, a melyen az igazgatóság javaslatot terjeszt elő, hogy az alaptőkét 25.000 darab részvény kibocsátásával körülbelül tíz millióval fölemelje. A részvényeseket az alapszabályok szerint tizenhét régi részvény után öt új részvény fogja megilletni a közgyűlés által megállapított kurszus mellett. Az alaptőke föemelése kétségtelenül összefüggésben van az igazgatótanácsnak azzal az elhatározásával, hogy az intézet Magyarországon fiókokat állítson föl. Egyelőre tíz fióktelep föállítást tervezik. A Magyar Általános Hitelbank hét évvel ezelőtt, 1897-ben emelte föl utóljára alaptőkéjét hat millió koronával. Az intézet 1897-ben 12 millió koronával alakult meg, 1877-ben az alaptőke 20 millió volt s 1891-ben emelték föl 28 millió koronára. Hir szerint a Magyar Általános Hitelbank új fiókjai, épp úgy, mint a budapesti központ, nem fognak a betéti üzlettel foglalkozni, tehát a helyi intézetekkel nem fognak versenyezni. A tervezett fiókoknak inkább az a céljuk, hogy a nemzetgazdasági érdekeket a hitelgalom különböző alakjában, hitelnyújtással és finanszírozással szolgálják.

A kamara értesítései. Az odesszai piaccal összeköttetésben álló cégek igazolt képviselői, a budapesti kereskedelmi és iparkamarában a fizetési zavarokkal küzdő odesszai kereskedők neveit megtudhatják. — A kamara irodájában egy hamburgi megbízhatlan üvegesizoló és üvegesítő-cégg neve is megtudható.

Déli vasúti kötvények kiadása. Az A, C, O, K, H, I, D, S, T, P, Z, V, F, M, U és X sorozatu háromszázalékos kötvények 45-ik, nemkülönben az E sorozatu négyezredes kötvények 20-ik, valamint a W sorozatu kötvények 5-ik tervszerű huzása f. hó 1-én lett megcsejtve. Az említett kötvények sorsolási jegyzékai a „Budapesti Közlöny” f. hó 3-án megjelent számban vannak közhírre téve.

»Szállítások. A budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában a következő pályázati hirdetések tekinthetők meg: A m. kir. földmívelésügyi miniszterintézet: 3 évi nyomtatvány-szükséglet előállítására (decz. 15 déli 12 óra). V. Csendőrkürelti parancsnokság Pozsonyban. 150 dolmány, 1000 zubbony 300 gyalogsági köpeny, 300 gyalogsági téli pantalon, 600 nyári pantalon, 600 teljes vadászkalap, 600 tollförgő tokkal, 500 jelszipinór, 100 kőöltött téli keztyű

szállítására (decz. 13 déli 12 óra). Cs. kir. szab. déli vasut társ. magyar vonalának igazgatósága: 170.000 tölgytalpa (decz. 30 déli 12). M. kir. államvasutak igazgatósága. Budapest: horganyzott talpfajlezőszeg 407.000 drb sósav 3360 manúsa (decz. 10 déli 12) Máv. budapesti jobbparti üzletvezetősége: 3000 bélyegzőpárna (decz. 20 déli 12.)

Pót-állítvány Hatvanban. Hatvan községben december 11-ik napján a kereskedelemügyi miniszter engedélyével országos póttállítvány lesz, melyre szabályszerű marhahévell minden fajú állat felhajtható.

Csődök. A budapesti kereskedelmi és iparkamara a következő csődökről nyert hivatalos értesítést: Szerbiában. Az alexináci bíróságnál. Márko G. Jovanovic alexináci lakos ellen (bejelentés nov. 24. felszámolás nov. 25 régi naptár szerint). A knazeváci bíróságnál Aelza A. Ilits ottani lakos ellen (bej. december 10. felsz. decz. 11. régi naptár szerint) Romániában A galaczi bíróságnál Josef Rosenzweig kézmű- és diszniaáru-kereskedő ellen (bej. nov. 20 felsz. nov. 29 régi naptár szerint.)

Vásárcsarnok. (Vámos és Brüstl hatósági követték üzleti jelentése december 2-án.) A hideg időjárás az összes élelmiszerek, különösen húsfelek, vadfelek, vágott baromfi szállítására kedvez, ezen cikkeknek nagyarányu szállítást ajánljunk. — Gyümölcsfelek, burgonya, vöröshagyma fagymentes csomagolásban szintén nagy tételekben szállítható. A vétékdy jó. Az árak alakulásáról a következőkben számolunk be: **Húsfelek:** Vidéki marhahus eleje 56—70, hátulja 70—90 korona 100 kilogrammonként. Öltött borjúk hórben, kecszen, súlylevonás nélkül 84—106 fillér kilogrammonként. Sertések szalonnával I. rendű 100—108. II. rendű 90—100. lezuhott sertés hús I. rendű 100—104. II. rendű 90—96 fillér kilogrammonként minőség szerint. Szépen, tisztán kezelt szopos malacok kilogrammja 120—140. sültök 20 kilogramm 100—130. 20 kilogrammtól 50 kilogramm 100—116 fillér kilogrammonként. Juhhús kilogrammja minőség szerint 40—60 fillér. — **Vadfelek** szállására igen kedvező az időjárás, annak minél tömegesebb felküldését ajánljuk. Mai árak: Szarvas 64—68, dámvad 60, vaddisznó 70—90 fillér kilogrammonként. Ezek nagy tételekben érkeznek. Mai ár 90 fillér kilogrammonként. Nagy nyulak darabja 2.20—2.30, fogoly párja 1.60—1.80. fácán párja 4.—5.20 korona. — **Élő baromfi:** Rántani való csirke 1.—1.30, sütni való 1.40—2.—, tyúk 2.20—2.60, kacsza hizott 4.—4.5, sovány 2.—3.—, lud hizott 10—14, sovány 4—6 korona páronként minőség szerint. — **Vágott baromfi** állandóan jó keresetet örend és ma I. rendű, tisztán kezelt, teljesen hizott ludak 116—124, gyengébb minőségű 108—112 fillér kilogrammonként. Pulyka hizott 110—120 kilogrammja, teljes pulard 2—3, kappan 3—5 korona páronként minőség szerint. — **Tojásban** szilárd az üzlet, megbízhatóan friss telt tojás jó áron kereset, mai ár ilyenért 96—100 korona, gyengébb minőségű 92—94, apadt 84—87, piszkos 88—90, jó meszes 78—80 korona eredeti ledánként. **Tejtermékekben** változatlanul szilárd az üzlet, mai ár I. r. szövetkezeti teavaj 2.40—2.50, jó friss főzövaj 180—190, friss tehéntúr 20—24 fillér kilogrammonként minőség szerint. — **Gyümölcsfelekben** almából nagyok a hozatok. I. r. válogatott fajhánért 32—40, I. r. pogácsa, ponyk, királyi és Bálint-almáért 24—38, másodrendű vegyes almáért 15—20, ömlesztet, kevert I. r. almáért 10—12. II. r. 6—8 korona 100 kilogrammonként. Finom asztali körténél jó árak vannak érvényben. I. rendű válogatott fajkörté 70—80, másodrendű 50—60, főzőkörte 20—24 fillér kilogrammonként. A fagymentes csomagolás mellett való szállítást ajánljuk. Dió elsőrendű 40—44, II. rendű 24—32 korona 100 kilogrammonként minőség szerint. — **Méznek** minél nagyobb tételekben mielőbbi felküldését ajánljuk, miután a vevők a karácsonyi ünnepekre már most beszerzik szükségleteiket. Mai ár: I. r. pergett akáméz 86—96 korona 100 kilogrammonként. — **Burgonya** szákolva, szalmázott waggonban fagymentesen szállítandó. Ma válogatott, egészséges, nagy gumós rózsáért 8—8.40, ugyanilyen sárgáért 8.40—9, fehér burgonya 4.60—5 korona 100 kilogrammonként waggontételekben való eladásnál. — **Vöröshagyma** szilárd áron talál vevőre, ma szép makói faj, egészséges, fagymentesen csomagolt vöröshagymáért 18—19 korona érhető el métermázsánként. — **Déli gyümölcsben** állandóan raktártartunk, rendeléseket utánvétellel, mindenkor primárban pontosan teljesítünk. Mai árak: 300-as citrom 7.—, 360-as 7.40. 200-as narancs 7.—, 300-as 8.—, 360-as 7.50 korona ládánként.

Liszt és korna. A lisztüzletben nagy csend van és a forgalom csekély beszerzésekre szorítkozik, de hiány van minden vállalkozási kedvnek, a mire a mostani árak nem képesek ösztönözni a vevőket. Csak az vásárol, akinek listre szüksége van, spekulatív véték nem fordulnak elő. Az elszállítás a lefolyt hó végén — mint rendszeren — erős volt, később ismét megcsappant és a készletek mindentűnt nagyok. Árvaltozás nincs, de ha előfordult volna, nem tenne benyomást.

Korpában erős az elszállítás, de gyenge a vételkedv, új üzletek ritkán költöttek, mindenki csak a lebonyolítással foglalkozik. A korpáinak szintén nem változtak.

Mai átlagos jegyzések Budapestén:
0—15.40, 1—15.—, 2—14.60, 3—14.20, 4—13.80
5—13.40, 6—13.—
7—12.30, 7½—11.—, 8—6.80
finom korma 5.80
durva korma 5.80

Széna, szalma, akarvány. (Fuchs József jelentése.) A befűtésáron széna és szaladapsten 1904. decz. 2. A befűtésáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 240—460 muhar 5-ig alon szalma 175 szuszalma, 2 szecska 225 per 50 kilo fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 3.60—4.40, préselt szalma 1.60—1.80 50 ko, a jöszéfvárosi pályaudvaron. — Gabonamélt; zab 7—7.30 tengeri 8.— rozs 7.60 árpa 7.40 kor-kint.

Kőbányai sertésvásár. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül) 107—109 fill. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 110—111 fill. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 110—111 fillér. Könyvia (páronként 250 kilogramm) 109—110 fill. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg felüli sulyban) 107—108 fill.-ig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) 105—106 fillérig. Könyvü (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 103—105 fillérig. Sertélszázm: 1904. évi deczember hónap 1. napján volt készlet 31453 drb. 1904. deczember hónap 2. napján felhajtott 483 drb. 1904. deczember hónap 2. napján elszállított 947 drb. 1904. deczember hónap 3. napjára maradt készletben 30063 darab. — A hizott sertésüzlet irányzata: éleik.

Sertéskonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közgyűlési intézősége.) Mai felhajtás 332 drb sertés, 405 drb süldő. Előző napi eladatlan maradvány 289 drb sertés, 88 drb süldő, összesen 621 drb sertés, 193 drb süldő. Eladatot 391 drb sertés, 102 drb süldő. Mai maradvány 230 drb sertés, 91 drb süldő. A vásár élénk, az árak változatlanok. Következő árak jegyzetelték: Zsir sertés: Öreg I. rendű 350 kilogramm felül 92 fill., II. rendű 280—350 kg 89 fill.-ig, fiatal nehéz 300 kgon felül 92—96 fill.-ig, fiatal könnyű 220—300 kg 86—94 fill.-ig, fiatal könnyű 220 kg 80—88 fill.-ig. Hus-sertés befőtli süldő 60—72 fill.-ig, horvát süldő 60—74 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elő sulyban értendők.

Bécsi marhavasár. A mai vesztogmarhavasárra összesen 536 darab szarvasmarha hajtattott fel. Árak: Magyar hizó ökor 56—74 fill., I. minőségű 78 fillér, kiváló minőségű 82—84 fillér, galicziai hizó ökor leg-keleje 89 fill., I. min. 82—88 fillér, II. min. 70—80 fillér, bika 58—66 korona, tehén 56—60 korona mm-kint.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védőgyűlés let a következő magyarországi fizetéképtelenségi esetekről ad hírt: Wilesek Salamon, Léva; Goldstein M.; Nyiregyháza; Moskovitz Izidor, Arad; Aftergut Henrik, Kassa; Kövesdi Kálmán Nagy-Kantiza; Kocsis Mártona, Toros; Bunguez Boglár, Szilágy-Kraszna.

Áru- és értéktőzsde.
— December 3. —

A budapesti gabonátőzsde.

Gyenge kínálat és ugyanoly kereslet mellett a készárnyület kezdetben gyengén alakult, utóbb azonban malmaink mégi hozz nyultak a vétékhez és 16.000 q. kelt változatlan tartott áron. A többi cikkek iránya változatlan.

Eladott:
Buza: Tiszavideki: 1100 q, 80'5 k. 10,50 K. 300 q, 81'5 k. 10,47'5 K. 800 q, 80 k. 10,47'5 K. 850 q, 89'5 k. 10,45 K. 200 q, 80 k. 10,45 K. 200 q, 80 k. 10,40 K. 100 q, 80 k. 10,32'5 K. 100 q, 80 k. 10,30 K. 650 q, 80 k. 10,35 k. felső 250 q, 79'5 k. 10,35 K. felső 150 k, 79'5 k. 10,35'5 k. felső 100 q, 79,5 k. 10,32'5 K. 200 q, 79,5 k. 10,27'5 K. 200 q, 73 k. 10,37'5 K. 100 q, 78 k. 10,20 K 100 q, 79 k, 10,15 K. rozsos, mind három hónapra.
Féjrmegyei: 1550 q, 80 k, 10,35 K. 150 q, 78 k 10,2) K. 1550 q, 79'5 k, 10,15 K. 100 q, 77 k, 10'25 K. 100 q, 77 k, 10,29 K, mind három hónapra.
Pestmegyevidéki: 350 q, 79,5 k, 10,40 K. 150 q, 79'5 k, 10,30 K. 200 q, 79'5 k, 10,25 K. 150 q, 78 k, 10,25 K. 150 q, 79'5 k, 10,30 K. 150 q, 79'5 k, 10,32'5 K. 150 q, 79 k, 10,32'5 K. 100 q, 77'5 k. 10,32'5 K. 150 q, 78 k, 10,20 K, 2000 q, 76,5 k, 10,12'5 K, mind három hónapra.
T-Becsei: 1100 q, 77'5 k. 10,30 K, 700 q, 77'5 K. 10,80 K. Szanádi. mind három hónapra.
Baktárú: 500 q, 77'8 k, 10,27'5 K, 1300 q, 76 k, 10,02'5 K, mind három hónapra.
Rozs: 100 q, 7,60 K, 100 q, 7,67'5 K, 200 q, 7,55 K, kpl, par. 200 q, 7,60 K, 100 q, 7,55 K, 8 hó kpl, par.
Tengeri: (főlog) 200 q, 7,85 K, kpl, kocsi rakva,
(Az árak 50 kg-ért korona értéken értendők.)
A délelőtti határidőüzletben változó volt az irányzat.
Közltek: Buza áprilisra 10,26—10,28—10,25— kor. zárl. 10,25—10,26 kor' Buza októberre 8,90—8,91—8,89—, zárlatkoz

8.80—8.90 Rozs aprílisa 8.—7.97 ——— zárlatok 7.17—7.98 Tengeri májúsra 7.61—7.59 ——— zárlatok 7.59—7.60 Zab áprílisa 7.20—7.21—7.20 ——— zárlatok 7.20—7.21 korán.

A délutáni határidőüzletben csöndes volt az irányzat.

Kötötték: Buza áprílisa 10.25—10.28—10.26 kor. zárl. 10.25—10.26 kor. Buza októberre 8.89—8.91—8.9 ——— kor. zárl. 8.90—8.91 ——— kor. Rozs áprílisa 7.9 ——— kor. zárl. 7.99—8.—Rozs októberre ——— kor. zárl. ——— Uj tengeri 1905 májúsra 7.80 ——— kor. zárl. 7.80—7.1 kor. Tengeri szeptemberre ——— kor. zárl. 7.22—7.23 kor. Zab áprílisa 7.21—7.23—7.22 ——— kor. zárl. ——— kor.

A készruzslet hivatalos árjegyzése.

Table with columns: Buzza, májús, 50 k. kilogramm ára, októberre, 50 k. kilogramm ára. Rows include Tiszavirág, Fehérmegyel, Pestvidék, Bors, Borsalm, Borsalm, Borsalm, Borsalm, Borsalm.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, májús, októberre. Rows include Bors, Arpa, Kékes, Zab, Tengeri, Horvát, Kékes, Zab, Tengeri, Horvát.

A budapesti terménytőzsde.

Table with columns: Különléle termények hivatalos jegyzései, Készletek. Rows include Dinszósir budapesti, Szalonna városi légszárított, Határidőre, Szilva szerbiai 1904, Szilva szerbiai 1903, Horvát, Horvát.

A budapesti értéktőzsde.

Magasabb külföldi jegyzések és az a hír, hogy az osztrák képviselőház pártvezetők között meggyőzés várható, kedvező hatást gyakorolnak az irányzatra és az ár folyamok emelkedését idézték elő. A főérdeklődés az utal a Magyar hitelbank felé irányult, amelyekben helyi véleménynyilvánítások történtek. A Magyar hitelbank részvények áremelkedése különben arra a hírre vezethető vissza, hogy ezen intézet az országban tíz fióktelepet nyitott és ezért tíz millióval emeli alapitókáját. Ez a hír használt a többi értékeknek is.

A helyi értékek piacán a Szt.-Lőrinczi téglagyár, Pesti magyar kereskedelmi bank és Salgótarjáni közszabánya részvények voltak előtérben.

Vautak és cevizak aránya változatlan, 20 frankos arany 19.65—19.11 kor. 20 márkás arany 23.50—23.58 korona. — Francia bankjegy 95.22 5—95.58 5 korona. Német birodalmi bankjegy 117.50—117.80 korona.

807,50 Jélezalobank részv. 531.5—5.1. Leszámított bank részv. 467.25 ——— Rimamurányi vasmű részv. 18 ——— Közúti vaspálya részv. 465.5—566.5 Városi vill. vasút ——— Osztrák hitelrészv. 680.75—679.50 Osztrák-magyar Államvasúti részvény 634.75—634. — Déli vasút 89.5—90. — korán.

Az utőtőzsdén lemorzsolódtak az árfolyamok. Zárilathor maradt: Osztrák hitelrészvény 680.25. — Magyar hitelrészvény 809. — Osztrák-magyar államvasút részv. 655.25 Déli vasút részv. — Leszámított bank részv. 46.35 Jélezalobank részv. — Rimamurányi vasmű részv. 6.5.75 — Közúti vaspálya részv. 56.5 50 Városi villamos vasúti részv. 338.75 — Erzsébet szanatórium sorsjegyek ——— korán.

A hivatalos zárlatok a következők voltak: Államadósság. a) Magyar államadósság. Arany, mod. 119.75 119.25 1870. áll. ny.-k. 200 K.-át 206. — 209. — Magyar adótelek 93.20 93.20 Horv.-szel. jelz. földv. kötv. 98.50 98.50 Buzza ny.-k. 102. — 104. — b) Osztrák államadósság. Koronaj. máj. —nov. 100. — 100.50 Pa.-trij. feb. —aur. — 100. — 100.50 Koronaj. — 100. — 100.50 c) Egyéb nyilvános kölcsönök. Budapest ffr. 1897. 4% köl. 96.25 97. — Temes-Béga-taruzlat 4% 97.50 98.50

Table with columns: Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Malink. Rows include Angol-osztrák bank, Elő magyar iparbank, Fiumei hitel, Hazai bank, Hermes m. áll. vállalat, Magyar hitel, Ugyanaz nov. köz., M. agr. és jartb., Belvárosi, Budaörsi, Bpesti-árvíz, Bpesti közp. és orsz. zálogk., Egyes. bpesti, Bécsei biztositó, Bécsei élet- és jéradék-oszt., Elő magy. áll. Fencsere, Concordia, Elő budapesti, Erzsébet, Lujza, Magyar-alk. t.p., Orsz. közp., Pesti hazai, Ugy. tul. jog., Ugy. interim, M. jég és víz. bizt., Nema. biztosít., Pannónia vízt., Henger, Moln. és szőlők, Victoria, Magyar-alk. t.p. 642.—643.—, Orsz. közp. 1785.—1785.—, Pesti hazai 16375.—16600.—, Ugy. tul. jog. —, Ugy. interim 8900.—8900.—, M. jég és víz. bizt. 356.—363.—, Nema. biztosít. 240.—250.—, Pannónia vízt. 2050.—2100.—

Table with columns: Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Malink. Rows include Magyar-alk. t.p. 642.—643.—, Orsz. közp. 1785.—1785.—, Pesti hazai 16375.—16600.—, Ugy. tul. jog. —, Ugy. interim 8900.—8900.—, M. jég és víz. bizt. 356.—363.—, Nema. biztosít. 240.—250.—, Pannónia vízt. 2050.—2100.—

Table with columns: Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Malink. Rows include Magyar-alk. t.p. 642.—643.—, Orsz. közp. 1785.—1785.—, Pesti hazai 16375.—16600.—, Ugy. tul. jog. —, Ugy. interim 8900.—8900.—, M. jég és víz. bizt. 356.—363.—, Nema. biztosít. 240.—250.—, Pannónia vízt. 2050.—2100.—

Table with columns: Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Malink. Rows include Magyar-alk. t.p. 642.—643.—, Orsz. közp. 1785.—1785.—, Pesti hazai 16375.—16600.—, Ugy. tul. jog. —, Ugy. interim 8900.—8900.—, M. jég és víz. bizt. 356.—363.—, Nema. biztosít. 240.—250.—, Pannónia vízt. 2050.—2100.—

Table with columns: Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Malink. Rows include Magyar-alk. t.p. 642.—643.—, Orsz. közp. 1785.—1785.—, Pesti hazai 16375.—16600.—, Ugy. tul. jog. —, Ugy. interim 8900.—8900.—, M. jég és víz. bizt. 356.—363.—, Nema. biztosít. 240.—250.—, Pannónia vízt. 2050.—2100.—

Table with columns: Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Malink. Rows include Magyar-alk. t.p. 642.—643.—, Orsz. közp. 1785.—1785.—, Pesti hazai 16375.—16600.—, Ugy. tul. jog. —, Ugy. interim 8900.—8900.—, M. jég és víz. bizt. 356.—363.—, Nema. biztosít. 240.—250.—, Pannónia vízt. 2050.—2100.—

A bécsi gabonátőzsde. Csekély üzlet mellett tartott volt az irányzat.

A bécsi értéktőzsde. Azok a jelentések, amelyek szorint a cseh párt-vezetőkkel a meggyőzés várható, barátságos hangulatot idézték elő. A külföldről is magasabb jegyzések érkeztek. Élénk érdeklődés nyilvánult a Magyar hitelbank és a Pesti magyar kereskedelmi bank részvények iránt, utóbbiak jelentékenyen emelkedtek. Osztrák hitel Adria; Loyd, Fegyvergyári, vas és szénrészvényekben is volt kereslet. Az árfolyamok zárlati tartaltak voltak.

Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 679.50—680.25 kor. Magyar hitelrészv. 805. —805.50 kor. Angolbank 285. —korona. Alpeai bányarészvény 494.75—498. —kor. Osztrák-magyar Államvasúti részv. 654.25—657.50 kor. Rimamurányi vasmű részv. 6.5. —6.5.50 kor. Májusi jéradék 100.05 kor. Magyar aranyjéradék 118.95 kor. Magyar koronajéradék 98.15 kor. Osztrák koronajéradék 100.30 kor. Donány részv. ——— Török sorsjegy 133.75 ——— korona.

A déli tőzsdén a két hitelrészvény folytatta áremelkedését. Magyar hitelbank részvényekben élénk kereslet fejlődött. Berlinből is javult árfolyamok érkeztek. Az üzlet folyamán gyöngült az irányzat.

Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 679.75 ——— kor. Magyar hitelrészvény —807. — kor. Unionbank 567.50 kor. Angolbank részv. 285.50 — Déli vasút részv. 90. —kor. Magyar koronajéradék 98.15 kor. Alpeai bányarészvény 495. ——— kor. Rimamurányi vasmű részv. 6.5.50 ——— kor. Török sorsjegy 133.75 ——— kor. Májusi jéradék 100.05 kor. Osztrák koronajéradék 100.25 korona

A déli tőzsde zárlata szilárd. A Magyar hitelbank tőkeemelésének módosítási kedvező megítélés alá estek. A magánamatláb 3 2/3 százalékos.

Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 680.25 ——— korona. Magyar hitelrészvény 8.7. ——— korona. Angolbank 285 — kor. Alpeai bányarészvény 495 ——— kor. Osztrák-magyar államvasút részvény 655. ——— kor. Déli vasút részvény —93.50 — korona. Rimamurányi vasmű részvény 6. ——— korona. Májusi jéradék 100.05 korona. Magyar aranyjéradék 118.85 korona. Magyar koronajéradék 98.20 ——— kor. Osztrák koronajéradék 100.30 kor. Donány részv. 381. ——— Török sorsjegy 133.75 korona.

UTMUTATÓ.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogközlösén Részvénytársaság. Elfizetett részvény tőke: 10 millió korona. Elnökök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. Központ és magy. kir. szab. osztályosjéradék főkaruzat helyen: VI. Andrássy-út 5. Közlögazdálkodó: IV. Károly-körút 18.; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sark.; VII. Király-utca 57.; VIII., József-körút 2.; VIII., Üllői-út 6. sz.

Napirend, 1904. december 4.

Napirend: Vasárnap, december 4. Róm. kath. Borbála, Prof. Borbála, Görög-orosz (november 21.) B. A. T. Zsidó: Kislev 26. — Nap kel: 7 óra 16 p. nyugszik: 3 óra 52 p. — Hold kel: 3 óra 36 p. dél-élt, nyugszik: 2 óra 31 p. délt. — A pénzügy-miniszter fogad 11 órakor. — Az Országos Magyar Szövetség közgyűlése az új városház közgyűlési termében 11 órakor. — A Gyermekbarát Egyesület Közgyűlése a közp. városházán 11 órakor. — Az Országos Magyar Iskola Egyesület választmányi ülése az Ujvilág-utca 2. szám, II. em. 1. alatt déli 12 órakor. — Kamara hangverseny a Royalban fél 4 órakor. — A Zrínyi Ilona Kör hangversenye a dohány-utcai polgári leányiskolában 5 órakor, belépőjegy 1 korona. — A Budapesti Tanuló Ifjak Körének estele az Iparosok Körében. — A Budapesti Polgári Dalkör hangversenye a Sas Körben. — A köbányai műkedvelők jétekönyvüli ünnepe a régi sörházban 4 órakor. — Nemzeti Szalon téli kiállításának ünnepélyes megnyitása 10 órakor, a kiállítás nyitva este 8-ig, belépődíj 1 korona. — Könyves Kálmán művészeti szalonjának karácsonyi kiállítása nyitva déleltől. — Téli tárlat a városhágti műcsarnokban nyitva 9—4 óráig. Belépő díj 1 óráig 1 korona, 1 órá-tól 40 fillér. — Karácsonyi kiállítás az Harmadé-szeti múzeumban nyitva 9—7 óráig. — Uj művés-zeti szalon a Keckemeti-utczában zárva. — Női kiállítás a Kiszé-téri Thék-féle tereben nyitva 10 —1 és 3—7 óráig, belépő díj 40 fillér. — Világítás-kiállítás a Technológiai múzeumban nyitva 9—12 és 6—8 óráig. — Az új országház meglekinthető 11—12-ig. — Nemzeti Múzeum összes tárlat nyitva 9—12 óráig. — Országos képtár az Akadémiaiban nyitva 9—1 óráig. — Természettajrtai gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körút 4.) nyitva 8—10 óráig. — Földtani múzeum nyitva 9—1 óráig. — Egyetemi könyvtár nyitva 9—12 óráig. — Akadémiai könyvtár zárva. — Múzeumi könyvtár zárva.

KIADÓTULAJDONOSI A MAGYAR HIRLAPKÖZÖSÉG RESZVEJNYTÁRSASÁG.

TAKARÉKOSKODNI

MAGGI-kittüntetésok: 4 nagydíj, 25 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki p. risi világlkiállításokon. (Maggi Gyula bírálótag.)

lehet a sokszorosan kitüntetett és régóta jól bevált

MAGGI-ÍZESÍTŐ

helyes használata mellett.

Kéhsav csopp — a tápláltságnak hozzátéve — elegendő, hogy ezáltal gyenge leve-
seknél, mártásoknál, ízelékeknek stb. egy pisanat alatt jó és erőteljes íz
adassunk. — Üvegecskékben 50 fillérről kezdve (utántöltve 40 fillérről kezdve.)

Kapható minden fűszerkereskedésben, csemegésüzletben és drogeriában.

Legszébb örömet okoz
egy remek karácsonyfa.

FRANZ KARL BISENIUS

csak egyedül

Wien, I., Singerstrasse 11.

Szállít ócsón a legszebb karácsonyfa dísz-
ket, guirland, ol nem tégeltő Asbestszövet stb.
Veszélytelen szilikáttüzelést, gőz, benzol
és magnézium-világítást karácsonyra és újévre.
50 juxtaúri vagy tombolatár csak fény-
rományozással 3 fr. től feljebb.

Arjogyzók börtönve.

Kérlek a ezimre ügyelni. Pontos kiszolgálás. Csomagolás ingyen.

Valódi Roskopf-aranynduble
Savonnet-Anker-Remontoár

A legjobb Roskopf-órak. Ezeknek az
óráknak kiváló és garantált precíz
ankerszerkesztők van. Dupla vannak
főve 3 nagyon erős arany-
doboz-képményvel, ugrófékkel.
Az aranydobozú aranyos haszná-
lása, amely az aranyos való
használatát rohamosan vesztik el.
Bárhol az órák pompás kiállítás-
támlákban állnak megmutatják
és a valódi aranyórák nem lehet
megkülönböztetni.

Ára 5 forint.

Használati útmutatóval és
katalógussal 1 Ft. 50. Minden órában
3 évi írásbeli jótállás van mel-
lette. Szűkebbi csak utá-
vételrel

Spiering József

Wien, I., Postgasse 2-10.

Kivételes karácsonyi árak!

Csakis raktárról ve-
t
legjobb minőségűek!

Tenniszteneti legjobb min- takban	16 kr.	Vaszn - szar, rendkívül dús választék . .	21 kr.	Krepp-batiszt, eredeti dívat- ujdonság . . .	21 kr.	Nyomott bar- chet, legjobb minőség . . .	20 kr.
Franciá: so- lyombatiszt, a legdivatosebb mintak	27 kr.	Marina-dolain utczal és házi ruhákra, me- sés választék	29 kr.	Melée-posztó, képpelnetolog jobb, 120 cm. széles anyag.	68 kr.		
Óriási választék!	Fekete női posztó, rend- kívül tartós anyag	29 kr.	Angol kolme, kiv. minőség, csukos vagy kockás anyag	45 kr.	Olcsó árak!		

Külön mintagyűjtemény a karácsonyi vásár cikkéből! — Külön mintagyűj emény
az órák és tőli dívatujdonságokból! Ezek bármelyiket kívánatra ingyen és bér-
mentve küldöm meg! — Kírákataim megtekintése, ísjékezés czéljából ajánlatos.

WEINER MÁTYÁS néiaztóvet-
áruháza, Budapest, Andrassy-ut 3,

0 csász. és Apost. kir. Felsegenek legfelső ehatározása folytán
A polgári jótékony oklékra szánt
XXXVI-ik csász. kir. államsorsjáték.
Ezen az Osztrák Birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett
pénzsorsjáték 18.435 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.980
korona összegben. A főnyeremény

200.000 koronára rúg.

A nyeremények kifizetéséért a cs. kir. lottójevdék kereskedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1904. évi decz 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

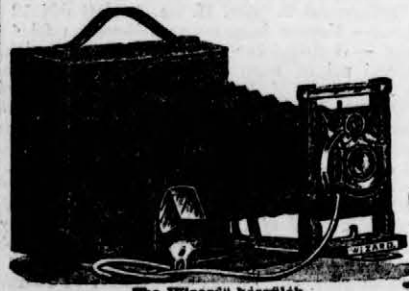
A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vor-
dere Zollamts-strasse 7. sz. a. továbbá a lottógyűjtődékek, dobánytőzsdékekben,
adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játék-
tervek sorsjegyvédők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek íszt.

A cs. kir. lottójevdéki igazgatóság

számszpraisdtéki osztálya.

Ne mulassza el!!

ha fényképkészülék-
re van szüksége és
azt árfelemelés nél-
kül csekély havi
részletekben akarja
törleszteni, az alanti
cégfényképszertálya-
tól, nagy képes-
árjegyzéket kérni

"The Wizard" készülték.

A „THE WIZARD“ 193. sz. amerik. készülék

világos fényestől mahagoni-fa, murequialából, piros bagaria bőrrelak, szövetbélésű. Nikkelveredék.
Az objektív csúszkái fel-, le-, jobbra, balra- és duplán kibúváható. Magas és mélyen fényestelése be-
állítható. — "Trikrom" pillanatirás, pneumatikus előlével, előlével fényestelése beállítható rapid-
objektívvel; az első lenese lecsavarás után a hátsó lenese mint nagyszertű lájkjeleése használ-
ható; tájképzés. — A készülékhez nagy fekete bőrdozsa jár, mely belül pelucéval van bélelve,
valamint három darab kottás kazetta, alumínium tolstyu-lomozel.

Ára: 9x12 cm-es lenese, 3 darab kottás kazetta és bőrdoboz 100.- korona
Ugyazonan készülték, de még jóval erősebb lenesével, 125. sz. 170.-
A 125. sz. 230.-
A teljes felszerelés ára 9x12-es nagyságu 50 kor., 18x18-as nagyságu 80 kor.
Fizetési feltételek: havi 7.50, 9.50 vagy 10.- koronás részletek.

Képpénzfizetés esetén 10% képpénzajutalékokat nyújtunk. Állandó
raktár kitűnő minőségű vegyszerek, lencsék, filmek és fényér-
sékony papírocskákban. Kérjen árjegyzéket.

Aufrecht és Goldschmid fényképszertől eszt. Budapest, VI., Eötvös-utca 32/a.

ÓH JAJ! Kőhögés, rekedtség és elnyál-
k. sodás el a gyors és biztos
hatásuak

ELJEN!

Egger mellpasztillái
az étvágyat nem rontják és
kiváló ízűek.

Doboza 1 és 2 kor.
Próbadohoz 50 fill.

Fő- és értékteljes raktár:
Nádor-gyógyszertár
Budapest, VI., Váci körút 17.

Egger mellpasztilla
csakhamar megszabadított!

ELERHETETLEN árban és min-
ségben az én

Varrógépem

Singer K 40., Ringschiff K 78 — től feljebb.

GEORG HERBST, csak Wien, VI., Mariahilferstrasse 1. d.

Beszélőgépek.
mint: a legjobb minőségű gramofonok, fonográfok, a hozzá
való hengerekkel és lemezekkel

kényelmes havi részletfizetésre.

Életrangu gyártmányu
MONARCH
grammofon
34x18x34 cm. nagyságu világ-
szekrényben, 56 cm. hosszú róz
vagy szabaddalmazott „Rollit” hang-
kürttel, kiváló szerkesztű hangve-
seny membránnal, 10 darab legjobb
felvételi, 21 cm. átmérőjű, tehát
középnagyságu játéklemezrel

180 koronáért
fizethető 9 K havi részletekben.

Ajánlunk továbbá: Semkülözés és forgatható mechanikai hangszereket, harmonika-
kat, oltérákat és a világhírű „EXCELSIOR”-fonográfokat, melyek az eddig letező
összes más szerkesztű kiállítás hangszere beazelő gépeket felülmúljak.

Kérje nagy képes hangszere-árjegyzékünket ingyen és bér-
mentesen!

AUFRECHT és GOLDSCHMIED hangszereosztálya, BUDAPEST-
VI., Eötvös-utca 32.
Nyitl ózlet: VI., Andrassy-ut 45. sz.

Robert Áruház

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 6. szám.

ÓRIÁSI KARÁCSONYI VÁSÁR

Díszműárúk
Műiparárúk
Bőrárúk
Sportcikkek

Játékárúk
Könyvek
Üvegárúk
Porcellánárúk

Uri- és női divatárúk
Szövöttárúk
Szőnyegek
Függönyök

Szalmák szerint elkülönített áruosztályok: földszint, föld alatt, első és második emeleten.

Óriási választék.

Olcsó árak.

Tíz forint összegű rendelésért arckép szerint remekül sikerült életnagyságu fényképet küldünk **INGYEN** csupán a papírkéretért (passepourt) fizetendő 1 frt 50 kr. Ezzel tíz forint részletekben is bevásárolhatók.

Eppen most megjelent 6000 ábrás árjegyzékünk kívánatra vidékre ingyen és bérmentve.

Lópokróczok

szára a nagy áronlkedésnek lezártított árakban

1 pár szűre vagy keoztazott kitűnő minőségű lópokrócz 123/165 nagys. frt. 4.45. 143/178 nagys. frt. 4.8, 19/163 nagys. frt. 7.5, 2 0.20 nagys. frt. 9.85.

1 p r jobb minőségű szű kefehér apró koc (pepita) gazdasági lópokrócz 122/165 nagys. frt. 4.95. 143/78 nagys. frt. 6.45. 193/163 nagys. frt. 8.—, 200/200 nagys. frt. 11.6.

1 pár menteleki sima szűre pokrócz számtalan mérete és gazdasági átal mint kitűnő elismerve. 123/163 nagys. frt. 5.50; 140/178 nagys. frt. 7.10. 160/193 nagys. frt. 8.75. 200/200 nagys. frt. 11.75.

1 drb valódi bestercebányai szűrpokrócz sima szűre alap, lent és fent élen-kék csíkokkal 1 5/10 nagys. frt. 3.40. 140/19 nagys. frt. 4.—, 158/20 nagys. frt. 4.75.

1 darab duplavastagságu szűrbial pokrócz szűre alapon két oldal csíkokkal 14/19 nagys. frt. 6.—, 185/20 nagys. frt. 7.5. 175/210 nagys. frt. 9.20. 19/22 n. frt. 1.5.

Figyelmeztetés Az összes fősorú pokróczok kiváló jó minőségűek, kallóza vannak és nem teresedő dő össze a szárára szövött térszálal dírtettekkel. Ez 1 újké utánvételre vagy a pénz előzése beküldése után történik. Harmincz forintot felül rendelv nyek a Máv. összes átl mására bérmentve. — Teljes listáértel

„SZŐNYEG-OTTHON” Budapest, VII., Kerepesti út 10. sz. Sip utca sarkán. TELEFON 14-18.

BURBERRY

(eredeti angol, vízmentes).

Ulszter - - - - - 36.- kor.
Slipon - - - - - 50.- "
Vadászőöltöny - - - - 36.- "

Kizárólagos képviselöte és árusítás
ROTHBERGER JAKAB es. és kir. udvari szállító Budapest, Váci-utca 6. sz.

Nagy jóvedelmet

biztosít magának (melék-foglalkozásként is), a li etköző

bank-ré z nyírárság

részere sorajgyek eladással foglalkozás. — U, az eladást lenyegesen megkönnyítő módszer. Az ajánl. kitérő: **BUDAPEST, Főpostafők 21. szám.**

Változó harzifalusi sajt

1004-b. egy postacsomagban 3.60 márká bérmentve. Kész, jól l-lás mellett tisztá a pft. 1.50 márká. Tea, souchon, tisztá a pft. 2.00 márká. 5 pld yi megrendelésnel utóvéttel bérmentve.

Fritz Ohndorff
Q dienburg a Harz.

A legelegánsabb gentleman óra

lajos mint egy ezüstforint, víz- és pormentes remek művelikus készíttéssel. Tula vagy fekete nézel. Minden egyes óráé 18 arvi irásbeli jótárást vállalunk. Ára darabonki 1 K 15—3 drb vétel-nél K 40.— Gentleman óra. Tíz és öt nőrő dupla aranyo-ol csiszolt kővel, színtartó a sbonkint K 5.— A pénz beküldése mellett vagy utánvétellel kőd

Schweizer Uhren - Export.
RIX
Wien, II., Praterstrasse 16.
Ezen órák előállításá szép mellék-jóvedelmet képez.

Nincsen betegség házánál,

ha meghozatja a híres

Király-bálsamot,

a balsamok királyát, mely minden betegség ellen egyedül biztos szer és minden régi bajt is azonnal meggyógyít: tehát minden háznál tartani kell, mert ezen híres bálsam által megadályozza a felfázás, köszvény, o-úst rheumát, fog- és hát-fájást, fűszag ást, köhiket, gromorfajást stb. stb.; sával minden betegségnek egyedül szükséges, hogy minden háznál készen-letben legyen. 1 gy nagy üveg ára 2 korona, teljes utá-írási könyvvel. Kapható: Gröz-Nagy Ferencz gyógyszerésznél Dobroczon 2. szám. Arany-gyárú a győzár. Budapest: Tó ok Zöld-gyógyszertárban Kir-lyu 12. sz. Ugyancsak ezen szerrel megrendelhető az egész országban elism. r. ni es hajdusági bálsam-pedró, melyet a legnévde b 145 a ait a eg zebb bálsam nyernető. 3 dóhoz 1 korona 50 Btér.

Elsőrendű Singer varrógépeket

milyen lezártított, szigorúan az eredeti gyári árakon szállítunk havi 8 és 10 koronás rész-lete 6 évi jótállással, vidékre is bérmentve.

Láng Jakab és fia
varrógép nagyraktára
Bpest, József-körút 41.
Fők-lélet:

Baross-tér 4. sz.
Nagy árjegyzék ingyen !!
Cégünk kizárólag elsőrendű új Singer gépeket tart raktáron, melyek ássa nem téveszté-zenlők holmi bécsi utal gé-pekkel, melyeket egyes különösen bécsi kereskedők különféle cífn-nevek alatt árusítanak. — Ügytőkkel nem dolgozunk.

! Czélszerű ! **! Szép és olcsó !**

KARÁCSONYI, ÚJÉVI

és alkalmi ajándékok.

! Művészeti kivitelben ! **! Nagy választék !**

ajánlja

PALAIS ROYAL

ORLAI SANDOR p. osász, és sp. kir. udvari szállító
Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 8. Ha.is-bazár.
Kinaezüst-árúk.
Bronz-, majolika- és márványszobrok.
Párisi legyezők, ezüst cigarettá-tárczák.
Bördíszműárúk, kézitáskák, tükrök, stb.
Ékszerék gyémántutazatokkal, u. m. i
Melltük, gyűrűk, fülbevalók, nyakékek, stb. tűzben aranyozott fényfoglalatban.